

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE GVOZD U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Mogućnosti prostornog razvoja područja Općine Gvozd su ograničene s obzirom na brežuljkasti i pretežito šumoviti teren, rubni položaj u Sisačko - moslavačkoj županiji, te negativan demografski trend stanovništva. Prednost rubnog položaja Općine Gvozd je neposredna blizina susjednih županija (Zagrebačka, Karlovačka županija) te gravitacijski utjecaj ne samo Siska nego i Zagreba i Karlovca.

Prijeratno razdoblje razvoja gospodarstva u općini Gvozd karakterizirao je status "nedovoljno razvijenog područja". Tijekom domovinskog rata, ovo je područje raseljeno i devastirano, te je nakon oslobođenja započela gospodarska obnova, koja se odvijala u vrlo nepovoljnim uvjetima uz niz ograničavajućih čimbenika kao što su: nedostatak financijskih sredstava za saniranje direktnih i indirektnih ratnih šteta, rastući deficit tekućeg računa, visoka nezaposlenost, veliki udjel države u bruto državnom proračunu, vrlo niska razina štednje, nerazvijenosti financijskog tržišta, osobito teški problemi visoke nelikvidnosti uz nedostatak stranog kapitala i dr.

U gospodarskoj strukturi Općine Gvozd prije rata najviše udjela je imala poljoprivreda (uglavnom individualna proizvodnja), zatim industrija, trgovina, te ostale djelatnosti.

Nepovoljno stanje u agrokompleksu uvjetovano je padom proizvodnje, nemogućnošću investicijskih ulaganja, stanjem u seoskim domaćinstvima koja su prisiljena na puko preživljavanje.

Područje općine Gvozd karakteriziraju poljoprivredne površine u privatnom vlasništvu. Ratarska proizvodnja je slaba i uglavnom zadovoljava potrebe samih proizvođača. Stočarska proizvodnja pokazuje pozitivna kretanja, te postoje realne osnove s obzirom na relativno velike površine pašnjaka.

Usljed ratnih razaranja i «prisilnog mirovanja» u investicijskom i proizvodnom smislu došlo je do osipanja gospodarskog potencijala Općine Gvozd. U tijeku je proces obnove i povratka stanovništva, te se ostvaruje i postupna obnova gospodarskih mogućnosti i to prvenstveno u dolini rijeke Trepče gdje su zbog plodnog tla i blizine infrastrukture pretpostavke za dalji razvoj povoljnije. U brdovitijim dijelovima općine, s naseljima usitnjene građevinske strukture, razbacane po brojnim zaseocima, povratak izbjeglog stanovništva je sporiji, a mogućnosti gospodarskog razvoja poljoprivrede ograničene.

Zaseok u Općini Gvozd

Pretpostavlja se da će se gospodarske aktivnosti, osim nužne obnove i restrukturacije postojećih industrijskih pogona, vezati na prirodne potencijale područja: iskorištavanje mineralnih sirovina (kvarcnog pijeska, kaolinske gline), proizvodnju poljoprivrednih proizvoda (zdrava hrana, krmno bilje, proizvodnja voća), iskorištavanje drvne mase.

Neophodno je izvršiti modernizaciju postojećih proizvodnih i uslužnih kapaciteta, mjenjanjem tehnologije i uvođenjem efikasnijih organizacijskih rješenja. Ograničavajući čimbenik u razvoju je starost osnovnih sredstava što iziskuje znatna investicijska ulaganja.

Za razvoj ovog prostora značajna je i relativno dobra prometna povezanost na pravcu Sisak – Karlovac, te veza preko Lasinje za Zagreb.

Bez obzira na očekivani gospodarski razvitak, zbog demografske stagnacije uzrokovane ratom i postupnom obnovom (naročito brdskih područja) prostorni razvoj koji se očekuje u narednom razdoblju neće biti intenzivan, niti će zahtijevati značajne nove površine za razvoj, što je značajna olakotna okolnost vezano na zaštitu prirode i pretpostavljene ekološke standarde.

Radi smanjenja troškova opremanja komunalnom infrastrukturom (ceste, struja, kanalizacija i dr. predviđa se nove gospodarske zone, prvenstveno one uz koje je vezana gradnja građevina za vršenje gospodarskih djelatnosti, locirati u građevinska područja naselja.

Temeljna namjena prostora

Na području Općine Gvozd prevladavaju poljoprivredne površine različitog stupnja ekonomske isplativosti (oranice, livade, pašnjaci, voćnjaci i drugo), zauzimaju površinu od približno 12413 ha, odnosno približno 66 % od ukupne površine Općine Gvozd, od čega se približno 7863 ha ili oko 42 % odnosi na visokovrijedne poljoprivredne površine (oranice, vrtovi, voćnjaci i vinogradi).

Dobar dio Općine Gvozd je pokriven šumama (7247,27 ha ili cca 34,11 % površine). S obzirom da se uglavnom radi o gospodarskim šumama, koje se iskorištavaju u skladu sa «Osnovama gospodarenja» sastavljenim u skladu sa Zakonom o šumama, za očekivati je da će i u narednom razdoblju ova vrijednost i dalje predstavljati značajnu ulogu u gospodarskom razvitku Općine Gvozd.

Iz navedenog slijedi da je najveći dio Općine Gvozd (oko 94,6%) pod biljnim pokrovom kao osnovnom značajkom, dok se rezultati ljudskog djelovanja u prostoru uglavnom svode na stambenu izgradnju uz prometnice.

Posljedica toga je nenarušena ekološka ravnoteža velikih prostora koji trebaju postati osnova obnove i revitalizacije.

Općina Gvozd je područje disperznog tipa naseljenosti. U proteklom razdoblju usporedno sa procesom usitnjavanja seoskih naselja i povećanjem broja izrazito malih naselja, odvijao se i proces koncentracije stanovnika u naselju Gvozd.

Sustav naselja

Područno i veće lokalno središte – općinsko središte

Sve središnje funkcije Općine koncentrirane su u općinskom središtu Gvozdu. Kako bi se ostvario policentrični model urbanog razvoja potrebno je stimulirati i razvoj manjih lokalnih (poticajno razvojnih) središta:

- ◆ općinsko središte - **GVOZD**
- ◆ manje lokalno središte - **BOVIĆ I STIPAN.**

Naselje Gvozd je smješteno u dolini Velike Trepče na spoju šumovitog planinskog grebena Petrove Gore na jugu i nižeg brežuljkastog poljodjelskog zemljišta na sjeveru. Jedan od najvažnijih uvjeta razvitka Gvozda je njegova prometna uloga u tom prostoru. Do sada je razvitak Gvozda uglavnom bio stihijski, uz prometnice.

Kao općinsko središte Gvozd bi trebao biti nositelj razvitka ili inicijalnih žarišta razvitka, odnosno organizator razvojnih promjena na području Općine.

Širenjem i učvršćivanjem građanskog načina života, te nužnom rekonstrukcijom infrastrukture treba olakšati stanovništvu Gvozda pristup društvenim dobrima i institucijama, povećati funkcionalnu sigurnost područja, poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika tog prostora, te proširiti mogućnosti individualizacije lokalnog načina života.

Gospodarska zona naselja Gvozd

Manje lokalno (poticajno razvojno središte)

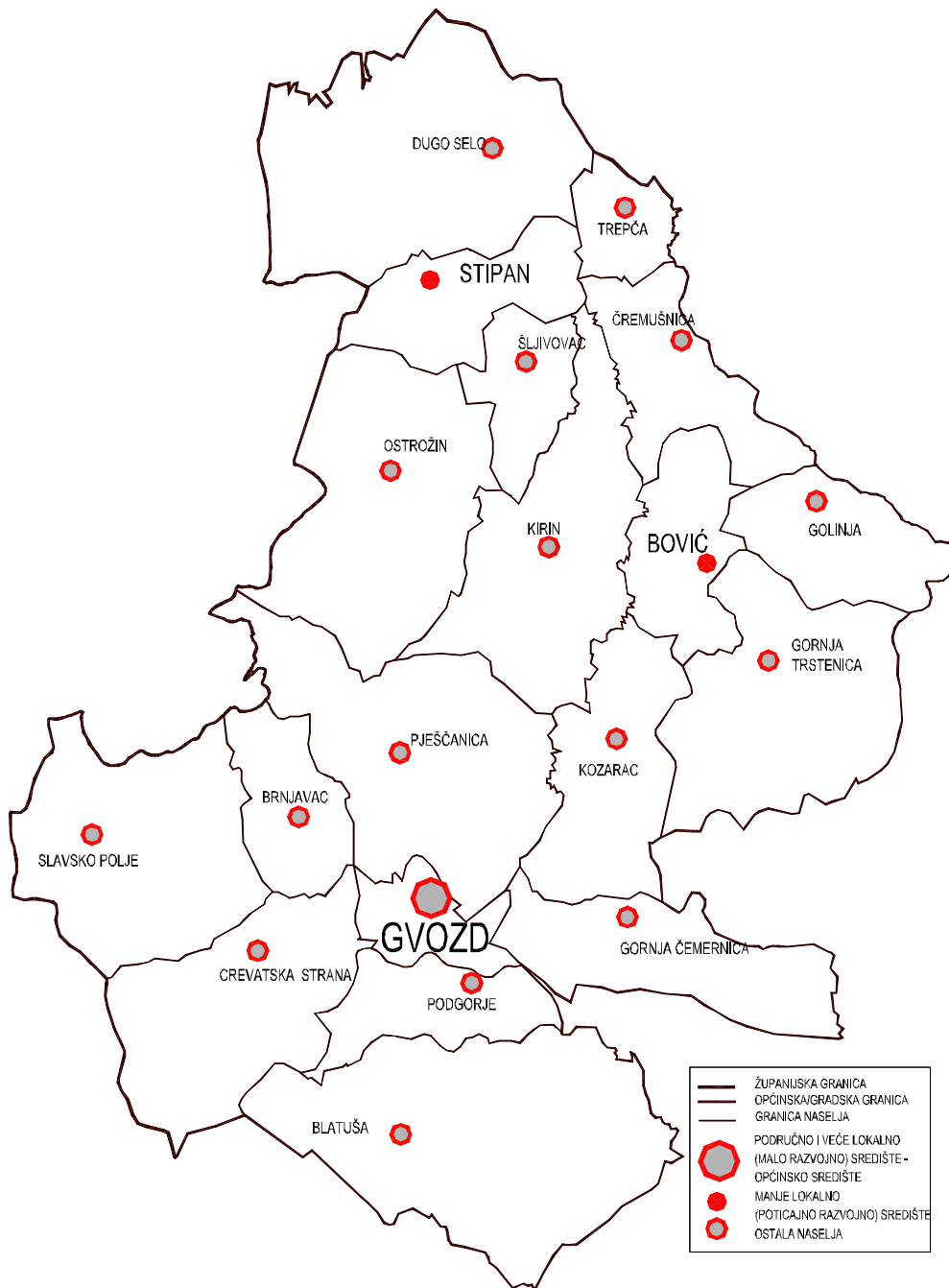
Zbog njihove uloge u prostornoj organizaciji Općine predviđa se revitalizacija dva manja lokalna središta : **Bović i Stipan.**

Planira se bolje opremanje infrastrukturom u odnosu na postojeće stanje, prvenstveno društvene infrastrukture, te razvoj djelatnosti koje su vezane na postojeće razvojne mogućnosti prostora.

Ostala naselja

Ostala manja ruralna naselja (Blatuša, Brnjavac, Crevarska Strana, Čremušnica, Dugo Selo, Golinja, Gornja Čemernica, Gornja Trstenica, Kirin, Kozarac, Ostrožin, Pješčanica, Podgorje, Slavsko Polje, Šljivovac i Trepča) sastavni su dio mreže naselja i razvijaju se primarno na poljoprivrednoj aktivnosti.

Dio malih seoskih naselja koja će u budućnosti ostati bez stalnog stanovništva koristiti će se u funkciji sekundarnog stanovanja, te seoskog turizma i rekreacije.

SUSTAV NASELJA U OPĆINI GVOZD

Tipovi prostora s obzirom na prevladavajuće oblike upotrebe

Na prostoru Općine Gvozd razlikujemo nekoliko osnovnih vrsta uporabe prostora, i to:
Područje intenzivnijeg razvoja:

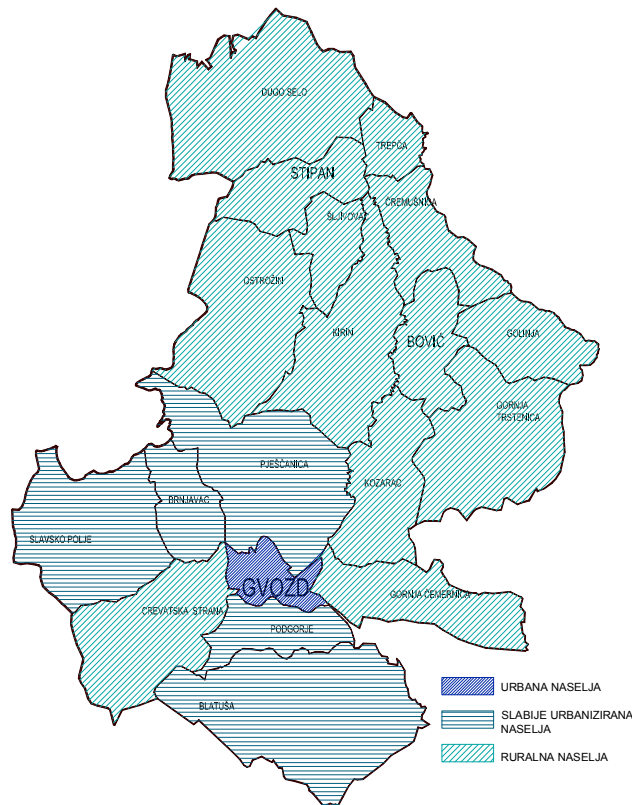
Relativno intenzivniji urbani razvoj prisutan je u primarnim razvojnim koridorima :

- uz prometnicu na pravcu Karlovac - Gvozd – Glina (Slavsko Polje, Crevarska Strana i Gornja Čemernica),
- uz prometnicu na pravcu Gvozd – Lasinja – Zagreb (Pješčanica, Kozarac, Bović).

Osim što se nalaze uz prometnice, ova naselja su smještena i u najplodnijem dijelu Općine: dolini Velike Trepče. Vitalitet i značaj navedenih koridora bio je naročito vidljiv tijekom obnove koja je u tim prostorima bila najbrža i najpotpunija.

Izrazito ruralna područja sa seoskim naseljima:

Kategorija područja seoskih naselja (područja pogodna za ratarstvo, voćarstvo i stočarstvo) obuhvaća sva ostala naselja na području Općine Gvozd, što je opet vezano sa zadržavanjem domicilnog stanovništva u naseljima.

Područja za intenzivnu poljoprivredu:

Na području Općine Gvozd kvalitetan prostor za poljoprivredu je u dolinama vodotoka, međutim zbog visokih razina podzemnih voda, stagnirajućih površinskih voda i slabe dreniranosti ovo područje je privremeno nepogodno za poljoprivredu, te se na ovim prostorima predviđa melioracija.

Razvoj naselja na područjima II. kategorije poljoprivrednog tla je ograničen.

Područja slobodnog prirodnog prostora:

Ovo je prostor posebnog obilježja, koji se odlikuje visokim stupnjem očuvanosti prirode. Na području Općine Gvozd posebno se izdvaja posebni botanički rezervat Blatuša.

Ovaj prostor pored zaštitne, ima i obrazovnu ulogu.

Područja primarnih infrastrukturnih koridora:

U narednom razdoblju nameće se kao važan uvijet razvoja izgradnja brze ceste na pravcu Sisak – Gvozd - Karlovac.

Očekuje se daljnja gradnja vodoopskrbnog sustava, uređaja za pročišćavanje otpadnih voda urbanih područja, te izgrađivanje nužnih elemenata u energetskom sustavu.

3.2. ORGANIZACIJA POVRŠINA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE PROSTORA**3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture; poljoprivredne, šumske, vodne, te površine posebne namjene i ostale površine) - Tablica 3.**

Tablica 3. - prvi dio

redni broj	OPĆINA GVOZD				
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA	oznaka	ukupno ha	% od površine Općine	stan / ha ha / stan*
1.1.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA ukupno		1695,47	7,99	2,23
-	izgrađeni dio građevinskog područja	GP	1266,57	5,97	2,98
1.2.	IZGRAĐENE STRUKTURE VAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA ukupno		213,40	0,96	0,06
-	gospodarska namjena - proizvodna	I	38,25	0,18	0,01
-	površina za iskorištavanje mineralnih sirovina	E	175,14	0,78	0,05
-	površine uzgajališta (akvakultura)	H	-	-	-
-	poslovna namjena	K	-	-	-
-	ugostiteljsko - turistička namjena	T	-	-	-
-	sportsko - rekreacijska namjena	R	-	-	-
1.3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE - OBRADIVE ukupno	P	12412,8	58,52	3,28
-	osobito vrijedno obradivo tlo	P1	-	-	-
-	vrijedno obradivo tlo	P2	7863,2	37,07	2,08
-	ostala obradiva tla	P3	4549,6	21,45	1,20
1.4.	ŠUMSKE POVRŠINE ukupno	Š	5471	25,80	1,92
-	gospodarske	Š1	5471	25,80	1,92
-	zaštitne	Š2	-	-	-
-	posebne namjene	Š3	-	-	-
1.5.	OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE ukupno	PŠ	476,42	2,24	0,12
1.6.	VODNE POVRŠINE ukupno	V	750,65	3,53	0,35
-	vodotoci		120,65	0,56	0,03
-	akumulacija				
-	hidromelioracije		630,00	2,97	
1.7.	OSTALE POVRŠINE ukupno				
-	posebna namjena	N	-	-	-
-	površine infrastrukturnih sustava	IS	199,20	0,93	0,09
-	grobља	G			
	Općina Gvozd ukupno		21210,00		

Napomena : U zadnjem stupcu koeficijenti su izraženi u stan / ha, osim u onima koji su označeni s * u kojima su koeficijenti izraženi u ha / stan

3.2.2. Razvoj i uređenje prostora naselja - građevinska područja

Za Područje Općine Gvozd nakon rata nisu pronađene granice građevinskih područja koja su rađena kao dopuna Prostornom planu bivše Općine Vrginmost.

Iz pronađene Odluke o dopuni prostornog plana Općine Vrginmost (iz 1984. godine) je vidljivo da su granice građevinskog područja naselja Gvozd utvrđene ranije donešenim Urbanističkim planom. Granice ostalih građevinskih područja utvrđene su u pravilu granicama parcela (tadašnjih katastarskih čestica) uz važnije puteve u naseljima, a u skladu s intencijom da se usmjerava zgušnjavanje naselja radi racionalnije i ekonomičnije izgradnje infrastrukture u tim naseljima. Građevinsko zemljište u tim naseljima uglavnom se prostire na području postojećeg naselja u dubinu cca 50 – 60 metara od puta, čime se osigurava dovoljno prostora za izgradnju stambenih i ostalih objekata prvenstveno poljoprivrednih domaćinstava.

Ostali dijelovi naselja koji ne predstavljaju veću skupinu domaćinstava bili su tretirani kao izdvojena građevinska područja, koja nisu imala mogućnost za daljnje širenje, osim u slučaju intenzivnog razvoja postojećeg poljoprivrednog domaćinstva.

Ovim Prostornim planom veličina građevinskih područja naselja utvrđena je u skladu s procjenom mogućnosti razvoja tog područja. Za naselja koja pokazuju pozitivan trend razvoja planiraju se veća povećanja građevinskog područja.

Građevinska područja najvećeg dijela naselja u pravilu su smanjena u odnosu na građevinska područja predviđena danas važećim prostornim planom. Izuzetno za naselje Gvozd koje pokazuje pozitivan trend razvoja, kao općinski centar predviđeno je povećanje građevinskog područja. Međutim kako se radi o brdskim raštrkanim naseljima na ovom području se ne može postići Prostornim programom prostornog uređenja Republike Hrvatske tražena gustoća naseljenosti.

Tablica – Pregled građevinskih područja u Općini Gvozd

NASELJE	IZGRAĐENO GRAĐEVINSKO PODRUČJE ha	NEIZGRAĐENO GRAĐEVINSKO PODRUČJE ha	UKUPNO GRAĐEVINSKO PODRUČJE ha	% NEIZGRAĐENOSTI
1. Blatuša	133,87	21,34	155,21	13,75
2. Bović	58,23	18,75	76,98	24,35
3. Brnjavac	33,40	12,70	46,10	27,54
4. Crevarska Strana	71,20	12,80	84,00	15,23
5. Čremušnica	58,50	12,70	71,20	17,80
6. Dugo Selo	62,01	20,59	82,60	24,92
7. Golinja	53,64	18,26	71,90	25,39
8. Gornja Čemernica	61,12	42,28	103,40	40,88
9. Gornja Trstenica	61,09	22,21	83,30	26,66
10. Gvozd	115,13	65,03	180,16	36,10
11. Kirin	54,94	26,46	81,40	32,50
12. Kozarac	39,43	24,27	63,70	38,10
13. Ostrožin	39,40	15,04	54,44	27,62
14. Pješčanica	131,73	22,28	154,01	14,46
15. Podgorje	57,46	27,44	84,90	32,00
16. Slavsko Polje	124,98	33,58	158,56	21,17
17. Stipan	54,62	11,87	66,49	17,85
18. Šljivovac	40,10	13,52	53,62	25,22
19. Trepča	15,72	7,78	23,50	33,10
UKUPNO OPĆINA GVOZD	1266,57	428,9	1695,47	26,03

3.2.3. Razvoj i uređenje prostora izvan naselja

Korištenje prostora izvan građevinskog područja namijenjeno je prioritetno, a dijelom isključivo poljoprivredi, šumarstvu i vodnom gospodarstvu, s težnjom očuvanja što većih kontinuiranih površina i prirodnih režima, šumskih ekosustava i očuvanja seoskih i poljoprivrednih krajolika.

POLJOPRIVREDNO TLO

Poljoprivredna djelatnost

Područje Općine Gvozd karakteriziraju poljoprivredne površine u privatnom vlasništvu. Ratarska proizvodnja je slaba i uglavnom zadovoljava potrebe samih proizvođača. Stočarska proizvodnja pokazuje pozitivna kretanja, te postoje realne osnove za razvoj te grane poljoprivrede s obzirom na relativno velike površine pašnjaka.

Statistički podaci ¹⁴

Prema službenim statističkim podacima u protekloj godini je u Općini Gvozd ukupno zasijano 1460 ha, odnosno cca 19,4 % od ukupnih obradivih poljoprivrednih površina.

Proizvodnja i prinosi glavnih poljoprivrednih kultura na području Općine Gvozd su sljedeći:

oranice i vrtovi po načinu korištenja	zasijana površina na dan 31.05.2001. god. u ha
žitarice	1070
industrijsko bilje	-
povrće	153
krmno bilje	26
ukupno zasijane površine	1460

proizvodnja važnijih usjeva	proizvodnja u t	prinos po ha u t
pšenica	270	3,0
kukuruz	2898	3,0
krumpir	436	2,94
jabuke	46	5,05

S obzirom na prirodne uvjete i mogućnosti prodaje na zagrebačko tržište postoje značajne mogućnosti za razvoj povrtlarske proizvodnje. Vrlo su povoljni uvjeti za razvoj gotovo svih vrsta povrća koje se uzgaja u području umjerene klime, izuzev izrazito ranih sorti. Raščlamba tala pokazuje da je za razvoj proizvodnje povrća na većim površinama potrebno za povrtlarsku robnu proizvodnju birati nizinska aluvijalna tla uz porječja. Osnovni ograničavajući čimbenik povrtlarske proizvodnje nisu prirodni uvjeti, već nedostatak hladnjača, te ograničene mogućnosti prodaje i teškoća da se proizvodnja velikog broja povrtlarskih proizvoda organizira na industrijski način.

¹⁴ Izvor podataka : dopis Ureda državne uprave u Sisačko-moslavačkoj županiji Ureda za statistiku (klasa: 954-03/02-01/01; urbroj:2176-06-01-02-01 od 22. siječanj 2002.)

Razmještaj svih vrsta stočarske proizvodnje također je u najvećoj mjeri ovisan o razmještaju poljoprivrednih i mješovitih gospodarstava, koje je smješteno na cijelom području regije. Stočarstvo ima dobru budućnost, s obzirom da poljoprivredne površine predstavljaju ujedno i dobru sirovinu bazu za stočarsku proizvodnju, a blizina velikih tržišta, pogotovo zagrebačkog, predstavlja dodatnu povoljnu oklonost.

Neophodne su poticajne mjere Države u smislu organizirane proizvodnje, kreditiranja i osiguranja povoljnih otkupnih cijena.

Predviđa se smještaj građevina za preradu i smještaj poljoprivrednih proizvoda, a biti će razmještene u onim područjima Općine koja se osposobljavaju za određene primarne, međufazne i finalne proizvodnje, te uključuju: silose, sušare, mlinove, mješaone stočne hrane, hladnjače s uređajima za duboko zamrzavanje, staklenike, plastenike, rasadnike, tovilista, peradarnike, mliječne farme, ribnjake i mrijestilišta, te sabirališta mlijeka s laktofrizima, pogone za preradu mesa sa klaonicama i kafilerijom, pogone za pasterizaciju voćnih proizvoda, proizvodnju tijesta, slastičarskih i konditorskih poluproizvoda, proizvodnju bezalkoholnih i alkoholnih pića i octa, proizvodnju dječje hrane, ljekovitog bilja, preradu divljači, preradu jaja i slično.

Šumske površine¹⁵

Šumom se smatra svaka površina veća od 10 ari obrasla šumskim drvećem, sa svrhom da služi za proizvodnju šumarskih proizvoda ili da ima zaštitnu funkciju ili posebnu namjenu bez obzira na obrast i visinu stabala.

Veliki dio prostora Općine Gvozd pokriven je šumskom vegetacijom. Opće korisne funkcije šuma su sljedeće:

- zaštita tla, prometnica i drugih objekata od erozije, bujica i poplava
- utjecaj na vodni režim i hidroenergetski sustav
- utjecaj na plodnost i poljoprivrednu proizvodnju
- utjecaj na klimu
- zaštita i unapređenje čovjekovog okoliša
- stvaranje kisika i pročišćavanje atmosfere
- rekreativna, turistička izdavnstvena funkcija
- utjecaj na funu i lov.

Šumama na području Općine Gvozd upravlja Šumarija Gvozd. Šume su podijeljene u četiri gospodarske jedinice («Petrova Gora – Bistra», «Kozarac», «Trepča», «Kremešnica»), a za svaku je izrađena Osnova gospodarenja.

Sve šume Općine Gvozd su gospodarske.

Struktura šuma, kojima upravlja Šumarija Gvozd, prema vlasništvu je sljedeća:

- privatne šume	3606,88 ha	49,77 %
- državne šume	3640,39 ha	50,23 %
- ukupno:	7247,27 ha	

¹⁵ prema podacima: Hrvatske šume, Uprava šuma Karlovac, Šumarija Gvozd (ur. br. 38/2000)

U sljedećim tablicama je prikazana iskrištenost šumskih površina po gospodarskim jedinicama.

GOSPODARSKA JEDINICA	POVRŠINA (HA)					UKUPNO
	OBRASLO	NEOBRASLO		NEPLODNO	OSTALO	
		PROIZVODNO	NEPROIZVODNO			
PETROVA GORA – BISTRA	878,16	0,72	0,63	16,14	0,80	896,45
KOZARAC	1475,81	-	-	15,98	-	1491,79
TREPČA	725,93	29,68	-	5,32	-	760,93
KREMEŠNICA	481,39	-	-	9,83	-	491,22
UKUPNO:	3561,29	30,40	0,63	47,27	0,8	3640,39

NEOBRASLO	PROIZVODNO	30,40	0,83 %
	NEPROIZVODNO	0,63	0,02 %
OBRASLO		3561,29	97,83 %
OSTALO		0,8	0,02 %
UKUPNA POVRŠINA ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA		3640,39	100,00 %

GOSPODARSKE JEDINICE	DRVNA ZALIHA	DRVNA ZALIHA	PRIRAST	PRIRAST
	bez površine I. dobnog razreda m ³ /ha	s površinom I. dobnog razreda m ³ /ha	bez površine I. dobnog razreda m ³ /ha	s površinom I. dobnog razreda m ³ /ha
PETROVA GORA – BISTRA	260	185	8,6	6,4
KOZARAC	350		11,2	9,7
TREPČA	346	295	10,03	
KREMEŠNICA	215	195	7,9	

Stanje otvorenosti šuma na šumskim prometnicama:

GOSPODARSKE JEDINICE	OTVORENOST km/ha
PETROVA GORA – BISTRA	22,9 km/1000 ha
KOZARAC	14,9 km/ 1000 ha
TREPČA	6,9 km/1000 ha
KREMEŠNICA	17,68 km /1000ha

Dosadašnjim načinom gospodarenja, odnosno propisanim etatom i uzgojnim radovima nastojalo se što bolje očuvati šumski ekosustav i tako pomoći održanju općekorisnih funkcija šuma.

Cilj gospodarenja šumama je osim očuvanja općekorisnih funkcija šuma i uzgoj mješovitih sastojina i poboljšanje strukture, čime će se povećati vitalnost i stabilnost šuma.

Pošumljavanje na području Općine Gvozd nije propisano Osnovom gospodarenja zbog dobrog i kvalitetnog prirodnog pomlađivanja.

Stanje u privatnim šumama je nezadovoljavajuće. Prosječna drvena masa u privatnim šumama iznosi 105 m³/ha. Ukupna drvena zaliha privatnih šuma na području Općine Gvozd iznosi 378 354 m³, a smije se sjeći 1,5% drvene zalihe.

U sljedećem petogodišnjem razdoblju aktivnosti u gospodarenju ovim šumama vršiti će se prema utvrđenim Osnovama gospodarenja.

Radi poboljšanja kakvoće i količine drvene mase planirani su uzgojni radovi u okviru jednostavne biološke reprodukcije na 1386 ha šumskih površina (čišćenje tla od korovske vegetacije, njega pod zastarom stare sastojine, sadnja biljaka – popunjavanje, priprema staništa, njega podmatka i mladika).

Planira se izgradnja cca 12 km novih šumskih cesta radi lakšeg gospodarenja.

Vodne površine

Vodotoci¹⁶

Površinske vode općine Gvozd prema "Zakonu o vodama", čl. 15. pripadaju **vodnom području sliva rijeke Save**, odnosno temeljem Odluke o utvrđivanju slivnih područja ("Narodne novine" br. 20/96) **slivnom području "Banovina"**.

Ovo slivno područje obuhvaća slivove više vodotoka, od kojih su u općini Gvozd:

- ◆ sliv rijeke Kupe (vodotoci sjevernog dijela općine; od kojih su najznačajniji vodotoci Glina, Trepča i Golinja)
- ◆ sliv rijeke Glina (vodotoci južnog dijela Općine; od kojih je najznačajniji vodotok Čemernica i Blatuša)

Posebna namjena

Na području Općine Gvozd nije predviđena izgradnja objekata, niti je potrebno rezervirati prostor za posebnu namjenu.

Površine infrastrukturnih sustava

Razvoj osnovne komunalne infrastrukture, te uređenje prometnica i osposobljavanje željezničke pruge osnova su za razvoj ovog područja.

Zadovoljenje osnovnih komunalnih potreba (vodoopskrba, opskrba električnom energijom, odvodnja otpadnih voda, telekomunikacijske mreže idr.) nužni su za što brži povratak stanovništva i njegov trajniji ostanak na ovom području.

Državna cesta D- 6

¹⁶ Podaci su uzeti iz: Podloge za prostorni plan Sisačko-moslavačke županije, Vodno gospodarstvo Zagreb, 2000. god. (Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel)

Na području Općine Gvozd postoji 51 groblje. U sljedećoj tablici popisana su groblja po naseljima:

Br.	NASELJE	GROBLJE
1.	Blatuša	Oraško groblje
		Kajganića groblje
		Milića groblje
		Šapića groblje
		Groblje Čiče
2.	Bović	Groblje Bović
3.	Brnjavac	Groblje Brnjavac
4.	Crevarska Strana	Groblje Vignjevići
		Groblje Jovičevići - Tepšići
		Groblje Zorići
		Groblje Lackovići
5.	Čremušnica	Bekić groblje
		Srnjak groblje
6.	Dugo Selo	Markovine (Radovići)
		Groblje Marjanovac (kod Kljaića)
7.	Golinja	Staro groblje Milovići
		Novo groblje
8.	Gornja Čemernica	Groblje Zajednica
		Groblje kod škole
		Groblje do ciglane
9.	Gornja Trstenica	Groblje Vuković-Cimeše
		Groblje Simići
10.	Gvozd	Groblje Đuranovac
11.	Kirin	Groblje Pavlović
		Čičino groblje
		Groblje Bijelić
		Groblje Rokvić
12.	Kozarac	Radojčino groblje
		Groblje Donji Kozarac
13.	Ostrožin	Groblje Perenčevići
		Groblje Torbice
		Groblje Trkulje
		Janjaninsko groblje
		Paučko groblje
14.	Pješčanica	Alavanjsko groblje
		Groblje Bijelići
		Groblje Marinčići
		Groblje Jerosimić - Gaj
		Groblje Dančule
		Groblje Sv. Ilija
15.	Podgorje	Mjesno groblje Podgorje
16.	Slavsko Polje	Klepalo (Galogaše)
		Novo groblje Malobabići
		Groblje Gabrići
		Groblje Škaljci
		Groblje Paići
17.	Stipan	Groblje Kapac
18.	Šljivovac	Groblje Krući
		Groblje Radanović Brda
19.	Trepča	Tursko groblje

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

3.3.1. Gospodarska namjena

Proizvodni sadržaji

Današnja gospodarska situacija za koju su karakteristična nelikvidna poduzeća, česte i brojne blokade žiro računa, kašnjenje ili neisplata osobnih dohodaka radnicima, te kao krajnji rezultat prestanak rada nekih privrednih subjekata (stečaj), nikakva vanjsko trgovinska razmjena i sl. je vrlo nepovoljna. Prema podacim Ureda za statistiku u rujnu 2001. godine u općini Gvozd je bilo ukupno 63 zaposlena:

Zaposleni u rujnu 2001. god. u Općini Gvozd	
Poljoprivreda lov i šumarstvo	7
Popravak motornih vozila i motocikla, te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	6
Prijevoz, skladištenje i veze	5
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	12
Obrazovanje	26
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	7
Ukupno zaposlenih	63

Broj nezaposlenih po kvalifikacijskoj strukturi je bio sljedeći:

Broj nezaposlenih	kvalifikacijska struktura nezaposlenih					
	NKV	PKV	KV i VKV	SSS	VŠS	VSS
808	245	254	206	93	9	1

U strukturi gospodarstva najzastupljenija je grana trgovina i ugostiteljstvo, dok su ostale grane gospodarstva slabije zastupljene.

Razvojne mogućnosti za malo gospodarstvo u Općini Gvozd vezane su za programe drvne industrije Gvozda, koja je proizvodila rezanu građu i drvne elemente.

Drvna industrija "Gvozd d.d. se bavi proizvodnjom piljene građe, drvnih elemenata, te impregnacijom drveta.

Na prostoru općine Gvozd nalazi se i pogon elektronske industrije koji je trebala preuzeti tvrtka Končar iz Zagreba, te isti obnoviti. No do danas nije učinjeno u obnovi ništa, tako da ovaj pogon ne radi.

Od uslužnih djelatnosti na prostoru naselja Savsko Polje radi trgovina na veliko i malo "Actros" d.o.o. Uz djelatnost trgovine nalazi se i popravak motornih vozila i predmeta za kućanstvo. Ovo poduzeće se ubraja u mala, a ostvarilo je ukupni prihod od 5.093.482 kn (prvih šest mjeseci 2001. godine); dok je dobit bila 27.506 kn.

Ukupno zapošljava 9 radnika i ostvaruje 75 % ukupnog prihoda Općine Gvozd.

Prostor gospodarske namjene je prostor na kojem je ili se planira razvoj industrijskih i drugih gospodarskih sadržaja. Ovaj prostor obuhvaća cca 38,25 ha površine.

POVRŠINE PROIZVODNE NAMJENE			
lokacija	površina ha	postojeće površine	planirane površine
Pješčanica	3,52	-	3,52
Pješčanica	0,49	-	0,49
Gvozd	23,38	23,38	-
Gornja Čemernica	2,98	2,98	-
Gornja Čemernica	7,88	-	7,88
UKUPNO:	38,25	26,36	11,89

Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina¹⁷

Na području Općine Gvozd evidentirana su sljedeća eksploataciona i istražna polja:

NAZIV EKSPLOATACIONOG POLJA	VRSTA SIROVINE	POVRŠINA (ha)	ODOBRAVANJE JE U NADLEŽNOSTI
BLATUŠA	CIGLARSKA GLINA	23,93	URED ZA GOSPODARSTVO
CAREVAC-BLATUŠA	TEHNIČKI GRAĐEVNI KAMEN		
STIPAN	UGLJEN -LIGNIT	86,65	MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
PJEŠČANICA	KREMENI PIJESAK, UGLJEN - LIGNIT	64,56	
PODGORJE	KREMENI PIJESAK		
SLAVSKO POLJE	KREMENI PIJESAK		

PPUO Gvozd se predviđa i mogućnost eksploatacije ugljena u Ostržinu.

3.3.2. Društvene djelatnosti

Društvene djelatnosti pripadaju grupi središnjih uslužnih funkcija, te čine nadogradnju nekog područja, a usmjerene su na podizanje standarda i kvalitete života stanovništva koje ih koristi. Podižu obrazovnu, kulturnu i znanstvenu razinu, te zdravstvenu kulturu na njihovom gravitacijskom i utjecajnom području.

Razvitak društvenih djelatnosti na području općine Gvozd se predviđa u skladu s politikom usklađenog regionalnog i policentričnog razvitka, te predviđenim društveno gospodarskim razvitkom.

Postizanje većeg stupnja homogeniziranosti prostora Općine Gvozd predviđa se racionalnim i funkcionalnim razmještajem, te ekonomičnim i ispravnim dimenzioniranjem objekata društvene djelatnosti.

Na području Općine Gvozd su zastupljene sljedeći sadržaji javnog interesa:

1. uprava
2. udruge građana, političke stranke i druge organizacije
3. vjerske zajednice
4. prosvjeta
5. kultura
6. zdravstvo
7. socijalna skrb
8. sport

¹⁷ Podaci su dostavljeni od Ureda za gospodarstvo (Klasa:310-17/01-01/03; urbroj:2176-01-02-01-2)

Upravne funkcije u Općini Gvozd obuhvaćaju djelatnosti lokalne samouprave na općinskoj razini, te djelatnosti ostalih općih službi i institucija, a smještene su u naselju Gvozd.

Udruge građana, političke stranke i druge organizacije osnivaju određene skupine stanovništva, zajedničkih interesa, radi zadovoljavanja nekih svojih potreba.

Vjerske zajednice u skladu s ustavnim pravom slobodne su i na području Općine Gvozd slobodne su javno obavljati vjerske obrede, osnivati škole, učilišta, druge zavode, socijalne i dobrotvorne ustanove te upravljati njima.

Prosvjeta

Sustav odgoja i obrazovanja na području Općine Gvozd obuhvaća predškolski odgoj i osnovno obrazovanje.

Predškolski odgoj

U mjestu Gvozd postoju zgrada veličine 120 m², kapaciteta 60 djece. Zgrada za sada nije uređena, ali planovi za njezini uređenje i stavljanje u funkciju postoje.

Osnovno obrazovanje

Pokrivenost Općine Gvozd školskim objektima je sljedeća:

Jedini školski objekat koji radi na području Općine Gvozd je «Osnovna škola Gvozd»:

- broj učionica i kabineta 20
- broj upisanih učenika i odjela, 252 učenika i 14 razrednih odjela
- optimalni kapacitet škole je 1200 učenika (u 2 smjene)
- opremljenost sadržajima:škola opremljena sadržajima prema minimalnom Pedagoškom standardu.

Sportski tereni pri školi:

- Škola ima sportsku dvoranu veličine 364 m² i vanjska igrališta veličine 1442 m²

Škole koje nisu u funkciji, a pripadaju OŠ Gvozd:

- Područna škola Crevarska Strana- objekt postoji, ali je devastiran
- Područna škola Slavsko Polje- objekt postoji, ali je devastiran
- Područna škola Blatuša- objekt postoji, ali je devastiran.

U naselju Bović postoji «Osnovna škola Bović» koja je devastirana i ne radi. Njoj pripadaju:

- Područna škola Čremušnica- objekt postoji, ali je devastiran
- Područna škola Stipan- objekt postoji, ali je devastiran
- Područna škola Ostrožin- objekt postoji, ali je devastiran
- Područna škola Kirin- objekt postoji, ali je devastiran
- Područna škola Dugo Selo- objekt postoji, ali je devastiran

U budućoj mreži škola očekuje se da Osnovna škola Gvozd prema potrebi otvori jednu od gore navedenih područnih škola.

Osnovne škole Bović bi trebala biti aktivirana kao samostalna škola, a područne škole će se otvarati prema potrebi. Opravdanje za opstanak i otvaranje OŠ Bović kao samostalne vidimo u povratku stanovništva toga kraja i velikog upisnog područja.

Srednjoškolsko obrazovanje

Općina Gvozd niti prije rata, a niti sada nema potrebe za otvaranjem srednje škole. Učenici iz područja općine Gvozd u većini srednju školu polaze u susjednim gradovima i općinama (Topusko, Glina, i Karlovac).

Kultura

U svrhu ostvarivanja strateškog cilja za podizanjem općeg obrazovanja i kulturne razine stanovništva, te kulturnog, umjetničkog, intelektualnog i drugog stvaralaštva potreban je daljnji razvitak svih vrsta kulturnih, umjetničkih i informacijskih aktivnosti odnosno odgovarajućih institucija.

Danas u naselju Gvozd postoji Dom kulture (višenamjenski objekat, te knjižnica i čitaonica).

Porast broja stanovništva i podizanje općeg obrazovanja i kulturnih potreba stanovništva uvjetovati će daljnji razvitak kulturnih institucija.

Zdravstvo i socijalna skrb

Funkcija zdravstva obuhvaća zdravstveno osiguranje, zaštitu i djelatnost.

Ostvarivanje provođenja zdravstvene zaštite stanovništva ima značajnu ulogu u unapređenju kvalitete življenja.

Decentralizacijom nadležnosti u zdravstvu i socijalnoj skrbi poslovi gospodarenja i planiranja razvoja spuštene su na razinu lokalne i regionalne samouprave i uprave (županija, grad, općina) i na same ustanove zdravstva i socijalne skrbi.

Zdravstvena zaštita i djelatnost na području Općine Gvozd je pokrivena preko:

- Ambulante Doma zdravlja Topusko

Socijalna skrb je djelatnost od posebnog interesa za Državu pa je organizirana tako da omogućuje približno podjednake uvjete života svim stanovnicima u zemlji. Ova djelatnost se odvija u skladu sa razmještajem i potrebama pojedinih skupina stanovništva.

U Općini Gvozd djelatnosti iz područja socijalne skrbi stanovništvo ostvaruje preko Izdvojene jedinice Centra za socijalnu skrb Glina u okviru područne jedinice Topusko.

Sportski i rekreacijski sadržaji

Radi održavanja psihofizičkih sposobnosti i zdravlja stanovnika, te sve prisutnijeg iskorištavanja slobodnog vremena potrebno je što više pažnje posvetiti sportskim aktivnostima, rekreaciji zabavi i odmoru svih uzrasta stanovništva, a osobito mladeži.

Osnivanje i djelovanje raznih sportskih društava i udruga, te izgradnja i održavanje sportskih objekata biti će određeno društveno gospodarskim i demografskim razvitkom Općine Gvozd.

Rekreacijske površine i sadržaji namijenjene stanovništvu odrediti će se planovima prostornog uređenja urbanističkih i detaljnih planova.

Lovstvo

Prema podacima Županijskog ureda za gospodarstvo, Odsjek poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, na području Općine Gvozd nalazi se pet zajedničkih lovišta i tri državna lovišta:

- zajedničko lovište broj 37. Glina I., lovozakupnik LU «Šljuka» Glina,
- zajedničko lovište broj 40. Bučica, lovozakupnik LU «Lane» Bučica,
- zajedničko lovište broj 41. Lasinja, lovozakupnik LU «Šljuka» Lasinja,
- zajedničko lovište broj 42. Gvozd, lovozakupnik LU «Šljuka» Lasinja,
- zajedničko lovište broj 43. Topusko, lovozakupnik LU «Jelen» Topusko,

- državno lovište broj III/6 Crna Draga, lovozakupnik PA - MAR d.o.o.
- državno lovište broj III/15 Kremešnica, lovozakupnik PA - MAR d.o.o.
- državno lovište broj III/25 Petrova Gora, lovozakupnik JVP Hrvatske šume p.o. Zagreb, Uprava šuma Karlovac.

Na području Općine Gvozd kao niti na cijelom području Županije nisu ustanovljena uzgajališta divljači.

3.4. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora

3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno- povijesne cjeline) tablica 3.

Tablica 3. - drugi dio (nastavak tablice sa str.)

Redni broj	OPĆINA GVOZD	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Općine	Stan / ha ha / stan*
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1.	Zaštićena prirodna baština ukupno - nacionalni park - park prirode - ostali zaštićeni dijelovi prirode	NP PP B	- - 20	- - 0,09	- - 0,009
2.2.	Zaštićena graditeljska baština ukupno - arheološka područja - povijesne graditeljske cjeline		80,01	0,37	0,038*
	Općina Gvozd ukupno		100,01		

Redni broj	OPĆINA GVOZD	Oznaka	Ukupno	% od površine Općine	stan / ha ha / stan*
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA				
3.1.	More i morska obala obalno područje otočno područje		- -	- -	- -
3.2.	Energija proizvodnja potrošnja (vršno opterećenje)		MW MW		ne iskazuje se
3.3.	Voda vodozahvat potrošnja		45 l / s l / s		
3.4.	Mineralne sirovine - eksploataciona polja	E3	164,20 ha		
	Općina Gvozd ukupno				

Napomena : U zadnjem stupcu koeficijenti su izraženi u stan / ha, osim u onima koji su označeni s * u kojima su koeficijenti izraženi u ha / stan

3.4.2. Zaštićena prirodna baština

Posebni rezervat¹⁸

Posebni rezervat je područje s neizmijenjenom ili neznatno izmjenjenom sveukupnom prirodom, a namijenjen je isključivo znanstvenom istraživanju kojim se ne mijenja biološka raznolikost, izvornost prirode i ne ugrožava slobodno odvijanje prirodnih procesa.

Temeljem Zakona o zaštiti prirode («Narodne novine» br. 30/94 i 72/94) na području prostora Općine Gvozd zaštićen je **Poseban botanički rezervat – Blatuša**.

Ovaj lokalitet upisan je u Upisnik zaštićenih dijelova prirode pod brojem 196(136).

Ukupna površina Posebnog botaničkog rezervata – Blatuša iznosi oko 20 ha. U sastavu rezervata nalazi se prelazni cret «Đon močvar» koji sa zapada i juga opkoljuju Oštri vrh i Šapića brdo, dok na njegovu sjeveroistoku protječe potok Čemernica. Površina samog creta iznosi oko 11 ha. Ova je cretna površina ostatak nekada ogromnog creta, a i na njoj je pokušano odvodnjavanje. Vegetaciju creta izgrađuje biljna zajednica *Rhynchosporium albae* sa šiljkicom, rosikom, mahovinama tresetarima, trolisticom, suhoperkom, rosuljom i dr. Od drveća i grmlja ima johe, kekavine, te osobito obilno breze koja je zastupana i na okolnim obroncima. Značajne su vrste za Blatušu cretna crvotočina, a osobito cretna breza. Nalaz alga je vrlo bogat, a zanimljiv je novi oblik *cosmarium* nastum var. *Blatušae*.

Cretovi općenito predstavljaju osebujna staništa sa značajnom recentnom vegetacijom i zanimljivom fosilnom florom. Cretovi u Hrvatskoj su vrlo rijetki i zapremaju malene površine, a njihova nalazišta u Hrvatskom zagorju i Banovini nalaze se na granici raširenja cretne vegetacije prema Podunavlju. Cret u Blatuši je najznačajniji cret u Hrvatskoj, reliktna naše vegetacije i vrijedan za istraživanje fosilne flore Balkanskog poluotoka. Dubina treseta iznosi oko 4,8 m i najveća je u Hrvatskoj.

Posebni botanički rezervat – Blatuša je zaštićen od 1964. godine.

Zaštićeni krajolik

Zaštićeni krajolik je prirodni ili kultivirani predjel veće estetske ili kulturno – povijesne vrijednosti, ili krajolik značajan za pojedino područje. U zaštićenom krajoliku nisu dopuštene radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

Dolina rijeke Kupe je kao vrijedno prirodno područje valorizirana kroz Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (Narodne novine br. 50/99).

Prostornim planom Sisačko – moslavačke županije dan je prijedlog da se dolina rijeke Kupe na području Općine Gvozd, Grada Gline, Grada Petrinje, Općine Lekenik i Grada Siska, temeljem Zakona o zaštiti prirode upiše kao zaštićeni krajolik.

Cjelokupni prostor predložen je za izradu Prostornog plana područja posebne namjene, jer je cijelo područje potencijalno atraktivna turistička zona.

Kako se ovaj lokalitet nalazio u području ratnih djelovanja, pojedini dijelovi su u znatnoj mjeri degradirani minsko-eksplozivnim sredstvima, te je potrebno izvršiti razminiranje.

¹⁸ prema dopisu Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja (klasa: 612-07/01-35/0192; ur.br. 531-06/2-AV-00-6 od 3. rujna 2001. god.)

3.4.3. Zaštićena graditeljska baština¹⁹

3.4.3.1. Inventarizacija kulturno povijesnih vrijednosti

Za potrebe izrade Prostornog plana uređenja Općine Gvozd izrađena je Konzervatorska podloga kojom su inventarizirana i vrednovana nepokretna kulturna dobra općine Gvozd. Nepokretna kulturna dobra sistematizirana su prema vrstama i podvrstama. Osnovna podjela prema **vrstama nepokretnih kulturnih dobara** je sljedeća:

- 1.0. povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja,
- 2.0. povijesne građevine i sklopovi,
- 3.0. elementi povijesne opreme prostora, tehničke građevine niskogradnje s uređajima,
- 4.0. područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe,
- 5.0. arheološka nalazišta i lokaliteti,
- 6.0. krajolik ili njegov dio što svjedoči o čovjekovoj prisutnosti u prostoru

Kulturno povijesne vrijednosti u Popisu koji slijedi, imaju svojstva kulturnog dobra i podliježu pravima i obvezama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite.

Status zaštite obuhvaćen je sljedećim kategorijama:

- R kulturno dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- P preventivno zaštićeno kulturno dobro
- PR prijedlog za upis u Registar
- ZPP zaštita prostornim planom

Na području Općine nema povijesnih građevina i sklopova koji imaju pravni status registriranog kulturnog dobra.

Upisom u Registar zaštićen je memorijalni lokalitet vezan uz NOB, Blatuša.

Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu i sljedeće vrste: gospodarske i industrijske, tehničke i građevine niskogradnje, te grobne – memorijalne građevine i obilježja. Pojedinačne građevine i sklopovi također su vrednovani kategorijama: 1 (nacionalnog), 2 (regionalnog), 3 (lokalnog) značaja. Na području općine Gvozd nema kulturnih dobara koje bi bile vrednovane kao 0 kategorija, internacionalnog značaja.

Na području općine Gvozd od povijesnih naselja dosad Zakonom²⁰ nije bila zaštićena ni jedna povijesna cjelina. Obradom terena ustanovljeno je da je na području obuhvata Plana ostao očuvan veći broj povijesnih naselja seoskih obilježja koja imaju svojstva kulturnog dobra. Sukladno njihovim kulturno povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih struktura; prostornih i graditeljskih, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja, vrednovana su kategorijom, 1- nacionalnog, 2- regionalnog, 3-lokalnog značenja.

Slijedom suvremenih zamisli o zaštiti nepokretnih kulturnih dobara²¹, uveden je i pojam kulturnog krajolika, (cultural landscapes) kojeg čine topografski definirana područja u kojima je naročito izražen kvalitetan suživot graditeljske baštine i prirodnih osobitosti pripadajućeg okruženja, a kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti.

¹⁹ Izvod iz Konzervatorske podloge za Prostorni plan uređenja Općine Gvozd, Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, 2001. god.

²⁰ Zakon o zaštiti spomenika kulture, Zagreb, N.N.1964., odnosno Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, N.N. 1999.

²¹ Cultural Landscapes of Universal Value, Stuttgart, New York, UNESCO, 1995

U svjetlu takvih polazišta, veliki dio područja općine Gvozd je antropogeni, rukom oblikovani prostor sa povijesnim kontinuitetom i očuvanim oblicima prisustva čovjeka u prostoru, bilo u vidu graditeljske baštine ili arheoloških nalaza, i u najvećoj mjeri očuvanim prirodnim osobitostima, te kao takvo ima obilježje kulturnog krajolika.

Kultivirani krajolik (kao dio sveukupnog kulturnog krajolika) podrazumijeva područja oblikovana ljudskom rukom tijekom povijesti, očuvana do danas, a svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru. Razlikujemo sljedeće vrste:

- namjerno **kreiran krajolik**, stvoren čovjekovim djelovanjem, a podrazumijeva parkove, perivoje i vrtove, stvorene iz estetskih razloga, vezane uz religijske ili druge monumentalne građevine
- **krajolik nastao organskim putem**, višestoljetnim djelovanjem društvenog, gospodarskog, administrativnog ili religijskog poticaja na svoj prirodni okoliš. Razlikujemo **fosilni krajolik**, u kojem je evolucijski proces u nekom trenutku prošlosti došao do kraja, i **kontinuirani krajolik** koji je zadržao djelatnu društvenu ulogu u suvremenom društvu, usko povezanu s tradicijskim načinom života, u kojem je evolucijski proces još uvijek u tijeku, a istovremeno još uvijek pruža materijalne dokaze svoje evolucije kroz vrijeme (poljodjelski krajolik)

TABELARNI PRIKAZ NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA SISTEMATIZIRAN PO VRSTAMA

1.0. Povijesna naselja i dijelovi naselja

1.3.	NASELJA SEOSKIH OBILJEŽJA	STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJE
1.3.1	Blatuša, dio naselja	ZPP	3
1.3.2	Šljivovac, dio naselja	ZPP	3
1.3.3	Bović, dio naselja	ZPP	3
1.3.4	Čemernica, dio naselja	ZPP	3
1.3.5	Ostrožin (Kajganići, Torbice, Rajaci)	ZPP	3

2.0 povijesne građevine i sklopovi

2.1.	CRKVE I KAPELE	STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJE
2.1.1	Parohijska crkva sv.Nikole, Blatuša	ZPP	3
2.1.2	Parohijska crkva Vaskrsenja Kristovog, Bović (ruševina)	ZPP	3
2.1.3	Parohijska crkva sv.Petke, G. Čemernica	ZPP	3
2.1.4	Parohijska crkva preobraženja Hristova, Stipan (ruševina)	ZPP	3
2.1.5	Parohijska crkva, sv.apostola Petra I Pavla, Kirin (ruševina)	ZPP	3

2.2	ETNOLOŠKE GOSPODARSKE GRAĐEVINE	STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJE
2.2.1	Mlin, vodenica sela Bović	PR	2
2.2.2.	Mlin, vodenica sela Šljivovac	PR	2

2.3	ETNOLOŠKE STAMBENE GRAĐEVINE	STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJE
2.3.1	Tradicijska kuća, Karlovačka 21, Gvozd	PR	2
2.3.2.	Tradicijska kuća, Karlovačka 23, Gvozd	PR	2
2.3.3	Tradicijska kuća, Ostrožin 1	PR	2
2.3.4	Tradicijska kuća, Čemernica bb	PR	2

3.0	MEMORIJALNE GRAĐEVINE I OBILJEŽJA	STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJE
3.0.1	Blatuša, spomeničko mjesto	R 288	3
3.0.2	Blatuša, spomen ploča na školi	ZPP	3
3.0.3	Bović, spomenik palim borcima	ZPP	3
3.0.4	Čremušnica, zgrada, spomeničko mjesto	R330	2
3.0.5	Čemernica, spomenik kod škole	ZPP	3
3.0.6	Spomenik NOB, Kozarac	ZPP	3
3.0.7	Ostrožin, zgrada, spomeničko mjesto	R228	3
3.0.8	Groblje Blatuša	ZPP	3
3.0.9	Groblje, Čemernica	ZPP	3
3.0.10	Groblje, Kirin	ZPP	3

4.0	ARHEOLOŠKI LOKALITETI	STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJE
4.0.1.	Stari grad Bović, 12-15. st.,Bović	PR	2
4.0.2.	Crkvina, antika, Bović	ZPP	3
4.0.3.	Gornja Čemernica, nalaz kamene sjekire, prapovijest	ZPP	3
4.0.4.	Gradina Kiringrad, prapovijesno naselje, rani srednji vijek 9-12. st., kasnosrednjovjekovna utvrda i turski čardak, Donji Kirin	PR	2
4.0.5.	Lukinića pećina, paleolit, prapovijest i srednjovjekovno sklonište, zaseok Lukinići, Čremušnica Gornja	PR	2
4.0.6.	Stari grad Ostrožin, 12-15. st., Ostrožin	PR	2
4.0.7.	Veliki Petrovac, utvrda i pavlinski samostan koji su nalegli na prapovijesni i antički lokalitet	PR	1
4.0.8.	Gradina, srednjovjekovno gradište, Gvozd	PR	2
4.0.9.	Bulatska brda, Korkuti, prapovijesno naselje, antika ?, Gvozd	PR	2
4.0.10	Slavsko polje, lokalitet srednjovjekovne crkve	ZPP	3
4.0.11.	Šljivovac, lokalitet srednjovjekovne crkve	ZPP	3
4.0.12.	Trepča, lokalitet srednjovjekovne crkve	ZPP	3

5.0	PREDJELI KULTURNOGA KRAJOLIKA	STATUS ZAŠTITE	PRIJEDLOG KATEGORIJE
5.1	Krajolik Petrove Gore	PR	2
5.2	Dolina Kupe (od Dugog sela Lasinjskog do Čremušnice	PR	2

3.4.3.2. Valorizacija kulturno povijesnih vrijednosti

Povijesna naselja

Gvozđ

Naselje gradsko seoskih obilježja. Stari toponim je Vrginmost, koji nalazimo na kartama s početka 19.st. Nizinsko naselje koje se razvilo na povijesnoj cestovnoj komunikaciji koja je povezivala Karlovac preko Vojnića, Gline, Petrinje sa Siskom. Naselje se razvilo u drugoj polovici 20.st. zahvaljujući upravnim i administrativnim funkcijama, te smještaju manjih industrijskih pogona. Formirana je jezgra naselja gradsko seoskih obilježja u kojem dominira središnji parkovni prostor.

Gvozđ, Karlovačka ulica: k.br.21., drvena prizemnica sa zidanim podrumom, građena nakon 1945.g. od stare građe. Izduženog pravokutnog je tlocrta, užim zabatnim pročeljem orijentirana prema ulici, uvučena u parcelu. Pokrivena je dvostrešnim krovštem sa poluskošenim zabatima i pokrovom od crijepa. Dužim dvorišnim pročeljem proteže se natkriveni trijem, tzv. «ganjak», na čijem završetku je dozidana prostorija, (kuhinja i sanitarni čvor), što devastira izvornost objekta. Stolarija je stara. Ulazi u podrum su ispod trijema. Unutar ograđene okućnice nalaze se drveni i zidani gospodarski objekti.

Gvozđ, Karlovačka ulica k.br.23., drvena katnica sa zidanim prizemljem, građena početkom 20.st. Hrastove planjke međusobno su spojene otesanim uglima, tzv. «slepi sjek». Katnica je izduženog pravokutnog tlocrta, pokrivena dvostrešnim krovštem sa poluskošenim zabatima i pokrovom od crijepa. Dužim dvorišnim pročeljem proteže se natkriveni i ograđeni trijem, tzv. «ganjak», iz kojega se ulazi u stambene prostorije kata. Troprostornost je osnovna karakteristika organizacije prostora kako prizemlja (koje je u gospodarskoj funkciji, podrumi), tako i kata, sa kuhinjom u sredini i sobama sa svake strane. Drvene stepenice vode na trijem kata. Stepenice su daščanom oplatom zatvorene. Kuća je napuštena, a obzirom da spada među najvrjednije objekte tradicijske arhitekture, predlaže se zaštita.

Selo Blatuša

Smješteno u podnožju Petrove Gore, na najnižim sjevernim padinama. Organizirano je u formi više zaselaka. Središnji dio sela je u blizini parohijske crkve sv.Nikole, koja je smještena na brežuljku, tako da se s njezine lokacije doživljavaju lijepe vizure na okolicu, a iz širih pozicija sagledava se toranj crkve, koji je i prostorna dominantna. Uz cestu u blizini crkve

očuvano je nekoliko okućnica s tradicijskom drvenom arhitekturom. Osim tek nekoliko primjera drvene tradicijske arhitekture, građene nakon 2.svj. rata u selu je zastupljena nova izgradnja, bez regionalnih obilježja. Predlaže se zona zaštite koja uključuje crkvu i neposrednu izgradnju. U zoni ekspozicije (vizualnoj izloženosti) crkve ne dozvoljava se gradnja koja bi onemogućila vizure na crkvu.

Selo Bović

Smješteno je dijelom uz cestu koja iz Lasinje vodi prema Gvozd, a u obliku manjih zaselaka raspršeno je po padinama. Prevladava zidana novija izgradnja velikih prizemnica i katnica građenih oko 1970.g. Sačuvan je mali broj drvenih prizemnica, sve su u ruševnom stanju i napuštene. Drvene prizemnice građene su nakon 1945.g., od hrastovih planjki položenih na niski zidani temelj: izduženog pravokutnog su tlocrta, pokrivene dvostrešnim krovom sa pokrovom od crijepa. Osnovna karakteristika organizacije unutrašnjeg prostora je tročlana, sa kuhinjom u sredini i sobama sa svake strane. Pristup u sve prostorije je iz manjeg predvorja koje se nalazi ispred kuhinje. Okućnice nisu ograđene, a gospodarski objekti građeni u drvetu nalaze se pri dnu okućnice.

Detalj tradicijske kuće

Središte sela formirano je uz crkvu, koja je ruševina, bez krova, a imala je izuzetno vrijedan ikonostas iz druge pol.19. st. U blizini crkve nalazili su se i ostali središnji sadržaji, škola, ambulanta, a danas su ruševni i izvan namjene.

Lokalitet srušene crkve

Čemernica Gornja

Naselje ima nekoliko odvojaka, rahle je izgradnje, prevladava zidana izgradnja prizemnica i katnica građenih oko 1970.g. Sačuvano je svega nekoliko drvenih prizemnica građenih iza 1945.g. i u manjem broju prizemnica kanatne konstrukcije, građenih oko 1930.g. Naselje je gotovo napušteno.

Čemernica k.br.bb. drvena prizemnica, građena početkom 20.st. sa hrastovim planjkama spojenim na preklop, tj., «prosti sjek». Prizemnica je većih dimenzija i ima tlocrt u obliku slova «L». Zabatno pročelje, naročito vijenac, bogato je rezbarenjem ukrašeno. Krovnište je dvostrešno s poluskošenim zabatima i pokrovom od biber crijepa. Kuća se nalazi na osami, napuštena je i svakako je najvrjednija na ovom području. Predlaže se zaštita.

Čremušnica

Naselje je napušteno i razrušeno. Sačuvano je nekoliko drvenih prizemnica sa zidanim podrumom, građenih oko 1920.g. Isto tako sačuvano je nekoliko prizemnica kanatne konstrukcije, sa ispunom od cigle, građenih iza 1945.g. I ove prizemnice su napuštene.

Dugo selo Lasinjsko

Evidentirane prizemnice, građene od hrastovih planjki položenih na niski zidani temelj, te ukoliko konfiguracija terena dozvoljava imaju ukopani podrum, građene su sredinom 20.st. Izduženog pravokutnog su tlocrta, pokrivene dvostrešnim krovništem sa pokrovom od crijepa. Troprostorne, sa pristupom na sredini dužeg dvorišnog pročelja. Većina ih je građena od stare drvene građe, tako da se na nekima nalazi stara stolarija s početka 20.st. Inače, prevladava novija zidana izgradnja, prizemnica i katnica građenih krajem 20.st.

Selo Kirin

Smješteno na padinama brežuljaka, u formi više zaselaka koje nose imena domicilnih porodica. Na vrhu brijega očuvani su arheološki ostaci srednjovjekovnog Kiringrada. Građevna struktura potječe uglavnom iz ruge polovice 20.st. u obliku zidanih, uglavnom neožbukanih jednokatnih kuća, kvadratičnog tlocrta. Očuvani su tek pojedini primjeri regionalne tradicijske arhitekture.

Tradicijske kuće
u naselju Kirin

Selo Kozarac

Smješteno uz cestu i u zaselcima na padinama brežuljaka. U selu prevladava zidana izgradnja prizemnica i katnica građenih iza 1970.g. Naselje je napušteno i kuće su u ruševnom stanju. Sačuvano je nekoliko drvenih prizemnica koje su nastanjene.

Selo Ostrožin

Smješteno na brežuljkastom terenu, u formi više zaselaka. Do većine zaselaka vode vrlo loše neasfaltirane ceste, tako da je tradicijska arhitektura ostala u većem postotku očuvana.

Ostrožin k.br. 1. drvena prizemnica s kamenim podrumom, građena krajem 19.st. sa hrastovim planjkama spojenim na preklop, tj. na «prosti sjek», okrečenim s vanjske strane, i položenim na kamene temelje i kameni podrum ispod zadnje sobe. Najstarija je na ovom području, te se predlaže zaštita i hitna sanacija.

Naselje Ostrožin

Selo Šljivovac

Smješteno je na brežuljkastom terenu, organizirano u više zaselaka, koji u pravilu leže na padinama. Okruženi su šumama, i poljodjelskim površinama. Oko zaselaka se nalaze voćnjaci. Preteže nova izgradnja, zidanih prizemnih ili jednokatnih kuća, u pravilu neožbukanih.

Selo Šljivovac

Selo Trepča

Selo je organizirano u više zaselaka smještenih na padinama i zu cestu koja iz Lasinje vodi prema Gvozd. U naselju prevladava zidana izgradnja, prizemnica i katnica građanih iz 1970.g. Objekata tradicijske arhitekture nema. Zidane prizemnice i katnice su napuštene i ruševne. Evidentirana je samo jedna drvena prizemnica građena na tradicijski način.

Povijesne građevine

Crkve

Na području općine Gvozd ostalo je svega nekoliko crkava, koje nisu potpuno ruševne. Veći broj je stradao tijekom drugog svjetskog rata, kad su u požarima izgubile vrijedne ikonostase i dodanas nisu obnovljene. Neke su obnovljene prema izvornim oblicima, ali bez potpune opreme interijera.

Crkva Vaskrsenja Hristovog u Boviću, građena je u gotičkom stilu 1735.god. kao velika jednobrodna građevina. Ikonostas je 1888. slikao Jakov Sašel. Danas je to ruševina, od koje su samo očuvani perimetralni zidovi do trećine svoje visine.

Crkva u Blatuši, posvećena je sv.Nikoli, ponovo je građena nakon 2.rata. Nema očuvan inventar.

Crkva u Gornjoj Čemernici posvećena je Sv.Petki, nalazi se izvan naselja, nema očuvan inventar.

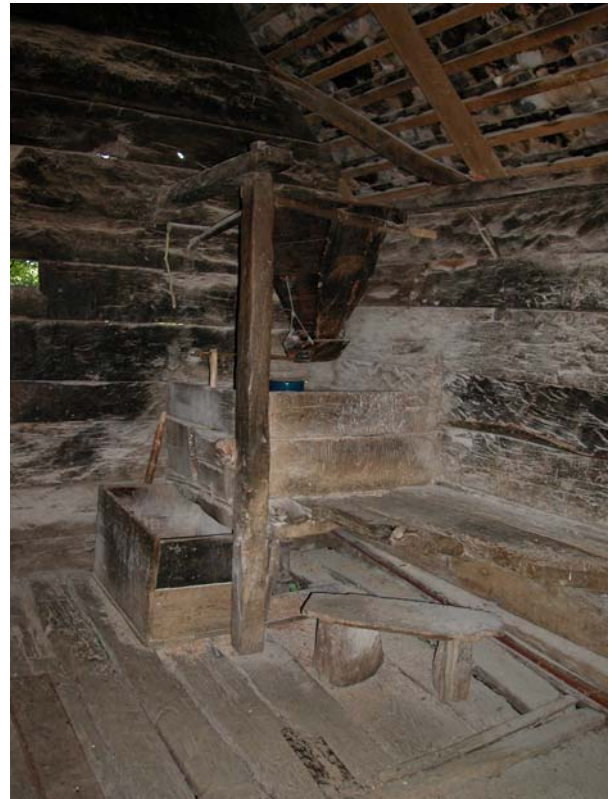
Lokacija crkve u Kirinu je vrlo stara, na istom je mjestu 1892. god. Podignuta nova crkva.

U Stipanu je crkva podignuta 1873.god. a bila je posvećena Preobraženju Hristovu. Zbog očuvanja kontinuiteta, lokacije nestalih i ruševnih crkava treba čuvati za istu namjenu, kako bi se mogle ponovno podignuti.

Gospodarske etnološke građevine: mlinovi vodeničari

Na području općine očuvane su dvije seoske vodenice koje su još uvijek u funkciji. Bović k.br.bb. gospodarski objekt, drveni mlin-vodenica Srnjak, na potoku Trepča. Građen je sredinom 20.st., izduženog pravokutnog tlocrta, pokriven dvostrešnim krovom s pokrovom od crijepa. Podignut je na zidanim četvrtastim stupovima, ispod kojih se nalazi mlinsko kolo. Mlin je dvoprostoran. Iako je sačuvan mlinski inventar, mlin nije u funkciji. Vlasnik je Selo Bović.

Šljivovac k.br.bb., drveni mlin vodenica, jednodostorni, građen sredinom 20.st. Mlin je građen od hrastove građe, izduženog pravokutnog je tlocrta, pokriven dvostrešnim krovom sa pokrovom od crijepa. Sačuvan je inventar, a mlin je još uvijek u funkciji, koriste ga seljani Šljivovca. Nalazi se na potoku Mala Trepča. Vlasnik je selo Šljivovac.

Mlin vodeničar sela Šljivovac

Arheološki lokaliteti

Veliki Petrovac; samostan sv. Petra

Na najvišem vrhu Petrove gore, oko 300 m od Malog Petrovca, na kome se nalazi NOB memorijalni centar i spomenik Vojina Bakića, nalaze se tragovi stare arhitekture okruženi dubokim elipsoidnim opkopom.

Prije dolaska vojske na tom mjestu postojao je pavlinski samostan i crkva sv. Petra na mjestu prethodnog templarskog(?). Smješten je na prirodnom raskrižju puteva sjevera i juga te kontrolira put iz Panonije prema moru. Pavlini u njega dolaze 1309.g. a napuštaju ga u doba turskih osvajanja tokom 16.st. kada se sele u svetice. Nakon toga tamo dolaze krajiški vojnici, crkveni toranj pretvaraju u kulu za stražu, a samostan koriste za stanovanje. U 17.st. je na mjestu stare crkve i od njezina materijala podignut novi, prostrani krajiški čardak u visini jednog kata, dok je oko njega bila prokopana zaštitna graba koja je djelom uništila brod samostanske crkve. Danas je još raspoznatljiv položaj samostanske crkve - čardaka, te opkop (povrh sela Slavsko polje). Arheološka istraživanja su započeta 1987. god. ali zbog nedostatka sredstava i početka rata nisu završena i nastavljena. Arheološki nalazi koji su bili deponirani u memorijalnom centru nestali su tijekom ratnog vohora. Potrebno je nastaviti istraživanja ovog izuzetnog spomenika.

Mali Petrovac, lokalitet

Na njemu se nalazi spomenik Vojina Bakića kojeg bi trebalo zaštititi i obnoviti. I na ovom položaju je moglo biti nekakve gradnje u srednjem vijeku ako ne i iz ranijih doba. Lopašić spominje nekakve ruševine i na tom mjestu. Da li bi se tamo još moglo nečega naći to je pitanje jer je najveći dio pokrio memorijalni centar.

Bović, srednovjekovna utvrda

Povijesni izvori spominju utvrđeni položaj. I. Lenković uređujući Vojnu krajinu spominje ga kao nekadašnje vlasništvo Topuske opatije. Točan položaj utvrde nije sa sigurnošću utvrđen, ali najvjerojatnije se nalazila na mjestu današnjih ostataka pravoslavne crkve u Boviću, oko koje konfiguracija tla i veliki klesanci ugrađeni kao spolije u crkvu upućuju na stariju građevinu.

Bović, antički lokalitet

– slučajni nalaz Jupiterovog žrtvenika 1911. g. Položaju nalaza žrtvenika najviše odgovara terasa u zaseoku Drpe istočno od Bovića.

Ostrožin, srednjovjekovni kaštel

Spominje se 1550.g. kao kaštel. Sam kaštel nije bio od nekakvog većeg strateškog ili gospodarskog značaja, već je bio u pripadnosti grada Steničnjaka. U doba Turske opasnosti slabo održavan i branjen. U 17. st se ne spominje, kao ni Bović, dok tek u 18. st. u organizaciji Vojne krajine dobija ulogu stražarskog mjesta, vjerojatno čardaka. Zbog spominjanja Ostrožina kao kaštela i straže možda bi trebalo tražiti i dva Ostrožina. Srednjovjekovni kaštel mogao bi biti smješten na lokalitetu zidina istočno od Stjeničnjaka čiji je i bio posjed, dok bi se protutorski stražarski, drveni čardak trebalo tražiti na položaju Marilovića grad, sjeverno od sela iznad potoka Ostrožina.

Kirin, Kiringrad, predpovijesni, antički, srednjovjekovni lokalitet

Gradina, povišeni brijeg u dolini između potoka Velike i Male Trepča. Izuzetan strateški položaj, lako branjiv, praktički neosvojiv sa svojim izvorom pitke vode. Jedan od najznačajnijih arheoloških lokaliteta u širem prostoru. Prapovijesno gradinsko naselje, antičko, te ranosrednjovjekovno i na kraju protutorski čardak.

Najstariji nalazi sežu u 3000. g. pr.K. Izuzetna količina nalaza prapovijesne keramike i figurina, kasniji nalazi kopalja i strelica, nalazi antičkih novaca i žrtvenika, te posebno treba istaći vrijedne ranosrednjovjekovne nalaze keramike i starohrvatskog nakita 9-12.st. Svi ovi nalazi su slučajno ili nestručno iskopani. Na brijegu nema vidljivih tragova arhitekture, međutim djelomično se mogu razaznati tragovi bedema i prilaznog puta. Čardak koji se spominje sigurno je bio drveni.

Lukinića Pećina, predpovijesni lokalitet

Sjeverno od Kiringrada, u njoj su nađeni nekakvi prapovijesni nalazi, a sigurno je u srednjem vijeku korištena kao sklonište

Gvozd, srednjovjekovni lokalitet

Sjeverno od središta naselja u dolini, toponim gradina, bez detaljnijih podataka, vjerojatno srednjovjekovni lokalitet

Predjeli kulturnoga krajolika**Sjeverne padine Petrove gore – dio povijesnog kulturnog krajolika Petrove gore**

Području Općine Gvozd pripada dio prostora kulturnoga krajolika Petrove gore, njegove sjeverne padine. Najviši dijelovi Petrove gore pokriveni su šumom, dok su se na nižim padinama smjestila sela Blatuša, Crevarska strana, Slavsko polje, Podgorje.

U okolini sela krajolik je kultiviran poljodjelskim kulturama, ima oranica s kukuruzom, pšenicom, povrćem i livadama košanicama. Na parcelama iza kuća nalaze se voćnjaci. Danas je vrlo mali dio prostora poljodjelski obrađen, tako da ima dosta novih samoniklih šumaraka breza i bagrema.

Kako je tijekom drugog svjetskog rata ovo područje izuzetno stradalo, nema u većoj mjeri očuvanih primjera tradicijske, etnološke arhitekture. Sela su u vidu zaselaka raspršena u prostoru, okružena pejzažem. Zbog vrlo malog postotka izgrađenosti očuvana su prirodna obilježja prostora: reljef, pokrov tla, vode. Antropogeni utjecaj je danas relativno nizak; nema jačih cestovnih komunikacija - zaseoci su povezani tek kapilarnom mrežom puteva, a sela iako ne posjeduju vrijedna arhitektonska ostvarenja, dobro se uklapaju u pejzažnu sliku. U prostoru ne postoji sadržaja kojima bi se umanjile pejzažne vrijednosti i koji bi nepovoljno djelovali na stanje okoliša.

Zbog velikog značenja Petrove gore u starijoj i novijoj nacionalnoj povijesti, zbog stupnja očuvanosti i značaja arheoloških lokaliteta, toponima, memorijalnih obilježja i spomenika, te velike pejzažne i perceptivne vrijednosti, područje se predlaže za zaštitu.

Padine Petrove Gore

Dio krajolika Pokuplja od Dugog sela Lasinjskog do Čremušnice

U prostoru Pokuplja najveću vrijednost imaju prirodna obilježja krajolika. Antropogeni utjecaj je sekundaran. Bogatu i zračajnu prostornu i pejzažnu morfologiju ne prati jednako vrijedan graditeljski fond. Razlozi su u povijesnim okolnostima, gdje je u ratnim sukobima dolazilo do razaranja, tako da do danas prostor nije očuvao povijesne graditeljske oblike. Prepoznatljiva je jedino tipologija raspršenih naselja.

3.4.3.3. Mjere i uvjeti zaštite integralnih kulturno povijesnih i prirodnih vrijednosti

Tradicijska naselja i njihovi dijelovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni i kultivirani krajolici, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti trebaju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak Općine i Županije. Očuvanje kulturno povijesnih obilježja prostora podrazumijeva prije svega:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskog načina korištenja i parcelacije
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih i planinarskih staza),
- očuvanje tradicionalnih naseobinskih cjelina (sela, zaselaka) u njihovu izvornom okruženju, zajedno s tradicijskom građevnom strukturom i pripadajućom parcelacijom
- oživljavanje starih zaselaka i sela etnološke i ambijentalne vrijednosti
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito drvenih tradicijskih kuća i gospodarskih građevina, kao nositelja povijesnog identiteta prostora
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada građevina te vrijednosti krajolika kojim je okruženo
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka od kojih neka imaju simbolička i povijesna značenja
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine i sklopove, kao što su obale potoka, šume, kutivirani krajolik, budući da pripadaju integralnoj (prirodnoj i kulturnoj) baštini

Opće odredbe i upravni postupak pri zaštiti nepokretnih kulturnih dobara

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz Zakona i Uputa, koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):

- Zakon o zaštiti kulturnih dobara (NN 69/99);
- Zakon o gradnji (NN 52/99)
- Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98);
- Obvezatna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja (Ministarstvo kulture – Uprava za zaštitu kulturne baštine, 1995., 1998.)

Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na: pojedinačnim spomeničkim građevinama, građevnim sklopovima, arheološkim lokalitetima, parcelama na kojima se spomeničke građevine nalaze te predjelima (zonama) zaštite naselja i kultiviranoga krajolika ili drugim predjelima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu sljedeći zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: popravak i održavanje postojećih građevina, dogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne prenamjene postojećih građevina, izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na građevinama, sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje je ovim prostornim planom utvrđena obveza zaštite (točka 3 ovog Plana, Zaštita kulturno povijesnih vrijednosti) kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole),
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole) i
- nadzor u svim fazama radova, provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine.

Pravna zaštita kulturnih dobara

Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena svojstva kulturnog dobra i na koje se obvezatno primjenjuju sve zakonske odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao kulturna dobra: upisana u Registar (R), predložena za pokretanje postupka upisa u Registar (PR) te zaštićena ovim Prostornim planom (ZPP).

Temeljem evidencije (inventarizacije) provedene prilikom izrade ovoga prostornoga plana, uz ranije registrirane (R), Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenje rješenja o zaštiti za sve vrednije građevine, povijesna naselja i lokalitete koji su predloženi za zaštitu.(PR). Do donošenja odgovarajućega rješenja treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za zaštićene zgrade.

Sastavni dio odredbi za provođenje je Popis kulturnih dobara (Poglavlje 3. ovog plana), a odnosi se na sve građevine, bez obzira na njihov trenutni status zaštite (R, PR, ZPP) Provedbu obnove i zaštite kulturne baštine (a to znači sve zahvate unutar povijesnih jezgri ali i moguću izgradnju u kontaktnim zonama zaštite) treba temeljiti na Konzervatorskim uvjetima i mjerama zaštite.

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, građevine i sklopovi, arheološki lokaliteti, memorijalna baština i područja kulturnog krajolika, navedeni u Popisu i prikazani na kartografskom prikazu Uvjeti korištenja i zaštite prostora (mj 1:25 000) i Zonama zaštite kulturne baštine (građevinska područja naselja u mj 1:5000) ovog Plana te iskazani u tablicama smatraju se zaštićenima i podliježu odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Na području općine Gvozd upisom u Registar spomenika kulture zaštićeni su: u grupi memorijalnih obilježja: Blatuša, spomeničko mjesto; Ostrožin, zgrada, spomeničko mjesto; Čremušnica, zgrada, spomeničko mjesto.

Prostornim planom predlažu se za pokretanje postupka upisa u Registar nepokretnih kulturnih dobara:

u grupi stambenih etnoloških građevina: tradicijska kuća Karlovačka 25, (Gvozd), tradicijska kuća Karlovačka 23, (Gvozd) tradicijska kuća Ostrožin 1 i Čemernica bb;

u grupi gospodarskih etnoloških građevina: mlin vodenica sela Šljivovac i mlin vodenica sela Bović;

u grupi arheoloških lokaliteta: Stari grad Bović, Gradina Kiringrad, (Donji Kirin) Lukinića pećina, (zaseok Lukinići, Čremušnica) , Stari grad Ostrožin, Veliki Petrovac, Gradina (Gvozd);

u grupi kulturnih krajolika: područje Petrove Gore, dolina Kupe (od Dugog sela Lasinjskog do Čremušnice.

Prostornim planom evidentirana su nepokretna kulturna dobra lokalnog značaja koja se štite odredbama i mjerama ovog plana:

u grupi povijesnih naselja: Blatuša, Čemernica, Ostrožin, Šljivovac, Bović;

u grupi sakralnih građevina: parohijska crkva sv.Nikole (Blatuša), parohijska crkva Vaskrsenja Kristovog (Bović), parohijska crkva sv.Petke (G. Čemernica), parohijska crkva (lokalitet) apostola Petra i Pavla (Stipan), parohijska crkva (lokalitet) Vaskrsenja Hristova, Kirin;

u grupi memorijalnih građevina i obilježja: Blatuša, spomen ploča na školi, Bović spomenik palim borcima, Čemernica spomenik kod škole, Kozarac spomenik NOB, groblje (Blatuša, Kirin, Čemernica);

u grupi arheoloških lokaliteta: Crkvina (Bović), lokalitet Gornja Čemernica, Bulatska brda, Korkuti,(Gvozd).

Uvjeti i mjere zaštite povijesnih naselja

U cilju očuvanja prostornih, arhitektonskih vrijednosti naselja određene su zone zaštite. Područja zaštite kulturno povijesnih vrijednosti naselja provode se u svrhu očuvanja povijesne (tradicionalne) slike naselja, njegova volumena, povijesne matrice i građevne strukture. Naselja su osim toga i nositelji specifičnih regionalnih obilježja, a time i identiteta kulturnog krajolika.

Na kartografskom prikazu Uvjeti korištenja i zaštite prostora (mj 1:25 000) i Zonama zaštite kulturne baštine (građevinska područja naselja u mj 1:5000) ovog Plana, ucrtane su građevine i cjeline kulturno povijesnih vrijednosti koje se štite na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Zone zaštite povijesnih naselja definirane su kao:

B zona zaštite vrednuje se kao 2.stupanj zaštite – stroga zona zaštite i uključuje povijesni prostor naselja u kojem je očuvana tradicionalna matrica, mreža ulica i parcelacija te pripadajuća povijesna (tradicijaska) arhitektura, ali je djelomice izgrađena i novijim građevinama koje čine skladnu cjelinu. Za ovu se zonu propisuju sljedeći uvjeti:

- obvezna je potpuna zaštita matrice naselja (građevne strukture, parcelacije, uličnih poteza), skladnih ambijenata, gabarita, glavnih ekspozicija i vizurne izloženosti
- uz održavanje i sanaciju postojećih građevina dozvoljeni su građevinski zahvati u svrhu nužnog prilagođavanja suvremenim potrebama
- dozvoljene i kvalitetne novogradnje (interpolacije) koje se svojim oblikovanjem, mjerilom, tipologijom te gabaritima moraju uklopiti u ambijent
- iznimno su dozvoljena rušenja dotrajalih građevina ako nisu ocijenjena kao pojedinačno vrijedne povijesne građevine.

Zona ekspozicije, označava područja krajolika, ili izgrađeno područje naselja putem koje se pružaju vizure na povijesni ambijent naselja. Čine je pejzažni ili kultivirani prostori, kojima je naselje okruženo i putem kojih se pružaju na njega karakteristične vizure.

U zoni zaštite ekspozicije naselja (zoni krajolika) ne dozvoljava se formiranje građevnih područja. Iznimno se mogu smjestiti javni sadržaji naselja kao što su igrališta, sportski tereni i sl. koji ne izazivaju velike promjene u smislu prostornih odnosa i načina korištenja zelenih površina.

Ovom odredbom obuhvaćene su slijedeća povijesna naselja (čitava ili samo njihovi dijelovi u vidu povijesnih jezgri ili izdvojenih prostornih cjelina):

Povijesna naselja i dijelovi naselja: Blatuša, Bović, Čemernica, Ostrožin, Šljivavac

Svi građevinski zahvati na građevinama i u prostoru povijesne jezgre navedenih naselja, označenih na kartografskom prikazu kao **B zona zaštite (2.stupanj – stroga zona zaštite)**, moraju uvažiti značajke povijesnog ambijenta.

Na povijesnim građevinama (tradicijским kućama, stambenim i gospodarskim), mogući su radovi održavanja, očuvanje izvornog izgleda i oblikovnih elemenata, uz potrebne prilagodbe u interijeru suvremenim zahtjevima stanovanja, kao i neophodni radovi građevinske sanacije.

U **kontaktnim zonama**, (zonama širenja građevnih područja), nove je građevine moguće planirati na način da se njihovom postavom, lokacijom, volumenom, primjenom materijala završnog oblikovanja, kao i kvalitetom oblikovanja ne naruše postojeći vrijedni ambijenti i vizure na njih.

Svako od evidentiranih seoskih naselja potrebno je detaljno inventarizirati s obzirom na građevnu strukturu (stambene i gospodarske zgrade) i prostornu matricu, koju čini mreža puteva (cesta) i pripadajuća parcelacija. Tradicijsku arhitekturu, stambenu i gospodarsku treba dokumentirati, arhitektonski snimiti i obraditi kako bi se odredili uvjeti i režimi zaštite, te način i metode obnove kojima bi se prilagodili suvremenim uvjetima življenja.

Proširenje građevinskih područja postojećih naselja, moguće je planirati na način kojim bi se zadržala homogenost slike povijesnog naselja, što u većini slučajeva znači da je

neprihvatljivo širenje građevinskih područja uz prilazne ceste čime dolazi do spajanja naselja i gubitka njihove prostorne cjelovitosti.

U planiranju širenja građevinskih područja svakog naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju treba očuvati njegove karakteristike, s obzirom na tip i morfologiju. Jednako je važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl., jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevne strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje. Ukoliko demografski pokazatelji ukažu na potrebu širenja građevinskih područja naselja, to je širenje moguće u predjelima manje vizualne izloženosti.

Zahtjeva se racionalno dimenzioniranje novih građevnih područja; prije svega treba iskoristiti rezerve unutar postojećih granica naselja (interpolacijama i eventualnim zamjenskim građevinama), a tek potom planirati nova.

Zone zaštite određene su u cilju očuvanja tipoloških karakteristika povijesnog naselja i njegove karakteristične slike, te očuvanju njegovih povijesnih struktura (prostornih i graditeljskih). Diferencirane su prema stupnju očuvanosti povijesne građevne strukture i prostorne organizacije i imaju različite režime i stupnjeve zaštite.

Uređivanje svih vanjskih ploha objekata unutar povijesnih cjelina mora se temeljiti na korištenju isključivo lokalnih arhitektonskih izraza i građevinskih materijala.

Na jednoj građevnoj parceli mogu se dozvoliti dvije stambene zgrade u slučaju da se radi o očuvanje vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na parceli u graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti izgradnja nove kuće. Preporuča se staru kuću sačuvati i obnoviti, te ju koristiti za trajno ili povremeno stanovanje, poslovni prostor ili u turističke svrhe (seoski turizam).

Povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem (vrtom, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.).

Raznim mjerama na razini lokalne zajednice potrebno je poticati obnovu i održavanje starih, umjesto izgradnje novih kuća.

Vlasnici (korisnici) građevina kod kojih su utvrđena spomenička svojstva (PR) mogu putem nadležne Upave za zaštitu kulturne baštine iz državnoga proračuna zatražiti novčanu potporu za održavanje i vrsnu obnovu povijesno vrijednih zgrada.

Zone ekspozicije naselja i građevina, označene kao ozelenjene i pejzažne površine treba i nadalje održavati u toj namjeni, bez širenja građevinskog područja, budući da su značajne kao prostori vizualne izloženosti povijesnog naselja.

Mjere zaštite povijesnih građevina

Sve povijesne građevine navedene u Popisu i označene prema vrstama na kartografskom prikazu prikazu Uvjeti korištenja i zaštite prostora (mj 1:25 000) i na kartama građevinskih područja (u mj 1:5000), bez obzira na njihov trenutni status zaštite podliježu obvezama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Kako se osnovna načela zaštite temelje na integralnom sagledavanju spomenika i njegove neposredne okoline, uspostavlja se i zona zaštite ekspozicije na prostoru oko pojedinačnog kulturnog dobra u svrhu zadržavanja građevina u okviru njihovog autentičnog okruženja, sprječavanja nove izgradnje u njihovoj neposrednoj blizini, posebno one predimenzioniranih gabarita, neprimjerenih materijala i oblikovanja koje mogu zakloniti vizure na kulturno dobro ili s njega na neposredni kontaktni prostor. Ovo se odnosi na povijesne građevine koje se ne nalaze u zoni naselja vrednovanog kao kulturno dobro, te na one koje imaju znatnu ulogu u oblikovanju šireg prostora, odnosno kada ovaj prostor sudjeluje u formiranju slike povijesne vrijednosti (crkve s vertikalom tornja,

Sve građevinske i druge intervencije u zoni navedenog režima zaštite podliježu upravnom postupku, tj. potrebno je, na temelju odgovarajuće tehničke dokumentacije kojoj će po potrebi prethoditi konzervatorsko-restauratorski istražni radovi, ishoditi posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole) i prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevinske dozvole) nadležnog konzervatorskog odjela. Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su utvrđena svojstva kulturnog dobra (prema Popisu kulturnih dobara) kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili, ako je to posebno istaknuto, njen povijesno vrijedni dio.

Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Arheološki lokaliteti istraženi i potencijalni predstavljaju najvažniji element kulturne baštine općine Gvozd, značajan ne samo za povijesni i kulturni identitet prostora općine, već i šire. Označeni su približnom lokacijom na kartografskom prikazu Uvjeti korištenja i zaštite prostora (mj 1:25 000) , a samo ih je manji broj istražen, dokumentiran i prezentiran. S obzirom na značaj ovog prostora kroz povijest do danas je evidentiran tek manji broj arheoloških lokaliteta. Potencijalna mogućnost nalaženja i drugih arheoloških nalaza je velika, stoga su potrebna sustavna istraživanja. Upravo zbog stupnja neistraženosti, arheološki se lokaliteti svrstavaju u grupu ugroženih i najmanje zaštićenih kulturnih dobara.

Većina lokaliteta indicirana je na temelju slučajnih nalaza, no jedan broj čini skupina potencijalnih nalazišta, pretpostavljenih na temelju indikativnih toponima, geomorfološkog položaja, povijesnih podataka, kontinuiteta naseljavanja, te brojna područja uz materijalne ostatke povijesnih građevina.

Predviđaju se sljedeće mjere zaštite arheoloških lokaliteta:

- na dosad neistraženim arheološkim lokalitetima potrebno je provesti pokusna arheološka sondiranja, kako bi se mogle odrediti granice zaštite lokaliteta;
- prioritarna istraživanja provoditi na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukturnih sustava;
- radi njihove identifikacije potrebno je obaviti detaljno kartiranje i dokumentiranje, na temelju istražnih radova i rekognosciranja. Na svim rekognosciranim područjima, prije građevinskih zahvata izgradnje infrastrukture ili drugih objekata, treba provesti arheološke istražne radove, sondiranja, radi utvrđivanja daljnjeg postupka;
- u postupku ishođenja lokacijske dozvole treba obaviti arheološka istraživanja. Ukoliko se prilikom izvođenja zemljanih radova naiđe na predmete ili nalaze arheološkog značenja, potrebno je radove odmah obustaviti, a o nalazu obavijestiti najbliži muzej ili Upravu za zaštitu kulturne baštine.

Uvjeti i mjere zaštite kulturnih krajolika

Za padine Petrove gore i krajolik od Dugog sela Lasinjskog do Čremušnice koji je dio kulturnog krajolika Pokuplja propisuju se sljedeće mjere:

- ispitati potrebu širenja građevnih područja naselja, budući da većina ima velik broj napuštenih zgrada u povijesnim jezgrama. Razvitak naselja usmjeravati na revitalizaciju postojeće građevne strukture, a iznimno planirati nova građevna područja;
- ukoliko se pokaže potreba za proširenjem građevnoga područja, treba očuvati tipološki prepoznatljive oblike naselja, tako da se građevinska područja planiraju na način koji će nastaviti povijesnu matricu i karakterističnu sliku naselja;
- Stambena građevina se u pravilu postavlja zabatom ili dužim pročeljem orjentirana prema ulici, udaljena od ulice za prostor predvrta, cca 3,0m;
- Građevina može biti maksimalno jednokatne visine, dvostrešnog krovništva (eventualno poluskošenog na zabatu) položenog u smjeru duže osi, nagiba 35-45%, pokrivenog crijepom (nikako salonitom ili tegolom);
- Tlocrtni obris ima biti pravokutnik;
- Završna obrada pročelja može biti drvo odnosno žbuka, kolorirana u zemljanim tonovima;
- Ograda prema ulici može biti živica ili drvena;
- Oko pojedinačnih zaštićenih ili evidentiranih kulturno povijesnih vrijednosti ne dozvoljava nova izgradnja. Ovo se poglavito odnosi na zaštićene predjele oko crkvi;
- Nove gospdarske i stambene zgrade mogu se graditi od drva (hrastovih planjki) ili od opeke s ožbukanim pročeljima s pokrovom od crijepa. Kod gradnje novih kuća u kontaktnim područjima povijesnog naselja preporuča se oblikovanje kojim će se uspostaviti harmonični odnosi s postojećom građevnom strukturom, u pogledu

gabarita, nagiba krovova, upotrebi materijala završnog oblikovanja i kolorita. Ne dopušta se izgradnja izbačenih balkona, velikih terasa i lukova, te korištenje grubih žbuka bijele boje, već u oblikovanju građevine i njenoga neposrednoga okruženja valja slijediti prepoznatljive tradicijske građevne oblike;

- Kultivirani agrarni krajolik potrebno je očuvati od daljnje izgradnje u najvećoj mogućoj mjeri, te usmjeravati izgradnju objekata interpolacijama unutar izgrađene strukture naselja;
- Za sve zahvate izvođenja prometnih i infrastrukturnih sustava u zonama kulturnih krajolika potrebno je ishoditi posebne uvjete odnosno suglasnost Konzervatorskog odjela.

3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav (ceste, željeznice, javne telekomunikacije, produktovodi)

Cestovni promet²²

Prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste («Narodne novine», br. 79/99 i 111/00) u obuhvatu Prostornog plana uređenja Općine Gvozd ceste su razvrstane na sljedeći način:

VRSTA CESTE	OZNAKA CESTE	NAZIV CESTE	DUŽINA CESTE NA PODRUČJU OPĆINE GVOZD (km)
DRŽAVNA CESTA	D-6	GP Jurovski Brod (gr.R.Slov.) – Ribnik – Karlovac –Glina - Dvor – gr. R. BiH)	10,2
ŽUPANIJSKA CESTA	3152	D 36 – Lasina – Bović – Blatuša – (D6)	23,4
	3186	Turanj (D19)- Skakavac – Gvozd - Perna (Ž 3225)	20,0
	3191	Dugo Selo Lasinjsko (Ž3152) – Stipan – Ž 3186	13,2
	3192	Kirin – Gvozd (Ž 3186)	7,2
	3226	Slavsko Polje – D6	1,9
Ukupno županijske ceste:			65,7
LOKALNE CESTE	33026	Ž 3186 – Brnjavac- Gvozd (Ž 3186)	7,7
	33029	Ž 3152 - Golinja	1,4
	33030	Ž 3192 – Ž3152	3,3
	33031	Ž 3152 – G. Trstenica – D 31	6,0
	33074	L 34095 – Slavsko Polje (Ž 3226)	3,3
	33075	Crevarska Strana (D 6) – D6	7,7
	33077	Blatuša (Ž 3186) – Ž 3228	4,1
	33078	D6 - L 33077	5,2
	33082	L 33083 - Bukovice	0,6
	33083	G. Čemernica (Ž 3152) –D6	5,9
	34095	L 34091 – Utinja – Vrelo – Malešević Selo- Vojišnica (D6)	3,6
Ukupno lokalne ceste:			48,8

²² prema podacima:

- Hrvatske ceste d.o.o. Sektor za razvoj, plan i projektiranje, Odjel za razvoj i gospodarenje cestama (ur.br. 311-9044/1/01 od 30.07.2001. god.)
- Županijska uprava za ceste Sisačko-moslavačke županije (dopis klasa: 340-01/01-05/132; ur.br. 2176-80-01-10-2. od 23. srpnja 2001. god.)

Prema Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske, širim područjem obuhvata Prostornog plana uređenja Općine Gvozd prolazi Moslavačko – pokupski cestovni smjer na potezu Karlovac- Petrinja – Sisak – Popovača – Kutina – Virovitica – Terezino Polje. Uvršten je u III. skupinu prioriteta u mreži, u pravce za koje treba osigurati uvjete za dogradnju, temeljitu obnovu i rekonstrukciju postojećih cesta.

Za potrebe izrade Prostornog plana Sisačko – moslavačke županije izrađena je Studija prometnog sustava Sisačko-moslavačke županije (Studiju je izradio Institut građevinarstva Hrvatske 1999. god.). U navedenoj studiji je naznačen koridor planirane brze ceste na cestovnom smjeru Karlovac –Sisak, koji je ugrađen u Prostorni plan Sisačko - moslavačke županije, te slijedom toga i u Prostorni plan uređenja Općine Gvozd.

Županijska uprava za ceste Sisačko – moslavačke županije nema u kratkoročnom planu predviđenu izradu novih, niti rekonstrukciju starih cesta izvan naznačenih pravaca.

Željeznički promet

Područjem općine Gvozd prolazi jednokolosječna pruga Karlovac - Sisak Caprag koja je na osnovu Odluke Vlade Republike Hrvatske o razvrstavanju željezničkih pruga I. i II. reda svrstana u sporednu prugu II. reda i nosi oznaku II - 212. Ova pruga je trenutno izvan pogona, jer je kolosijek djelomično rastavljen kod Karlovca.

Oznaka i br. pruge	Naziv željezničke pruge	Građevinska duljina pruge (km)
II 212	Sisak Caprag (MG 2) - Karlovac (MG 1)	101,769

Prostornim planom Sisačko – moslavačke županije zbog revitalizacije Petrinje, Topuskog i Gvozda planira se željezničku prugu II – 212 osposobiti, osuvremeniti i dovesti u funkciju.

Uvođenje međugradske direktne željezničke veze Karlovac - Gvozd - Topusko - Glina - Petrinja - Lekenik - Sisak - Zagreb (bez presjedanja u Sisku) može dati značajni poticaj turističkoj valorizaciji kako općina Gvozd i Topusko, tako i cijeloj Županiji.

Cijevni transport

Naftovod

Područjem Općine Gvozd prolazi trasa Jadranskog naftovoda (JANAF) iz pravca naftnog terminala u Omišlju na otoku Krku prema terminalu u Sisku.

Daljnji planovi Jadranskog naftovoda obuhvaćaju izgradnju još jednog cjevovoda u sklopu projekta izvoza ruske i kaspijske nafte na Sredozemlje. Cjevovod bi se gradio unutar postojećeg koridora JANAF –a, te se time zadržavaju ograničenja prostornih intervencija.

Plinovod

Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske predviđena je izgradnja magistralnog plinovoda na pravcu Pula – Rijeka - Sisak – podzemno spremište Okoli, kojim bi se transportirao plin iz podmorja sjevernog Jadrana prema velikim potrošačkim središtima sjeverozapadne Hrvatske.

Planirani magistralni plinovod se predviđa smjestiti uz trasu Jadranskog naftovoda.

Pošta i telekomunikacije

Pošta²³

Područje Općine Gvozd pokrivaju dva poštanska ureda:

- 44410 Gvozd
- 44414 Bović.

Poštanski ured Gvozd je poštanski ured s dostavnim područjem i s planom je uporabe u budućem razdoblju kao takav.

Poštanski ured Bović danas nije u uporabi, a s obzirom na mali broj stanovnika u tom području Hrvatske pošte d.d. Središte pošta Sisak, za sada, u sagledivoj budućnosti isti niti ne planira otvoriti.

Telekomunikacije²⁴

Područje Sisačko - moslavačke županije pokrivaju dvije TC / PC (tranzitno - pristupne) telefonske centrale Sisak i Kutina, na koje su vezani UPS-ovi (udaljeni pretplatnički stupanj), s pripadajućim pristupnim mrežama.

Na području Općine Gvozd izgrađeno je pet UPS –a, sa pristupnim mrežama, koje zadovoljavaju potrebe ovog područja za TK uslugama.

U narednom razdoblju u planu je izrada još jednog UPS-a na lokaciji Ostrožin.

OPĆINA GVOZD	
IZGRAĐENI UPS	UPS Gvozd
	UPS Blatuša
	UPS Slavsko Polje
	UPS Bović
	UPS Dugo Selo Lasinjsko
PLANIRANI UPS	UPS Ostrožin

Postojeći UPS – ovi su povezani sa TC / PC Sisak i Kutina najsuvremenijim svjetlovodnim (SVK) sustavima prijenosa preko kojih se odvija lokalni, županijski, prolazni i međunarodni telekomunikacijski promet.

Na pravcu Glina – Gvozd – Karlovačka županija prolazi međunarodni, korisnički spojni SVK .

Planirani razvoj telekomunikacijskog prometa vršiti će se na sljedeći način:

- proširenje telekomunikacijske mreže vrši se zamjenom tehnologija u postojećim koridorima,
- novoplanirane telekomunikacijske mreže se vode u koridorima postojeće infrastrukture.

Za potrebe mobilne telefonije (098 i 099) u Petrovcu na Petrovoj gori, postavljena je bazna stanica BS, koja zadovoljavajućim signalom pokriva područje Općine Gvozd.

Radio i TV sustav veza²⁵

Na području Općine Gvozd HRT nema RTV objekata u pogonu, osim TV pretvarača na vrhu zgrade (spomenika) na Petrovcu, koji je izvan granica Općine Gvozd.

²³ Prema podacima : HRVATSKA POŠTA d.d. Središte pošta Sisak (dopis broj 2-01-567/01 od 13.07.2001.god.)

²⁴ Prema podacima : HT Hrvatski telekom (dopis od 28.08.2001. god.)

²⁵ Prema podacima : Hrvatska radio televizija Odašiljači i veze Plansko tehnološki odjel (dopis br: 608/01 ing ZL/BC od 18.07. 2001. god.)

3.5.2. Elektroenergetski sustav²⁶

Područje Općine Gvozd pokrivaju:

- Prijenosno područje Zagreb
- Distribucijsko područje «Elektra» Karlovac
- Distribucijsko područje «Elektra» Sisak.

Distribucijsko područje «Elektra» Karlovac Općinu Gvozd pokriva samo u njenim rubnim područjima u kojima nema planove za izgradnju objekata 110 kV i više.

Na distribucijskom području «Elektre» Karlovac u sjevernom dijelu Općine Gvozd nalaze se u rekonstrukciji sljedeća trafopodručja 10(20)/0,4 kV:

- Dugo Selo III
- Dugo Selo I
- Dugo Selo II
- Stipan I
- Trepča
- Maslići.

Trafopodručja su realizirana dalekovodima na drvenim i djelomično betonskim stupovima, stupnim trafostanicama na betonskom stupu i niskonaponskim mrežama na drvenim i djelomično betonskim stupovima sa samonosivim kabelskim snopom.

Na ovom području se ne očekuje porast potrošnje električne energije, no moguća je interpolacija još jedne do dvije stupne trafostanice ukoliko se u eksploataciji utvrdi nepovoljan pad napona.

U zapadnom dijelu Općine Gvozd pored postojećih trafopodručja 10 (20)/1,4 kV:

- Samardžije
- Gabrići I
- Vučinići I
- Vučinići II,

planirana su i nova trafopodručja:

- Mrkobradi
- Džakule
- Slavsko Polje.

Sva trafopodručja su jednakih ili sličnih svojstava kao i prethodno navedena, a ne očekuje se veći porast potrošnje.

Ostali dio površine Općine Gvozd pokriva Distribucijsko područje «Elektra» Sisak.

Na distribucijskom području «Elektre» Sisak strujno napajanje Općine Gvozd izvedeno je iz TS 20(35)/10 kv «Gvozd» koja se sada napaja 20 kV vodom iz TS 110/20/10 kV «Glina». Kao rezervno napajanje koristi se 35 kV vod iz TS «Vojnić».

Radi poboljšanja naponskih prilika na području Općine Gvozd u budućnosti se planira:

prva faza

- izgradnja DV 2x20 kV od TS 35 (20)/10 kV Gvozd do 20kV RS Topusko s nastavkom prema Glini.

Predmetni DV2X20 kV Gvozd – Topusko - Glina bit će izveden uz trasu postojećeg 20 kV DV Glina-Gvozd (sa južne strane) s tim da bi se na području Batinove Kose (Općina Topusko) desni krak odvojio prema RS Topusko (rezervno napajanje za Topusko), a lijevi krak bi se nastavio prema Glini i s njega bi se napajale postojeće TS na tom potezu (Čemernice, Batinove Kose i Šatornje).

²⁶ Distribucijsko područje «Elektra» Karlovac (dopis br. 4/17-3669/01 od 16.07.2001.)
Distribucijsko područje «Elektra» Sisak (dopis br. 4018-13948/01-DC od 30.08.2001. god.)

Za navedeni DV pokrenut je postupak za pripremu projektne dokumentacije, a osnovna svrha mu je rezervno napajanje RS Topusko od strane Gvozda i Vojnića i kvalitetnije napajanje TS 20/0,4 kV na području između Gvozda i Gline.

- na dijelu 10 kv dalekovoda od TS «Gvozd» do odcjepnog dalekovoda za Pješčanicu planira se izgradnja novog 20 kv dalekovoda čija bi trasa bila paralelna s trasom postojećeg dalekovoda
- zamjena svih postojećih 10 kv dalekovoda s 20 kv dalekovodima,
- zamjena svih postojećih 10 kv postrojenja u trafo stanicama s 20 kv postrojenjima,
- postojeće niskonaponske mreže izvedene ALČe vodičima na krovnim nosačima i drvenim stupovima bit će rekonstruirane sa samonosivim kabelskim snopovima na betonskim ili kors stupovima, a u nekim dijelovima podzemnom kabelskom mrežom sa samostojećim ormarima.

druga faza

- preuređenje postojeće 35 kv voda iz TS «Vojnić» do TS «Gvozd» na 110 kv vod,
- izgradnja 110 KV voda od TS «Glina» do TS «Gvozd»,
- preuređenje TS «Gvozd» s 35 kv na 110 kv napon,

Ukoliko bude zahtjeva za priključenje novih potrošača velike vršne snage ili za veliko povećanje vršne snage postojećih potrošača tamo gdje bude nužno interpolirat će se nove trafostanice s priključnim SN vodovima.

3.5.3. Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)

Vodoopskrba²⁷

Na području Općine Gvozd je iz javnog vodovoda opskrbljeno svega oko 37 % pučanstva. Najveći dio područja Općine Gvozd pokriva vodoopskrbni sustav Gvozd – Topusko koji se temelji na izvorištu «Perna». Zahvaćena voda se transportira putem crpki u središnji vodospremnik «Ponikvari», zapremine $V=1 \times 1.000 \text{ m}^3$, te u četiri periferna vodospremnika:

«Podgorje», zapremine $V=500 \text{ m}^3$

«Blatuša», zapremine $V=500 \text{ m}^3$

«Petrovac», zapremine $V=350 \text{ m}^3$

«Vorkapić», zapremine $V=80 \text{ m}^3$.

Pored toga je kod izvorišta «Perna» izgrađen istoimeni vodospremnik zapremine $V=150 \text{ m}^3$.

Velike probleme predstavljaju značajni gubici vode iz vodovodne mreže. Procjenjuje se da gubici vode iznose i do 60%, što predstavlja nedopustivu veličinu.

Vodoistražni radovi na izvorištu "Perna" vršeni su u razdoblju od 1970 - 1985. godine te su izvedena četiri bušena zdenca izdašnosti 45 l/s.

Kakvoća vode zadovoljava odredbe Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće ("Narodne novine" broj 46/94 i 49/97).

Da bi se osigurale potrebne količine vode provedeni su vodoistražni radovi na lokaciji potencijalnog izvorišta «Pecka», koje se nalazi zapadno od kaptiranog izvora «Perna». Preliminarni rezultati ovih istraživanja ukazuju na mogućnost zahvata vode u količini od 20 l/s, što bi bio osjetan doprinos u povećanju raspoloživih kapaciteta.

Za predstojeće razdoblje predviđa se korištenje vode kod vodoopskrbnog sustava «Gvozd – Topusko» iz izvorišta «Perna», a dugoročno i iz izvorišta «Pecka».

²⁷ Prema podacima: Konceptijsko rješenje prioritarnih faza razvitka vodoopskrbe na području Sisačko-moslavačke županije («Hidroprojekt – Ing» Zagreb, 1998.)

Faze razvoja vodoopskrbe se predviđaju kako slijedi:

U prvoj fazi potrebno je dovršiti sanaciju postojećih cjevovoda s ciljem smanjenja gubitka vode u mreži, a u planu je i dovršenje vodoistražnih radova na crpilištu «Perna» i proširenje kapaciteta tog crpilišta.

U drugoj fazi pristupilo bi se izgradnji crpilišta «Pecka», povezivanju tog crpilišta sa postojećim vodopskrbnim sustavom, te proširenju vodoopskrbnog sustava na naselja Velika Vranovina, Gređani i Hrvatsko Selo.

Naselje Slavsko Polje uključeno je u vodovod «Vojnić» (Karlovačka županija) koji se temelji na izvorištu «Vrelo Utinje» izdašnosti 60 l/s.

Naselja Dugo Selo, Kirin, Ostrožin i Stipan uključena su u vodoopskrbni sustav «Lasinja» (Karlovačka županija), koji se opskrbljuje na izvorištu Crna Draga.

Radi veće sigurnosti u vodoopskrbi predviđa se mogućnost međusobnog povezivanja vodoopskrbnih sustava koji opskrbljuju ovo područje.

Odvodnja

Jedini veći zagađivač voda je naselje Gvozd, koji ima izgrađen sustav javne odvodnje mješovitog tipa. Sastoji se od dva slivna područja, na lijevoj i desnoj obali Trepče. Otpadne vode se nakon sakupljanja ispuštaju direktno u vodotok Trepča, bez prethodne obrade.

Prije domovinskog rata na temelju «Idejnog rješenja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda» (1985. god.) i «Glavnog projekta za I. fazu I. etape rješenja» izgrađen je dio glavnog kolektora, kao početne faze izgradnje sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.

Nakon rata, nije bilo aktivnosti na dovršenju sustava, te se i danas otpadna voda direktno, bez pročišćavanja upušta u vodotok Trepču.

Industrijskih pogona s tehnološkim otpadnim vodama na ovom području za sada nema.

U ostalim naseljima Općine Gvozd nema izgrađene kanalizacije niti je rađena tehnička dokumentacija.

Radi sprječavanja zagađenja podzemnih i površinskih voda, nužna je izgradnja sustava kanalizacije, te odvodnje i obrada otpadnih voda svih naselja Općine Gvozd.

Planom se predviđa dovršenje kanalizacijskog sustava za naselje Gvozd s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda, a u dogledno vrijeme (povećanjem broja stanovnika i ekonomske moći općine) predviđa se priključenje na uređaj i ostalih naselja Općine.

Idejnim rješenjem za područje naselja Gvozd su predložene dvije varijante uređaja za pročišćavanje:

1. postupak s aktivnim muljem u biolagunama
2. postupak u visokoopterećenom biofiltru prokapsnikom uz prethodno mehaničko pročišćavanje.

U slučaju da je iz ekonomskih i drugih razloga priključenje kanalizacijskog sustava pojedinih naselja na centralni uređaj obrade otpadnih voda u Gvozdu neisplativo, moguća je izgradnja manjih sustava za obradu otpadnih voda naselja ili grupe naselja.

Uređenje vodotoka i voda

Za korištenje poljoprivrednih površina od presudne je važnosti zaštita tih površina od poplava. Budući da je glavina tih poljoprivrednih površina u dolinama rijeka, značajan dio tih površina se nalazi unutar poplavnih linija vodotoka.

Hidromelioracijski sustavi koji omogućuju ugradnju cijevne drenaže zadovoljavaju potrebe suvremene ratarske proizvodnje.

Projektirana osnovna odvodnja ima zadatak da primi i odvede suvišnu površinsku vodu sa tla i podzemnu vodu iz tla, te da ju evakuira do odvodnog recipijenta područja ili do crpne postaje.

Na području Općine Gvozd planiraju se sljedeće melioracijske cjeline:

NAZIV POVRŠINE	VELIČINA POVRŠINE ha
TREPČANSKO POLJE	400
PODGORJE	100
BLATUŠA	50
KOZARAC	80
UKUPNO	630

Radi zaštita od poplava na ovom području predviđa se i akumulacija na Velikoj Bistri (kojoj je recipijent V. Trepča). Volumen akumulacije bi iznosio $1100,0 \cdot 10^3 \text{ m}^3$.

Osim funkcije obrane od poplava akumulacija bi služila za vodoopskrbu, te za sport i rekreaciju.

3.6. Postupanje s otpadom

U općini Gvozd, samo naselje Gvozd ima organiziran odvoz komunalnog otpada, a isti obavlja "Komunalno poduzeće" d.o.o. iz Topuskog.

Deponija, koju koristi komunalno poduzeće za odlaganje komunalnog otpada, nalazi se uz južnu granicu općine Gvozd.

Odlagalište je veličine oko 5 ha, a kapacitet (ukupni) je oko 500 000t.

Na odlagalište se odloži godišnje oko 3 300 t otpada (iz naselja općine Topusko i Gvozd).

Odlagalište se nalazi na prostoru gdje se nekada iskopavala glina, te je nastala depresija, u koju se sada odlaže otpad.

Ovo odlagalište ne zadovoljava propise Pravilnika o uvjetima za postupane s otpadom ("Narodne novine" br. 123/97), te nema nikakvu dokumentaciju (projektu, studijsku...)

Pored ovog odlagališta koje koristi Komunalno poduzeće, na prostoru općine Gvozd nalazi se još oko desetak "divljih deponija", na koje stanovništvo odlaže kako glomazni, tako i ostali komunalni otpad.

SMJERNICE ZA ZBRINJAVANJE OTPADA:

"Zakonom o otpadu" ("Narodne novine" br. 34/95) otpad je razvrstan:

1. prema svojstvima na:
 - opasni o
 - neopasni /inertni otpad.
2. prema mjestu nastanka na:
 - komunalni
 - tehnološki.

Zakonom su regulirane obveza zbrinjavanja otpada, pa je tako:

- opasni otpada u nadležnosti Države;
- neopasni tehnološki u nadležnosti Županije, a
- komunalni je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave (općine/gradova), koje u skladu s Programom gospodarenja otpadom, organiziraju zbrinjavanje komunalnog otpada na svom području.

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 50/99) obvezuju se svi sudionici na postizanje odgovarajuće kvalitete okoliša, te postupanje s otpadom na sljedeći način:

- izbjegavati nastajanje otpada
- iskorištavati vrijedna svojstva otpada kada je njihov nastanak nemoguće izbjeći
- sigurno odložiti neiskoristivi dio otpada.

Za općinu Gvozd Program gospodarenja otpadom nije izrađen, te je potrebno razmisliti i o problemu odlagališta komunalnog otpada, koje treba izmjestiti ili (ukoliko Studija utjecaja na okoliš pokaže da je sadašnja lokacija pogodna za izgradnju odlagališta) urediti.

S obzirom na to da se deponija u Blatuši koristi već sada za potrebe odlaganja komunalnog otpada općina Gvozda i Topuskog, predlaže se uređenju deponije za ove dvije općine, a moguće je i uređenje deponije za više općina koje gravitiraju ovom području.

Uređenjem jedne deponije za više općina smanjili bi se troškovi opremanja deponije, te kasnijeg održavanja i kontroliranja iste.

Pri postupku odabira optimalne lokacije deponije komunalnog otpada, potrebno je voditi računa o nekoliko osnovnih uvjeta:

- relativnoj blizini i najvećoj koncentraciji stanovništva
- dobroj prometnoj povezanosti
- zadovoljavajućoj udaljenosti od vodotoka i naselja (kako bi se smanjili troškovi naknada vlasnicima nekretnina u blizini deponija)
- ocjeditosti tla i režimu podzemnih voda
- pogodnim pedološkim, geološkim i hidrogeološkim osobitostima tla
- odgovarajućoj konfiguraciji terena...

Uvažavajući činjenice da se sukladno Zakonu o otpadu i Zakonu o prostornom uređenju lokacije za gradnju građevina namijenjenih skladištenju, obrađivanju i odlaganju komunalnog otpada utvrđuju Prostornim planom uređenja Općine Gvozd, potrebno je izraditi uz Program gospodarenja otpadom i Studiju odabira lokacije za odlaganje komunalnog otpada, kojom će se predložiti na temelju stvarnih podataka i mjerenja najpovoljnija lokacija deponije.

Za realizaciju ovako planirane građevine nužna je izrada Studije utjecaja na okoliš iste.

3.7. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

Zakonom o zaštiti okoliša ("Narodne novine" br82/94; 128/99), člankom 33. propisuje se obveza donošenja mjera zaštite okoliša u prostornim planovima.

Uzimajući u obzir osjetljivost okoliša na određenom prostoru, međudjelovanje postojećih i planiranih zahvata kako na prirodne tako kulturne i ostale posebnosti prostora, kroz prostorne planove se propisuju mjere za sprječavanje nepovoljnih utjecaja na vodu, tlo, zrak, šume, klimu, zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, krajolik... koje nisu sadržane u pojedinim zakonskim i podzakonskim aktima ("Zakonu o vodama", "Zakonu o zaštiti zraka", "Zakon o poljoprivrednom zemljištu", "Zakon o šumama", "Zakon o zaštiti prirode", "Zakon o zaštiti kulturnih dobara", "Zakon o otpadu"...)

Prateći stanje okoliša (njegovu kakvoću) izraženo kroz fizikalne, kemijske, estetske i druge pokazatelje, te predviđajući moguće nesuglasje pojedinih zahvata u prostoru i okoliša, kroz prostorni plan se određuje način postupanja (građenja, industrijskog razvoja i sl), daju se smjernice za smanjenje i sprječavanje negativnih utjecaja na okoliš, a ujedno se na temelju

postojećih pokazatelja (geoloških, pedoloških, hidroloških, hidrogeoloških, prirodnih...) određuju prostori koji su primjereni za gradnju, planiranje industrijskih pogona, planiranje gospodarskog razvitka...

Mjerama zaštite i smjernicama kroz prostorni plan se nastoji sačuvati u što većoj mjeri prirodnosti i očuvanost okoliša pojedinog prostora i postići održiv razvitak uz očuvanje nacionalne baštine, biološke raznolikosti, kakvoće žive i nežive prirode....

Mjere zaštite voda, tla, zraka, šuma...u prostornim planovima samo su temelji za daljnji razvoj i zaštitu prostora i okoliša, koji se propisuju Programom zaštite okoliša općine.

3.7.1. Zrak

Temeljni propis za provedbu zaštite i poboljšanja kakvoće zraka je "Zakon o zaštiti zraka" ("Narodne novine" br. 48/95), koji utvrđuje mjere, način organiziranja i provođenja zaštite i poboljšanja kakvoće zraka.

Temeljem Zakona doneseni su:

- Uredba o preporučnim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka ("Narodne novine" br. 101/96)
- Uredba o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora ("Narodne novine" br. 140/97),

te se uspostavlja Katastar emisija u okoliš, kojim se prate korisnici i vlasnici izvora onečišćenja zraka.

Za općinu Gvozd nisu rađena ispitivanja kvalitete zraka, no s obzirom na to da nema, osim prometa i malih ložišta, nikakvih drugih zagađivača zraka, možemo ustvrditi, prema članku 21. "Zakona o zaštiti zraka" ("Narodne novine" br. 48/95) gdje se ocjena kakvoće zraka i kategorizacija područja daje s obzirom na stupanj onečišćenosti zraka na temelju usporedbe rezultata mjerenja s preporučenim (PV) i graničnim (GV) vrijednostima kakvoće zraka, da je **zrak - I kategorije** (čist zrak).

Praćenja kvalitete zraka nisu rađena, no za sada nisu niti potrebna, budući nema privrednih subjekata koji bi svojom djelatnošću ugrožavali kvalitetu zraka.

Promet je slabog intenziteta, te kao takav također ne ugrožava kvalitetu zraka.

U kućnim ložištima uglavnom se kao sredstvo gorenja koristi drvo, koje je ekološki prihvatljiv energent. Pored toga naseljenost je mala, te iz ove činjenice kao i prethodno navedene proizlazi da zrak nije opterećen dimom, lebdećim česticama, ukupnom taložnom tvari i dušikovim dioksidom.

Kvalitetu zraka biti će potrebno pratiti tek nakon uspostave određenog stupnja gospodarskog razvoja.

Radi očuvanja kvalitete zraka predviđa se izrada studija utjecaja na okoliš za zahvate i objekte, za koje je to propisano Pravilnikom o procjeni utjecaja na okoliš ("Narodne novine" br. 59/00) i Županijskim prostornim planom.

3.7.2. Voda

Temeljni zakon na kojem se zasniva zaštita voda je "Zakon o zaštiti voda" ("Narodne novine" br. 107/95), na osnovu kojega su donesene:

1. Uredba o klasifikaciji voda ("Narodne novine" br. 77/98), kojom se vode svrstavaju u određene kategorije, temeljem kvalitete, te
2. Uredba o opasnim tvarima u vodama ("Narodne novine" br. 78/98), kojima se propisuju koje se tvari i u kojoj količini smatraju opasnim u vodnom okolišu.

Klasifikacijom voda se ocjenjuje kakvoća vode i obavlja svrstavanje voda u kategorije. Kako se ispitivanja kakvoće voda obavljaju na petnaest mjesta u Sisačko-moslavačkoj županiji, a niti jedno od tih mjernih mjesta nije u općini Gvozd, možemo govoriti samo o klasifikaciji voda rijeka: Kupe i Gline, koje predstavljaju vodotoke u koje se ulijevaju vodotoci općine Gvozd.

Temeljem analize vode, rijeka Kupa se svrstava u I. kategoriju voda (prema sljedećim pokazateljima: otopljeni kisik mg/l; zasićenost kisikom %; KPK u mg O₂/l; suhi ostatak filtrirane vode mg/l; ph vrijednost) dok se svrstava u III. kategoriju (na osnovu sljedećih pokazatelja: najvjerojatniji broj koliforma i stupanj saprobonosti).

Rijeka Glina svrstava se u I. kategoriju (prema KPK; suspendiranoj tvari; suhom ostatku filtrirane vode u mg/l), u II kategoriju (prema otopljenom kisiku; zasićenosti kisikom; BPK₅ u mg O₂/l; suhom ostatku filtrirane vode) odnosno u III. kategoriju temeljem najvjerojatnijeg broja koliformnih bakterija u 1 l vode).

Tablica: Osnovni pokazatelji kakvoće voda (broj podataka; srednja vrijednost; vrsta vode prema Uredbi... – izvor Hrvatske vode)

MJER.MJ ESTO	OTOP. O ₂	ZASIĆE NOST S O ₂	BPK ₅	KPK IZ KMNO ₄	STUPAN J SAPROB NOSTI	SUSPEND. TVAR	SUH OSTATAK	PH	BR. KOLIFORMA
Kupa- Sisak	43 10 I	43 91,0 I	42 342 II	42 3,12 I	1 2,5 II	43 16,0 II	43 219,2 I	43 8,34 I	43 59,6 III
Kupa- Šišinec	11 10,3 I	11 97,4 I	11 3,72 II	11 2,99 I	1 2,7 III	11 15,9 II	11 201,4 I	11 8,39 I	11 38,8 III
Glina- Glina	2 7,95 II	2 90,0 II	2 3,70 II	2 2,50 I	-	2 21,5 II	2 264,0 II	2 8,48 I	2 139,0 III

Temeljem Državnog plana za zaštitu voda ("Narodne novine" br. 8/99), **rijeka Glina** (od Topuskog do ušće u Kupu) bi trebala biti **II. kategorije**, kao i **rijeka Kupa**, također **II. kategorije**.

Budući nema relevantnih podataka o kvaliteti vodotoka općine Gvozd, za pretpostaviti je da, kako nema velikih onečišćivača voda kao što su industrijski objekti, velike farme i sl., da su površinske vode – vodotoci na prostoru općine čiste.

Jedini veći zagađivač (vodotoka Trepča) je naselje Gvozd sa otpadnom vodom kanalizacijskog sustava.

Ostala naselja općine nemaju izgrađen sustav javne odvodnje (kanalizacijski sustav), već je problem kanalizacije riješen putem septičkih jama.

Za sprječavanje zagađenja podzemnih i površinskih voda, nužna je izgradnja sustava kanalizacije, te odvodnje i obrada otpadnih voda naselja općine.

Također je nužna i izgradnja centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za naselje Gvozd, a u dogledno vrijeme (povećanjem broja stanovnika i ekonomske moći općine) priključenje na uređaj i ostalih naselja općine.

U slučaju da je iz ekonomskih i drugih razloga priključenje kanalizacijskog sustava pojedinih naselja na centralni uređaj obrade otpadnih voda u Gvozdu neisplativo, moguća je izgradnja manjih sustava za obradu otpadnih voda naselja ili čak dijelova naselja.

3.7.3. Tlo

Problematika zagađenja tla u Europi, Svijetu, a sve više i u našoj zemlji vezana je uglavnom uz zagađenja vezana uz odlaganje otpada, te uz korištenje različitih sredstava u poljoprivredi.

Općina Gvozd nema razvijenu intenzivnu poljoprivredu, te kao takva nema niti problem zagađenja tla umjetnim gnojivima, sredstvima za zaštitu bilja i sl.

Mali poljoprivredni proizvođači, ne koriste u velikoj mjeri umjetna gnojiva niti sredstva za zaštitu bilja, što je najprije posljedica teškog ekonomskog stanja stanovništva, a manje ekološke svijesti.

Najveći problem zagađenja tla u općini Gvozd predstavlja nekontrolirano odlaganje otpada, uglavnom komunalnog.

Odlaganje otpada uz prometnice, uz korita vodotoka i u šumama, predstavlja devastiranje tla, koje onemogućava ili u najboljem slučaju otežava privođenja tla nekoj namjeni, npr. uređenja zelenih površina i sl.

U općini Gvozd je zabilježeno nekoliko većih "divljih deponija", njih 10 (temeljem podataka Ureda za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša – Inspekcije zaštite okoliša, od prosinca 2000. godine).

Općina nije bila u mogućnosti financirati čišćenje ovih deponija, te one predstavljaju onečišćivače tla na prostoru općine Gvozd.

Sustavnim čišćenjem i sprječavanjem nastanka "divljih deponija", te uređenjem deponije komunalnog otpada, sa razvojem sustava odvojenog sakupljanja i reciklaže korisnih sastojaka komunalnog otpada, znatno će se poboljšati prvenstveno izgled, a i ostali (zdravstveno-higijenski) uvjeti, te će se ukloniti i ovi izvori zagađenja tla.

Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina, također su prostori na kojima je tlo na neki način degradirano, jer se vađenjem mineralnih sirovina mijenja izgled krajolika, ali i sastav tla ovog prostora.

U općini Gvozd nekoliko je takvih lokacija:

- Blatuša – keramička glina
- Blatuša – Pješćanica – ciglarska glina
- Blatuša – kvarcni pijesak
- Podgorje – kvarcni pijesak
- Slavsko polje- kvarcni pijesak

Obzirom na činjenicu da tlo ima mnogostruki učinak na ostale dijelove okoliša, da predstavlja važan životni i gospodarski prostor, a da se obnavljanje i stvaranje tla odvija vrlo sporo, radi zaštite tla potrebno je:

- predvidjeti dugoročno i kvalitetno korištenje tla, te dati prednost zaštiti tla pred ostalim korisničkim interesima, posebno vrlo vrijednog poljoprivrednog tla;
- vrlo vrijedno poljoprivredno tlo ne prenamjenjivati u druge gospodarske ili stambene svrhe;
- poticati pošumljavanje i pomlađivanje šuma autohtnim šumskih zajednicama;
- općenito gospodariti tlom na način održivog razvitka;
- polja za iskorištavanje mineralnih sirovina koristiti uz uvjete propisane zakonom, te ih nakon korištenja sanirati na način da se takva polja nakon sanacije uklope u postojeći okoliš (šume, livade,...).

3.7.4. Buka i vibracije

Do sada na području općine Gvozd nije bilo sustavnog praćenja stanja u prostoru glede zaštite od buke kao jednog od elemenata zaštite okoliša, no budući nema većih privrednih (industrijskih) subjekata, te promet nije jak, uočeno je da nema prekoračenja normi o razini buke.

Iako današnja situacija u pogledu ugroženosti od prejake buke nije uočljiva, potrebno je pratiti situaciju, i u koliko se ukaže potreba (razvoj industrije, prometne infrastrukture ili znatno povećanje prometa u naseljima) izraditi mjerenja razine buke.

Utjecaj buke na zdravlje i psihičko raspoloženje ljudi, te kao rezultat toga i kvalitetu življenja je velik, te se zbog toga intenzitet buke smatra jednim od najneugodnijih utjecaja na životnu okolinu.

Uz buku su često vezane i vibracije, koje imaju izričito negativan utjecaj na kvalitetu građevina.

Dva temeljna propisa određuju najviše dopuštene razine buke na vanjskim prostorima, a to su Zakon o zaštiti od buke ("Narodne novine" br. 17/90), te "Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredinama u kojoj rade i borave ljudi" ("Narodne novine" br. 37/90).

Najviše dopuštene razine buke su sljedeće:

zona	namjena prostora	najviše dopuštene razine vanjske buke u dBA	
		dan	noć
1.	bolničke zone, oporavilišta, zone odmora i rekreacije, kulturno-povijesni lokaliteti i veliki parkovi	50	40
2.	stambeno gradska područja, ostala naselja, turističke zone, kampovi i zone odgojno-obrazovnih institucija, znanstveno-istraživački instituti	55	45
3.	poslovno-stambena zona s objektima javne namjene izvan gradskog središta, dječja igrališta	60	50
4.	poslovno-stambena zona s objektima javne namjene unutar gradskog središta, zone duž autoputeva i glavnih gradskih prometnica	65	50
5.	industrijska, skladišna i servisna područja, te područja transportnih terminala, bez stanova	unutar ovih zona- u skladu s propisima o zaštiti na radu na granici ovih zona- buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom graniči	

U cilju zaštite od prekomjerne buke na području Općine Gvozd potrebno je:

- pratiti i indentificirati potencijalne izvore buke
- ukoliko se ukaže potreba vršiti mjerenja buke na najugroženijim područjima.

3.7.5. Ugroženi i degradirani prostori

Glavno opterećenje na prostoru općine Gvozd je svakako otpad, i divlje deponije nastale odlaganjem komunalnog otpada duž prometnica, u šumama ili uz vodotoke, te odvodnja otpadnih voda.

Prostornim planom uređenja Općine Gvozd regulirane su sljedeće komponente zaštite prostora:

1. zaštita osobito vrijednih područja:
 - priroda i segmenti prirode
 - ambijentalne životne cjeline
 - spomenici kulturne baštine
 - poljoprivredno zemljište
 - vode i izvorišta
 - rudna i mineralna bogatstva
 - šumske površine.
2. sanacija ugroženih dijelova okoliša:
 - sanacija tla ugroženog otpadom (sanacija "divljih deponija"), fekalijama (neizgrađena kanalizacijska mreža, nepostojanje septičkih jama i sl)...
 - šume (degradacija, obraslost vrstama koje nisu autohtone ili nisu primjerene prostoru i terenu na kojem ih nalazimo, nepravilno korištenje i neplanska sječa, nepošumljavanje i sl.);
 - vode (ispuštanje otpadnih voda bez obrade) podzemne i površinske;
 - iskopi (eksploatacijom mineralnih sirovina nastaju degradirani prostori koje je potrebno sanirati);
 - potreba saniranja ili uređenja deponije komunalnog otpada u Blatuši;
 - nekontrolirana izgradnja van građevinskog područja;
 - nedostatak osnovnih funkcija u seoskim naseljima;
 - nereguliran javni promet;
 - nerješenost komunalnom infrastrukturom;
 - zapuštenost i propadanje ruralnih ambijenata;
3. mjere zaštite prirode i okoliša:
 - pravilno gospodarenje i korištenje potencijala prostora u skladu s uvjetima zaštite okoliša i prirode
 - korištenje tla na bazi prirodnih svojstava, zaštita od zagađenja i svih oblika iscrpljivanja tla, zaštita kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta ...
 - pravilno korištenje i gospodarenje šumama uz uvjet zaštite posebno vrijednih dijelova šumskih zajednica, pošumljavanje i sl.
 - potreba uređenja i sanacije eksploatacijskih polja mineralnih sirovina nakon završetka eksploatacije, kao i razvijanje zaštitnog zelenog pojasa, kako bi se eksploatacijska polja što bolje uklopila u postojeći okoliš za vrijeme korištenja i nakon sanacije
 - sačuvanje čistih voda i poboljšanje kvalitete voda (podzemnih i površinskih) izgradnjom uređaja za obradu otpadnih voda i kanalizacijskih mreža naselja
 - očuvanje visoke kvalitete zraka
 - očuvanje prirodnih vrednota, uz mogućnost razvoja turizma (seoskog) i ekopoljoprivrede.

3.7.6. Smjernice za zaštitu okoliša

- Predviđa se izgradnja i opremanje deponije komunalnog otpada na današnjoj lokaciji postojeće deponije u Blatuši ukoliko Studija utjecaja na okoliš pokaže da je na toj lokaciji mogaće i opravdano uređenje deponije.
- Sanacija i čišćenje divljih deponija na prostoru općine Gvozd.
- Izgradnja komunalne infrastrukture (posebno kanalizacijskog sustava naselja općine Gvozd)
- Izgradnja uređaja za obradu otpadnih voda naselja općine Gvozd (jednog centralnog ili više manjih)
- Razvoj gospodarstva koje koristi prirodne potencijalne općine (šume, čistog zraka, vode i sl)
- Razvoj poljoprivrednih djelatnosti, posebice uzgoja ekološki čistih proizvoda (eko-poljoprivreda)
- Svi gospodarski pogoni, veća poljoprivredna gospodarstva, farme isl. moraju imati izveden sustav odvodnje koji onemogućava prodiranje otpadnih voda u podzemlje te zagađenje tla i podzemne vode.
- Svi gospodarski subjekti moraju koristiti tehnologije koje spječavaju zagađenje tla, vode i zraka iznad zakonom dopuštenih granica.
- Sve gospodarske građevine moraju spriječiti (upotrebom i korištenjem tehnologija i sredstava) nedozvoljenu razinu buke i emisiju prašine iznad dozvoljenih količina i sastava.
- Svi radovi na površini zemljišta (iskopi, korištenje mineralnih sirovina, gradnja,...) trebaju se obavljati na način da se očuva, u što većoj mjeri prirodnost određenog prostora, uz uklapanje zahvata za vrijeme korištenja (u koliko je to moguće) i nakon sanacije u postojeći okoliš.
- Uz prometnice, naselja i vodotoke trebaju se formirati zone, odnosno površine zaštitnog zelenila.
- Sve vodotoke, vodne površine i vodne resurse može se koristiti samo u skladu s vodopravnom osnovom i Zakonom o vodama, a sve zahvate uz vodne površine, vodoopskrbu i odvodnju treba uskladiti sa zahtjevima JP Hrvatske vode.
- U zonama vodocrpilišta (postojećih i planiranih) moraju se provoditi sve mjere zaštite od zagađenja podzemnih voda, te vršiti daljnja istraživanja.
- Šume treba koristiti prema šumsko – gospodarskim osnovama, te gospodariti njima na održiv način uz uvjet pošumljavanja iskrčenih šumskih površina.
- Zaštićenim dijelovima prirode treba gospodariti temeljem mjera zaštite za iste.

3.7.7. Mjere zaštite od požara, elementarnih nepogoda, ratnih i drugih opasnosti

Na području Općine Gvozd ovim Prostornim planom uređenja u skladu sa podacima dobivenim od Policijske uprave Sisačko-moslavačke Odjela upravnih, inspekcijskih i poslova zaštite i spašavanja²⁸ predviđene su sljedeće mjere zaštite od požara i eksplozije:

- Prilikom svih intervencija u prostoru, te izrade dokumenata prostornog uređenja niže razine koje se izrađuju na temelju ovog Prostornog plana obavezno je koristiti odredbe Pravilnika o uvjetima za vatrogasne pristupe ("Narodne novine" broj 35/94 i 55/94) te Pravilnika o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu za gašenje požara ("Službeni list" broj 30/91.)

²⁸ Ministarstvo unutarnjih poslova , Policijska uprava Sisačko – moslavačka, Odjel upravnih , inspekcijskih i poslova zaštite i spašavanja (dopis broj: 511-10-06/04-01-163/2-01.1/2 od 16.07.2001. god.)

- Sukladno s odredbama Pravilnika o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima za međunarodni transport ("Službeni list" broj 26/85), te u skladu s podacima dobivenim od Janaf-a d.d.²⁹ zaštitni koridor Jadranskog naftovoda u kojem je zabranjena svaka gradnja iznosi od osi naftovoda po 20 m na sjever i jug (zbog planirane gradnje paralelnog cjevovoda). Zaštitna zona naftovoda je 100 m lijevo i desno od osi cjevovoda.
- Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine i plinovi, moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja u skladu s odredbama Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima ("Narodne novine" broj 108/95), te Pravilnika o zapaljivim tekućinama («Narodne novine» br. 54/99), Pravilnika o postajama za opskrbu prijevoznih sredstava gorivom («Narodne novine» br. 93/98) i Pravilnika o izgradnji postrojenja za tekući naftni plin i o uskladištavanju i pretakanju ukapljenog naftnog plina («Sl. list» br. 24/71)
- Mjesta za gradnju građevina u kojima se obavlja proizvodnja, smještaj i čuvanje eksplozivnih tvari, sukladno članku 44. Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku upotrebu ("Narodne novine" broj 12/94) biti će, u slučaju potrebe za njihovu gradnju, određena detaljnim planovima prostornog uređenja, u skladu sa zahtjevom nadležne službe za zaštitu od požara.
- U mjestima u kojima se planira ustrojavanje vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja potrebno je predvidjeti prostor za gradnju vatrogasne postaje približno u središtu mjesta uz glavnu prometnicu, kako bi vrijeme intervencije vatrogasne postrojbe bilo približno jednako za sve dijelove područja za koje se ono ustrojava.
- Ispred postojećih i budućih vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja predvidjeti gradnju po jednog nadzemnog hidranta za punjenje vatrogasnih vozila.
- U slučaju potrebe određivanja mjesta za civilna strelišta, poslovne prostore za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva te popravljavanje i prepravljavanje oružja kroz detaljne planove prostornog uređenja treba na odgovarajući način primijeniti odredbe Zakona o oružju ("Narodne novine" broj 46/97 – pročišćeni tekst 27/99) i Pravilnika o posebnim uvjetima što ih moraju ispunjavati poslovne prostorije za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva, popravljavanje i prepravljavanje oružja, vođenje civilnih strelišta te zaštitu od požara, krađe i drugih nezgoda i zlouporaba ("Narodne novine" broj 8/93).
- Kriteriji za određivanje mjesta za izgradnju skloništa, zaklona i drugih objekata za zaštitu pučanstva određuju se sukladno odredbama Zakona o unutarnjim poslovima («Narodne novine» br. 29/91 – pročišćeni tekst 73/91, 19/92, 33/92, 76/94, i 161/98), Pravilnika o tehničkim normativima za skloništa («Sl. list» br. 55/83) , Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora («Narodne novine» br. 29/83, 36/85 i 42/86), te Pravilnika o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu ("Narodne novine" broj 2/91).

Skloništa i druge građevine za zaštitu stanovništva grade se u gradovima i naseljenim mjestima u kojima živi preko 2.000 stanovnika, odnosno izuzetno i u naseljenim mjestima s manje od 2.000 stanovnika ako se nalaze na području stupnja ugroženosti od I. do IV.

²⁹ JANAF d.d. ,Služba za razvoj i investicije (dopis broj:IV-323/01, od 17. srpnja 2001. god.)

Prema stupnju ugroženosti od ratnih opasnosti gradovi i naseljena mjesta svrstavaju se u kategorije od I. do IV. stupnja ugroženosti, koja se potom razvrstavaju u jednu ili više zona u kojima se grade skloništa određene otpornosti ili osigurava zaštita stanovništva na drugi način.

Prema Prostornom planu Sisačko-moslavačke županije na području Općine Gvozd niti jedno naselje nije razvrstano niti u jednu kategoriju od I. do IV. stupnja ugroženosti.

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE GVOZD

Točka 1.

PPUO - om su na području Općine Gvozd određene sljedeće osnovne namjene površina : a) POVRŠINE ZA RAZVOJ I UREĐENJE PROSTORA IZVAN NASELJA

1. izgrađene strukture van građevinskih područja

- 1.1. gospodarska namjena (proizvodna, poslovna, iskorištavanje mineralnih sirovina, ugostiteljsko - turistička i sl.)
- 1.2. športsko - rekreacijska namjena

2. poljoprivredne površine

3. šumske površine

4. ostale poljoprivredne i šumske površine

5. vodne površine

6. ostale površine

- 6.1. površine infrastrukturnih sustava
- 6.2. groblja

b) POVRŠINE ZA RAZVOJ I UREĐENJE NASELJA

- izgrađeni i neizgrađeni dijelovi građevinskog područja naselja

Razmještaj i veličina površina navedenih u prethodnom stavku ovog članka detaljno su prikazani u kartografskom prikazu broj 1. "Korištenje i namjena površina".

Granice građevinskih područja naselja detaljno su određene na karografskim prikazima br. 4.1. - 4.19 «Građevinska područja naselja», na katastarskim kartama u mj 1:5000.

Građevinske čestice koje su izmjenama i dopunama Prostornog plana općine Vrginmost («Službeni vjesnik» u Sisku br. 41/84) svrstane u građevinsko područje, te je na njima započeta gradnja ili je za izgradnju izdana građevinska ili lokacijska dozvola, do stupanja na snagu ovog Plana, a ovim Planom nisu ušle u građevinsko područje, smatrat će se izdvojenim građevinskim područjem.

2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

2.1. Građevine od važnosti za Državu i Županiju

Točka 2.

Temeljem Uredbe o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku («Narodne novine» br. 6/00) i Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije («Službeni glasnik Sisačko - moslavačke županije» br. 4/01) utvrđuju se sljedeći zahvati u prostoru (gradnja novih ili rekonstrukcija postojećih građevina) **od važnosti za Državu** na području Općine Gvozd:

prometne građevine:

- novogradnje: brza cesta Slunj – Topusko – Glina – Petrinja – Sisak – Kutina - Virovitica Terezino Polje s odvojkom Karlovac – Gvozd – Glina (tzv. «Moslavačko - pokupski» cestovni smjer – uvršten u III . skupinu prioriteta u cestovnoj mreži Republike Hrvatske, prema Strategiji prometnog razvitka RH)
- održavanje, uređenje i rekonstrukcija državne ceste D-6 do ranga brze ceste (Karlovac - Gvozd – Glina - Petrinja – Sisak – Popovača – Kutina – Virovitica – Terezino Polje)

- elektroenergetske građevine** - dalekovodi, transformatorska i rasklopna postrojenja (napona 220 - 400 kV)
- međunarodni i magistralni naftovod
 - magistralni plinovod (Sisak – Karlovac)

Točka 3.

Zahvati u prostoru **od važnosti za Sisačko - moslavačku županiju**, na području Općine Gvozd, utvrđene su Prostornim planom Sisačko - moslavačke županije:

- gospodarske površine;
- građevine društvenih djelatnosti (uprava i pravosuđe, obrazovne ustanove, kulturne ustanove, zdravstvene ustanove, ustanve socijalne skrbi i športsko rekreacijski sadržaji);
- građevine za postupanje s neopasnim tehnološkim otpadom;
- prometne građevine:
 - željeznička pruga II. reda Sisak (Caprag) - Karlovac (II 212) s pripadajućim građevinama i pružnim postrojenjima; predviđa se osposobljavanje i stavljanje u promet
 - županijske ceste s pripadajućim građevinama i uređajima
- građevine telekomunikacija i pošta :
 - svjetlovodni sustav prijenosa
 - pristupne mreže i udaljeni pretplatnički stupnjevi
 - pokretne mreže (analogne i digitalne)
 - središnji i mjesni poštanski uredi
- energetske građevine :
 - dalekovodi, transformatorska i rasklopna postrojenja (napona 20 – 110 kV)
 - elektroopskrbne građevine od županijskog značenja koje se dugoročno planiraju:
 - transformacijske:
 - a) TS 110/20 kV “Gvozd”
 - b) TS 110/20 kV “Topusko” sa priključkom na DV 110 kV Glina - Gvozd,
 - prijenosne:
 - a) DV 110 kV Glina - Gvozd - Vojnić - jedna od prioriternih veza
 - građevine plinoopskrbe - MRS (mjerno redukcijske stanice), RS (redukcijske stanice) i buduća županijska plinska mreža.
- vodne građevine:
 - građevine i uređaji vodozahvata, crpljenja, pripreme, spremanja i distribucije vode koji pripadaju vodoopskrbnim sustavima na području Općine Gvozd
 - vodoopskrbni sustav Gvozd – Topusko:
 - u prvoj fazi: - dovršenje sanacije postojećih cjevovoda
 - dovršenje vodoistražnih radova na crpilištu «Perna» i proširenje kapaciteta tog crpilišta.
 - u drugoj fazi: - izgradnja crpilišta «Pecka»
 - povezivanje crpilišta s postojećim vodoopskrbnim sustavom
 - proširenje vodoopskrbnog sustava na naselja Velika Vranovina, Gređani i Hrvatsko Selo.

- građevine sustava odvodnje - građevine i uređaji sustava odvodnje otpadnih voda (kolektor, crpke, uređaji, ispusti i drugo) kapaciteta 5.000 do 25.000 ES
- eksploatacijska polja za proizvodnju mineralnih sirovina

2.2. Građevinska područja naselja

2.2.1. NAMJENA GRAĐEVINA :

Točka 4.

U građevinskim područjima naselja predviđena je gradnja novih građevina, te obnova, rekonstrukcija i dogradnja postojećih građevina.

U građevinskim područjima naselja sadržani su :

- prostori za stanovanje i prateće pomoćne i gospodarske funkcije ;
- prostori za rad bez štetnih utjecaja na okoliš ;
- prostori za javne i prateće sadržaje ;
- društvene djelatnosti;
- prostori za gradnju trgovačkih i uslužnih sadržaja ;
- prostori za gradnju turističkih i ugostiteljskih sadržaja ;
- prostori za gradnju vjerskih građevina ;
- infrastrukturne i komunalne građevine i uređaji ;
- manje zelene površine, sportsko - rekreacijske površine i dječja igrališta;
- groblja
- prostori za druge građevine koje se mogu graditi prema posebnim zakonima i propisima.

Točka 5.

Izgradnja iz prethodnog članka nije moguća na zemljištu na kojem su utvrđeni sljedeći faktori ograničenja:

- tektonski rasjedi,
- klizišta;
- zemljište nagiba većeg od 12%;
- zemljište nedovoljne nosivosti;
- poplavno područje.

Točka 6.

Na jednoj građevinskoj čestici u građevinskom području naselja može se graditi:

- a) jedna stambena građevina
- b) jedna poslovna građevina
- c) jedna stambena i jedna poslovna građevina
- d) jedna stambeno – poslovna građevina
- e) jedna stambeno – poslovna i poslovna građevina.

Uz građevine iz prethodnog stavka mogu se u svrhu redovitog korištenja izgraditi gospodarske i pomoćne građevine koje s ovima čine cjelinu.

Za obavljanje djelatnosti iz prethodnog stavka mogu se koristiti i prostorije ili građevine koje ranije nisu bile namijenjene za tu djelatnost u cijelom ili dijelu stambenog, pomoćnog, gospodarskog ili stambenog prostora.

Stambene, poslovne i stambeno-poslovne građevine se u pravilu postavljaju prema ulici, a pomoćne, gospodarske i dvorišne poslovne građevine po dubini čestice iza tih građevina.

Iznimno se može dozvoliti i drugačiji smještaj građevina na građevinskoj čestici, ukoliko konfiguracija terena i oblik čestice, te tradicionalna organizacija čestice ne dozvoljavaju način gradnje određen u prethodnom stavku ovog članka.

Točka 7.

Stambenim građevinama smatraju se obiteljske kuće, stambeno - poslovne i višestambene građevine, te građevine za povremeno stanovanje (vikendice).

Višestambene građevine su stambene ili stambeno-poslovne građevine s više od dvije stambene jedinice.

Pomoćnim građevinama smatraju se garaže, drvarnice, spremišta, nadstrešnice, kotlovnice za kruto ili tekuće gorivo, podzemni i nadzemni spremnici goriva za grijanje, ljetne kuhinje i sl.

Točka 8.

Poslovnim građevinama smatraju se :

- za tihe i čiste djelatnosti bez opasnosti od požara i eksplozije:
prostori u kojima se obavljaju intelektualne usluge, uslužne i trgovačke djelatnosti, manji proizvodni pogoni sa čistim i tihim tehnološkim postupcima (kod kojih nema buke, zagađenja zraka , vode i tla), obrtničke (servisno –zanatske), ugostiteljsko-turističke djelatnosti bez glazbe na otvorenom prostoru i s ograničenim radnim vremenom, prerađivačke i slične djelatnosti;
- za bučne i potencijalno opasne djelatnosti :
pogoni male privrede, male klaonice, klesarske radionice, izrada plastike, automehaničarske i proizvodne radionice, limarije, lakirnice, bravarije, kovačnice, stolarije, ugostiteljski objekti sa glazbom na otvorenom i slično.

Tihe i čiste djelatnosti mogu se obavljati i u sklopu stambene građevine, ukoliko za to postoje tehnički uvjeti.

Bučne i potencijalno opasne djelatnosti potrebno je locirati minimalno 20 m od stambenih zgrada, odnosno tako da budu zadovoljeni kriteriji posebnih propisa koji se odnose na zaštitu od buke, zaštitu zraka, vode i tla.

U zoni mješovite pretežito stambene namjene poslovni prostori s bučnim i potencijalno opasnim djelatnostima mogu se graditi samo iznimno, ukoliko tehnološko rješenje, veličina čestice i njen položaj u naselju i predviđene mjere zaštite to omogućavaju.

Točka 9.

U slučaju kada se utvrđuju prostorni elementi za izgradnju ili rekonstrukciju poslovnih građevina na području bez donešenog urbanističkog, odnosno detaljnog plana uređenja, na kojem nije određena prometna mreža i ostala komunalna infrastruktura, u sklopu idejnog rješenja za izdavanje lokacijske dozvole, potrebno je izraditi urbanističko rješenje s određenim pristupnim putevima i utvrđenim odnosom prema susjednim parcelama.

Idejnim rješenjem, za namjeravani zahvat u prostoru treba biti prikazano:

- položaj čestice u naselju;
- veličina građevinske čestice i koeficijent izgrađenosti čestice;
- tehnološko rješenje i kapaciteti;
- način smještavanja pojedinih sadržaja na česticu;
- prometno rješenje;
- mogućnosti komunalnog opremanja čestice;
- način pročišćavanja otpadnih voda;
- potencijalni utjecaj na okoliš;
- mjere za zaštitu okoliša.

Točka 10.

Gospodarskim građevinama smatraju se :

- bez izvora zagađenja: šupe, kolnice, sjenici, ljetne kuhinje, staklenici, platenici, spremišta poljoprivrednih strojeva i proizvoda i sl.
- s potencijalnim izvorima zagađenja : tovišta, staje, svinjci, kokošinjci, kuničnjaci, uzgoj krznaša i slično.

Točka 11.

U sklopu građevinskih područja naselja mogu se graditi gospodarske građevine s potencijalnim izvorima zagađenja površine do 150,00 m² i to isključivo za uobičajeni uzgoj i tov stoke i peradi kojim se za područje Općine Gvozd smatra sljedeće:

VRSTA ŽIVOTINJE	BROJ KOMADA
odrasla goveda	10 kom
konja	5 kom
tovnih teladi i junadi	10 kom
svinja (krmača i nazimica)	5 kom
tov svinja	15 kom
ovce i koze	30 kom
perad	200 kom
glodavci	50 kom
krznaši	30 kom
nojevi	5 kom

Gradnja građevina iz stavke 1. ovog članka nije dozvoljena u područjima posebnog režima zaštite.

Točka 12.

Poslovni prostori s bučnim i potencijalno opasnim djelatnostima i gospodarske građevine s potencijalnim izvorima zagađenja mogu se na području obuhvata PPUO graditi samo ukoliko karakter naselja, tehnološko rješenje, veličina čestice i njen položaj u naselju to omogućavaju.

Točka 13.

Unutar građevinskog područja naselja predviđeno je uređenje parkovnih i zaštitnih zelenih površina, kao i drugih građevina i površina koje služe za normalno funkcioniranje naselja, a u svrhu uređenja i zaštite okoliša.

U sklopu površina iz stava 1. ovoga članka omogućeno je uređenje i gradnja :

- kolnih i pješačkih puteva ;
- biciklističkih staza ;
- sportsko - rekreacijskih površina i igrališta ;
- manjih građevina prateće namjene.

Površina građevina iz alineje 4. prethodnog stava ovog članka ne smije prelaziti 10 % izgrađenosti zelene površine, te oblikovanjem, a naročito visinom, koja ne prelazi visinu prizemlja s potkrovljem, trebaju biti u skladu s uređenjem prostora u kome se grade.

Iznimno, u zoni pejzažnog i zaštitnog zelenila mogu se zadržati i rekonstruirati zaštićene stare stambene i gospodarske građevine u svojoj izvornoj funkciji.

Točka 14.

Unutar građevinskog područja naselja, odnosno u njegovoj neposrednoj blizini ne mogu se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili uporabom, posredno ili neposredno, ugrožavale život i rad ljudi u naselju, odnosno vrijednosti postojećeg okoliša naselja.

2.2.2. OBLIK I VELIČINA GRAĐEVINSKE ČESTICE :

Točka 15.

Parcelacija građevinskog zemljišta u svrhu osnivanja građevne čestice provodi se u skladu s lokacijskom dozvolom ili detaljnim planom uređenja, ako se na čestici predviđaju zahvati u prostoru.

Građevinska čestica nalazi se u građevinskom području naselja i mora imati površinu i oblik koji omogućava njeno funkcionalno i racionalno korištenje i izgradnju u skladu s odredbama PPUO .

Kod izdavanja lokacijske dozvole građevinska čestica se može iznimno formirati tako da se čestici, koja površinom većom od polovice ulazi u građevinsko područje, može priključiti njen preostali dio ili dio potreban za formiranje građevne čestice.

Točka 16.

Građevinska čestica mora imati neposredan pristup na javnu prometnu površinu širine min. 3 m.

U slučaju prilaza na državnu, županijsku ili lokalnu cestu u postupku izdavanja lokacijske dozvole potrebno je ishoditi posebne uvjete priključenja od strane nadležnog tijela koje tim cestama upravlja.

U slučaju kada se građevinska čestica nalazi uz spoj ulica različitog značaja, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obavezno se ostvaruje preko ulice nižeg značaja.

Točka 17.

Veličina i oblik građevinske čestice moraju biti takovi da omogućuju njeno korištenje i gradnju u skladu s odredbama za provođenje plana.

Minimalne veličine građevinskih čestica obiteljskih stambenih zgrada određuju se za:

NAČIN IZGRADNJE	NAJMANJA ŠIRINA ČESTICE	NAJMANJA DUBINA ČESTICE	NAJMANJA POVRŠINA ČESTICE	NAJVEĆI KOEF. IZGRAĐENOSTI
a) za gradnju građevine na samostojeći način :				
- prizemni	12 m	22 m	264	0,3
- jednokatni	16 m	25 m	400	0,3
b) za gradnju građevine na poluotvoreni način :				
- prizemni	10 m	22 m	220	0,4
- jednokatni	12 m	25 m	300	0,4
c) za gradnju građevina u nizu :				
- prizemni	7 m	25 m	175	0,5
- jednokatni	6 m	25 m	150	0,5

Iznimno, dubina građevne čestice namjenjene izgradnji stambene ili poslovne građevine uz koju će se graditi gospodarske građevine iz točke 10. za potrebe poljoprivredne proizvodnje ne može bit manja od 50 m.

Građevinama koje se izgrađuju **na samostojeći način** u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se niti jednom svojom stranom ne prisanjaju na granice susjednih građevinskih čestica.

Građevinama koje se **izgrađuju na poluotvoreni način** (dvojne građevine) u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se jednom svojom stranom prisanjaju na granicu susjedne građevinske čestice, odnosno uz susjednu građevinu.

Građevinama koje se izgrađuju u nizu u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se dvijema svojim stranama prislanjaju na granice susjednih građevinskih čestica i uz susjedne građevine.

U postotak bruto izgrađenosti građevinske čestice ne uračunavaju se istaci krovšta i balkona, niti elementi uređenja okoliša (terase, stepeništa i slično) do visine 0,6 m iznad razine uređenog terena.

Minimalna površina tlocrtne projekcije obiteljske kuće unutar građevinskog područja naselja ne može biti manja od 40 m², s tim da se građevine za povremeno stanovanje isključuju iz ovog ograničenja.

Točka 18.

Iznimno od odredbi prethodne točke kod zamjene postojeće građevine novom, odnosno u slučaju interpolacije u izgrađenim dijelovima naselja, nova se građevina može graditi i na postojećoj građevinskoj čestici manje veličine od propisane, ali pod uvjetom da je veličina te građevine i njena lokacija u skladu sa svim odrednicama koje se odnose na bruto izgrađenost, te minimalne udaljenosti od javne prometne površine, susjedne međe i drugih građevina.

Točka 19.

Veličina čestice na kojoj će se uz stambenu građevinu graditi i gospodarske građevine mora biti takva, da omogućuje minimalne udaljenosti građevine na čestici, te propisanu izgrađenost građevinske čestice i ostale uvjete ovih odredbi.

Točka 20.

Maksimalna površina građevinske čestice obiteljskih stambenih zgrada unutar građevinskog područja na području PPUO iznosi :

a) za gradnju građevine na samostojeći način	2.000 m ²
b) za gradnju građevine na poluotvoreni način	1.350 m ²
c) za gradnju građevina u nizu	900 m ²

Iznimno, građevinska čestica može biti i veća, ali ne veća od 3.000 m², uz maksimalnu izgrađenost od 30%, kada se uz građevine za stanovanje izgrađuju i građevine za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, te kod stambeno-poslovnih i poslovnih građevina čija tehnologija, način organiziranja proizvodnje i proizvodni proces zahtijeva veću površinu.

Točka 21.

Veličina građevinskih čestica i bruto izgrađenost čestice za gradnju građevina za odmor ("vikendice") određuje se na isti način kao i za ostale stambene građevine, s time da građevine povremenog stanovanja moraju biti opremljene sanitarnim čvorom.

Točka 22.

Površina građevinske čestice višestambenih građevina utvrđuje se shodno potrebama te građevine i u pravilu obuhvaća zemljište ispod građevine i zemljište potrebno za redovitu upotrebu građevine.

Površina građevinske čestice iz prethodnog stavka određuje se posebno za svaku pojedinačnu građevinu, a temeljem prijedloga iz stručne podloge za izdavanje lokacijske dozvole, pri čemu bruto izgrađenost tako formirane čestice ne smije biti veća od 40%.

Točka 23.

U postupku mogućeg objedinjavanja građevinskih čestica objedinjava se i površina za gradnju građevine, tako da se zadržavaju samo propisane udaljenosti prema susjednim česticama.

Dužina pojedinog pročelja na objedinjenoj čestici ne smije biti veća od 50,00 m.

Točka 24.

Prostornim planom užeg područja mogu se propisati i drugačiji urbanističko-tehnički uvjeti u pogledu oblika, veličine i izgrađenosti građevne čestice ovisno o gustoći i postojećoj tipologiji izgradnje.

2.2.3. SMJEŠTAJ GRAĐEVINE NA GRAĐEVINSKOJ ČESTICI :

UDALJENOST GRAĐEVINA OD REGULACIONOG PRAVCA

Točka 25.

Najmanja udaljenost građevine od regulacionog pravca određuje se :

- za stambene građevine i poslovne građevine
za tihe i čiste djelatnosti	5,0 m
- za garaže u sklopu stambene građevine	3,0 m
- za pomoćne građevine na građevinskoj čestici
i sve drvene građevine	10,0 m
- za gospodarske građevine s potencijalnim izvorima
buke i zagađenja	20,0 m
- za pčelinjake	30,0 m

Iznimno od stava 1. ovog članka, građevine uz županijsku cestu ne smiju se locirati na udaljenost manjoj od 1,8 visina građevine, mjereno od ruba kolnika te ceste, pri čemu se visinom smatra visina sljemena (ako je zabatni zid paralelan s cestom), odnosno visina vijenca u ostalim slučajevima.

Za interpolaciju ili zamjensku gradnju građevina u već izgrađenim dijelovima naselja, a gdje za to postoje uvjeti (postava susjednih građevina na regulacijskom pravcu, ili kada radi već izgrađenih gospodarskih građevina nije moguća gradnja u propisanoj dubini građevinske čestice od najmanje 3,0 m, dovoljna širina prostora za prolaz komunalnih instalacija i slično), može se dozvoliti gradnja građevina i na regulacionom pravcu.

Točka 26.

Ako građevinska čestica graniči s vodotokom, udaljenost regulacionog pravca čestice od granice vodnog dobra odrediti će se prema vodopravnim uvjetima.

U građevinskom području udaljenost od ruba bujičnog kanala je min. 5m, a od vodotoka min. 20 m.

Građevinska čestica ne može se osnivati na način koji bi onemogućavao uređenje korita i oblikovanje inundacije potrebne za maksimalni protok vode ili pristup vodotoku.

UDALJENOST GRAĐEVINA OD RUBA GRAĐEVINSKE ČESTICE

Točka 27.

Građevine koje se izgrađuju na samostojeći način ne mogu se graditi na udaljenosti manjoj od 3,0 m od susjedne međe.

Iznimno, građevine se mogu svojom jednom stranom približiti susjednom zemljištu, ali ne manje od 1m, pod uvjetom da smještaj građevine na susjednoj građevnoj čestici omogućava postizanje propisanog razmaka između građevina, odnosno poštivanje ritma izgradnje u naselju ili dijelu naselja.

Na dijelu građevine koja je izgrađena na udaljenosti manjoj od 3,0 m od susjedne međe, ne mogu se projektirati niti izvoditi otvori.

Otvorima se u smislu stavke 1. i 3. ovoga članka ne smatraju fiksna ustakljenja neprozirnim staklom maksimalne veličine 60 x 60 cm, dijelovi zida od staklene opeke, ventilacioni otvori maksimalnog promjera, odnosno stranice 15 cm, a kroz koje se ventilacija odvija prirodnim putem i kroz koji nije moguće ostvariti vizuelni kontakt.

Točka 28.

Građevine koje se izgrađuju na poluotvoreni način (dvojne građevine) jednom svojom stranom ili njenim dijelom prislanjaju se na granicu susjedne građevinske čestice, odnosno uz susjednu građevinu.

Zid između dvije građevine mora se izvesti kao protupožarni, vatrootpornosti od najmanje 2 sata.

Točka 29.

Građevine koje se izgrađuju u nizu dvjema svojim stranama ili njihovim dijelovima prislanjaju se na granice susjednih građevinskih čestica i uz susjedne građevine.

Zid između dvije građevine mora se izvesti kao protupožarni, vatrootpornosti od najmanje 2 sata.

Krajnje građevine u nizu, ovisno o njihovoj visini, tretiraju se kao građevine koje se izgrađuju na poluotvoreni način, te za njih vrijede odredbe o udaljenostima koje se odnose i na poluugrađene građevine.

Točka 30.

Udaljenost gnojišta, gnojišnih i sabirnih jama te gospodarskih građevina u kojima se sprema sijeno i slama ili su izrađeni od drveta mora iznositi od susjedne međe najmanje 5,0 m.

Izuzetno, udaljenost gnojišta od susjedne međe može biti i manja, ali ne manje od 1,0 m, pod uvjetom da se na toj dubini susjedne građevinske čestice određuju uvjeti ili već postoji gnojište, odnosno građevina s izvorima zagađenja.

Vodonepropusnu septičku ili sabirnu jamu bez mogućih ispuštanja u okoliš locirati tako da bude pristupačna za vozilo radi povremenog pražnjenja i raskuživanja, te minimalno udaljena 3,0 m od međe susjeda.

Udaljenost pčelinjaka od susjedne međe ne može biti manja od 5,0 m, ako su letišta okrenuta prema međi, a 3,0 m ako su okrenuta u suprotnom pravcu.

Točka 31.

Kao dvojne ili u nizu mogu se na zajedničkoj međi graditi i gospodarske građevine pod uvjetom da su izgrađene od vatrootpornog materijala i da su izvedeni vatrootporni zidovi.

Točka 32.

Uz stambenu građevinu na istoj građevinskoj čestici se mogu graditi pomoćne, manje poslovne i gospodarske građevine koje sa stambenom građevinom čine stambenu i gospodarsku cjelinu i to :

- prislonjeni uz stambene građevine na istoj građevinskoj čestici na poluugrađeni način,
- odvojeno od stambene građevine na istoj građevinskoj čestici,
- na međi, uz uvjet da se :
 - prema susjednoj čestici izgradi vatrootporni zid,
 - zid prema susjedu izvede bez otvora i istaka,
 - odvod krovne vode i snijega s pomoćne građevine riješi na pripadajuću česticu.

Površina pomoćne građevine računava se u površinu izgrađenosti građevinske čestice.

MEĐUSOBNA UDALJENOST IZMEĐU GRAĐEVINA

Točka 33.

Međusobni razmak građevina određuje se prema visini građevine :

- za prizemne građevine (P) : - 6,0 m
- za jednokatne građevine (P+1) : - 8,0 m

pri čemu udaljenost od jedne međe ne može biti manja od 3,0 m.

Međusobni razmak građevina može biti i manji od propisanoga:

- ako se radi o već izgrađenim građevinskim česticama,
- ako je tehničkom dokumentacijom dokazano :
 - da konstrukcija građevine ima povećani stupanj otpornosti na rušenje od elementarnih nepogoda ;
 - da u slučaju potresa ili ratnih razaranja rušenje građevine neće u većem opsegu ugroziti živote ljudi, niti izazvati oštećenje na drugim građevinama.

Točka 34.

U svrhu sprječavanja širenja požara na susjedne građevine, građevina mora biti udaljena od susjednih građevina najmanje 4m ili manje, ako se dokaže, uzimajući u obzir požarno opterćenje, brzinu širenja požara, požarne karakteristike materijala građevine, veličinu otvora na vanjskim zidovima građevine i dr. da se požar neće prenijeti na susjedne građevine ili mora biti odvojena od susjednih građevina požarnim zidom vatrootpornosti najmanje 90 minuta, koji u slučaju da građevina ima krovnu konstrukciju (ne odnosi se na ravni krov vatrootpornosti najmanje 90 minuta) nadvisuje krov građevine najmanje 0,5m ili završava dvostranom konzolom iste vatrootpornosti, dužine najmanje 1m ispod pokrova krovišta, koji mora biti od negorivog materijala najmanje u dužini konzole.

Točka 35.

Udaljenost pomoćne građevine od stambene zgrade na istoj građevinskoj čestici ne može biti manja od 4,0 m kada se gradi kao posebna dvorišna građevina.

Točka 36.

Udaljenost gospodarskih građevina s potencijalnim izvorom zagađenja od stambenih i poslovnih građevina ne može biti manja od 12,0 m, a u postojećim dvorištima gdje se to ne može postići dopušta se minimalna udaljenost od 8,0 m.

Udaljenost gnojišta, gnojišnih i sabirnih jama ne može biti manja od od :

- 20,0 m od građevina za snabdijevanje vodom (bunari, izvori, cisterne i sl.) ,
- 20,0 m od ulične ograde,
- 15,0 m od stambenih i manjih poslovnih građevina.

Udaljenost pčelinjaka od stambenih, poslovnih i gospodarskih građevina u kojima boravi stoka ne može biti manja od 10,0 m.

2.2.4. VISINA I OBLIKOVANJE GRAĐEVINA :

Točka 37.

Za gradnju u području Općine Gvozd dozvoljava se gradnja stambenih zgrada maksimalne visine prizemlje + 1 kat i potkrovlje.

Etažna visina pomoćnih, gospodarskih i manjih poslovnih objekata ne može biti veća od prizemlja i potkrovlja.

Iznimno od stava 1. ovog članka, maksimalna visina stambenih zgrada unutar građevinskog područja naselja Gvozd iznosi prizemlje + 4 kata i potkrovlje.

U centralnoj zoni naselja Gvozd visina stambenih objekata ne može biti manja od prizemlja i dvije etaže, sa mogućnošću izgradnje i uređenja potkrovlja, uz uvijet da srednja visina vijenca ne prelazi 12 m.

Iznimno od stavke 1. i 2. ovog članka, omogućuje se i gradnja građevina viših od propisanih (npr. vodotornjevi, crkveni i vatrogasni tornjevi i sl.), ali samo kada je to nužno zbog djelatnosti koja se u njima obavljaju i to isključujući prostor zaštićenih povijesnih jezgri naselja, te kontaktna područja spomenika kulturne i prirodne baštine.

Visina poslovne, gospodarske ili pomoćne građevine ne smije biti viša od visine stambene građevine s kojom se nalazi na istoj parceli i čini funkcionalnu cjelinu.

Točka 38.

Potkrovljem se smatra dio građevine ispod kose krovne konstrukcije, a iznad vijenca posljednje etaže građevine, čiji nadozid nije veći od 150 cm.

Krovna konstrukcija može biti ravna ili kosa.

Kosa krovišta ne smiju imati veći nagib od 50°.

Izvan navedenih gabarita mogu se izvoditi pojedini elementi kao dimnjaci, požarni zidovi i slično.

Prozori potkrovlja, u pravilu, izvedeni su u kosini krova, kao krovne kućice ili na zabatnom zidu.

Potkrovlje ili mansarda uređeni za stanovanje i poslovnu namjenu kojima je visina nadozida veća od 150 cm smatraju se etažom.

Točka 39.

Postojeća potkrovlja mogu se prenamjeniti u stambene ili druge prostore ukoliko se prenamjena može izvršiti u postojećim gabaritima.

Izvedena ravna krovišta koja zbog loše izvedbe ne odgovaraju svrsi, mogu se preurediti u kosa. Rekonstrukcija će se izvršiti u skladu s lokacijskom dozvolom i regulacijskim uvjetima (visina nadozida, nagib krova, sljeme) propisanim u prethodnom članku.

Rekonstrukcijom dobivena potkrovlja iz prethodnog stavka ovog članka mogu se privoditi stambenoj ili poslovnoj namjeni.

Točka 40.

Ispod stambenih građevina, pomoćnih građevina, manjih poslovnih i gospodarskih građevina se po potrebi može graditi podrum.

Podrumom se smatra dio građevine, koji je najmanje jednom polovicom volumena ukopan u uređeni teren.

Točka 41.

Horizontalni i vertikalni gabariti građevina, oblikovanje pročelja i krovišta, te upotrebljeni građevinski materijali moraju biti usklađeni s okolnim građevinama, krajolikom i tradicionalnim načinom gradnje.

Građevine koje se izgrađuju na poluotvoreni način ili u nizu moraju s građevinom na koji su prislonjeni činiti arhitektonsku cjelinu.

Lođe na višestambenim zgradama (tzv. "kolektivno stanovanje") moguće je zatvoriti, ali isključivo na način da se na pojedinom tipu zgrade primjeni samo jedan oblikovni model zatvaranja lođe.

2.2.5. OGRADE I PARTERNO UREĐENJE :

Točka 42.

Ulična ograda podiže se iza regulacionog pravca u odnosu na javnu prometnu površinu.

Kada se javna cesta koja prolazi kroz građevinsko područje uređuje kao ulica, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi ceste odredit će se prema posebnim uvjetima nadležne službe za ceste, te mora iznositi najmanje:

- kod državne ceste	-	10,0 m
- kod županijske ceste	-	8,0 m
- kod lokalne ceste	-	5,0 m
- nerazvrstane ceste	-	3,5 m.

Točka 43.

Ograda se može podizati prema ulici i na međi prema susjednim građevinskim česticama.

Na građevinskim česticama ograde se u pravilu postavljaju s unutrašnje strane međe. Ograde se mogu postavljati i na drugi način, ali samo u dogovoru sa susjedom.

Susjedski dio ograde iz stavke 1. ovog članka, izgrađuje vlasnik odnosno korisnik građevinske čestice u cjelosti, ako takova ograda nije izgrađena ranije, odnosno ako se ne gradi istovremeno sa susjedom.

Ograda iz prethodnog stavka ovog članka mora se tako izvesti da leži na zemljištu vlasnika ograde, pri čemu je glatka strana ograde okrenuta prema ulici, odnosno prema susjedu.

Točka 44.

Najveća visina ograde može biti 1,50 m, pri čemu podnožje ograde može biti izvedeno od čvrstog materijala (beton, metal, opeka ili sl.), najveće visine do 50 cm.

Iznimno, ograde i mogu biti više od 1,50 m, kada je to nužno radi zaštite građevine ili načina njegova korištenja.

Ulična ograda može biti izvedena kao zeleni nasad (živica) ili prozračna, izvedena od drveta, pocinčane žice ili drugog materijala sličnih karakteristika.

Točka 45.

Dio seoske građevinske čestice organiziran kao gospodarsko dvorište na kojem slobodno borave domaće životinje mora se ograditi ogradom koja onemogućava izlaz stoke i peradi.

Kada se građevinska čestica formira na taj način da ima izravni pristup sa sporedne ulice, a svojom stražnjom ili bočnom stranom graniči sa zaštitnim pojasom državne, županijske ili lokalne ceste odnosno željezničke pruge, građevinska se čestica mora ograditi uz te međe na način koji onemogućava izlaz ljudi i domaćih životinja.

Točka 46.

Dio građevinske čestice oko građevine, potporne zidove, terase i slično, treba izvesti na način da se ne narušava izgled naselja, te da se ne promijeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednih građevinskih čestica i građevina.

Prilazna stubišta, terase u razini terena ili do najviše 0,6 m iznad razine terena, potporne zidove i slično mogu se graditi i izvan površina za razvoj tlocrta građevine, ali na način da se na jednoj strani građevinske čestice osigura nesmetan prilaz u dvorišni dio građevinske čestice, širine najmanje 3,0 m.

2.3. Izgrađene strukture van naselja

Točka 47.

Građevine, koje se u skladu s člankom 42. Zakona o prostornom uređenju grade izvan građevinskog područja, moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju, korištenje drugih građevina, te da ne ugrožavaju vrijednosti čovjekovog okoliša i krajolika.

Izvan građevinskog područja na području Općine Gvozd može se na pojedinačnim lokacijama površine do najviše 10,0 ha odobravati gradnja građevina koje po svojoj namjeni zahtijevaju gradnju izvan građevinskog područja, kao što su :

- infrastrukturne građevine (prometne, energetske, komunalne itd.)
- rekreacione i zdravstvene građevine
- vojne i druge građevine od interesa za obranu zemlje i zaštitu od elementarnih nepogoda
- građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina (separacija šljunka i pijeska, proizvodnja građevinskih materijala i sl.)

- stambene i gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti :
 - stambeno - gospodarski sklopovi (farme)
 - građevine za uzgoj životinja (tovilišta)
 - klijeti u vinogradima i spremišta voća u voćnjacima
 - ostave za alat, oruđe, kultivatore i sl.
 - spremišta drva u šumama
 - pilane
 - uzgoj nasada (rasadnici, staklenici, plastenici i sl.)
 - pčelinjaci
 - ribnjaci

Gradnja građevina iz prethodnog članka na pojedinačnim lokacijama površine veće od 10,0 ha može se odobravati samo ukoliko je predviđena Planom "Korištenje i namjena površina" PPUO.

Pod građevinama u smislu stava 2. alineje 5. ovog članka ne smatraju se građevine povremenog stanovanja ("vikendice").

2.3.1. REKREACIONE I ZDRAVSTVENE GRAĐEVINE :

Točka 48.

Gradnja rekreacionih i zdravstvenih građevina, koje se u skladu s PPUO mogu graditi izvan građevinskog područja, može se vršiti na temelju detaljnog plana uređenja ili plana šireg područja.

Građevine iz stavka 1. ovog članka u pravilu se ne smiju graditi na oranicama, voćnjacima i vinogradima 1. i 2. bonitetnog razreda.

2.3.2. GRAĐEVINE ZA ISTRAŽIVANJE I ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA:

Točka 49.

Građevine za eksploataciju mineralnih sirovina (kamenolomi) i slojnih voda ne smiju biti udaljeni manje od:

- 300 m od javnih građevina i stambenih zgrada,
 - 100 m od javnih prometnica i zaštitnog pojasa dalekovoda i telefonskih linija.
- Nisu dozvoljeni manji i nekontrolirani iskopi šljunka.

Točka 50.

Iskop šljunka može se vršiti samo na osnovi eksploatacionog (rudarskog) i sanacionog projekta s planom uređenja za konačnu namjenu, te studije utjecaja na okolinu ukoliko je njena izrada propisana Zakonom.

Točka 51.

Nakon završene eksploatacije mineralnih sirovina ili trajnog obustavljanja radova rudarska organizacija je dužna izvršiti sanacijske radove i privesti zemljište prvobitnoj namjeni.

Izuzetno, zemljište se može privesti i drugoj namjeni (npr. rekreacija ili ribarstvo na vodnoj površini) koja nije u suprotnosti s dokumentima prostornog uređenja.

2.3.3. GRAĐEVINE U FUNKCIJI OBAVLJANJA POLJOPRIVREDNE DJELATNOSTI :

STAMBENO - GOSPODARSKI SKLOPOVI (FARME)

Točka 52.

Farmom se smatra funkcionalno povezana grupa zgrada s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem, koja se u pravilu izgrađuje izvan građevinskog područja.

Farme se mogu graditi na poljoprivrednoj čestici s najmanje 6.000 m² površine.

Točka 53.

Zgrade koje se mogu graditi u sklopu farme su :

- stambene građevine za potrebe stanovanja vlasnika i uposlenih djelatnika
- gospodarske građevine za potrebe biljne i stočarske proizvodnje
- poslovno turističke građevine za potrebe seoskog turizma
- industrijske građevine za potrebe prerade i pakiranja poljoprivrednih proizvoda koji su u cijelosti ili pretežno proizvedeni na farmi.

Površina i raspored građevina iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se lokacijskom dozvolom u skladu s potrebama tehnologije pojedine vrste poljoprivredne djelatnosti.

Za gradnju pojedinih vrsta građevina iz stavke 1. ovog članka primjenjuju se odredbe za visinu gradnje, najveću brutto izgrađenost čestice, minimalne udaljenosti od javne prometne površine, susjedne čestice i drugih građevina kao i za gradnju u sklopu građevinskih područja.

GOSPODARSKE GRAĐEVINE ZA UZGOJ ŽIVOTINJA (TOVILIŠTA)

Točka 54.

Izvan građevinskog područja može se dozvoliti gradnja gospodarskih građevina za uzgoj životinja (stoke i peradi).

Površina građevinske čestice za građevine iz stavka 1 ove točke ne može biti manja od 6.000 m², s najvećom izgrađenošću do 30%.

Gospodarske građevine za uzgoj životinja mogu se graditi na sljedećim udaljenostima od građevinskih područja:

NAMJENA GOSPODARSKIH GRAĐEVINA		NAJMANJE UDALJENOSTI GRAĐEVINA (M)
- gospodarske zgrade za potrebe obavljanja ratarske djelatnosti		min 100 m
- gospodarske zgrade za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju :		
stočarska proizvodnja	peradarska proizvodnja	
8 - 50 uvjetnih grla	1.000 - 8.000 komada	min 100 m
51 - 100 uvjetnih grla	8.001 - 16.000 komada	min 150 m
101 - 200 uvjetnih grla	16.001 - 32.000 komada	min 200 m
201 - 300 uvjetnih grla	32.001 - 50.000 komada	min 300 m
301 - 400 uvjetnih grla	50.001 - 65.000 komada	min 400 m
401 - 800 uvjetnih grla	65.001 - 130.000 komada	min 500 m

Najmanje udaljenosti građevina za uzgoj stoke i drugih građevina namjenjenih intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji od prometnica ne smiju biti manje od:

- 100 m za državne ceste,
- 50 m za županijske ceste,
- 30 m za lokalne ceste.

Izuzetno, udaljenost tovilišta od stambene građevine na usamljenoj izgrađenoj građevinskoj čestici može biti i manja ukoliko je o tome suglasan vlasnik građevine na navedenom građevinskom području, pod uvjetom da je tovilište propisno udaljeno od drugih građevinskih područja.

Za gospodarske građevine za uzgoj životinja, što će se graditi na građevinskoj čestici zatečenog gospodarstva, udaljenost od stambene zgrade tog gospodarstva, odnosno od zdenca ne smije biti manja od 30 m, uz uvjet da su propisno udaljene od ostalih lokaliteta utvrđenih u tablici iz stavka 3. ovoga članka.

OSTALE POLJOPRIVREDNE GOSPODARSKE GRAĐEVINE

Točka 55.

Ukoliko se izgrađuju izvan građevinskog područja naselja, poljoprivredne gospodarske građevine mogu se graditi samo na poljoprivrednim česticama čija površina nije manja od 6.000 m² (osim klijeti i spremišta voća i povrća).

Poljoprivredno zemljište na kojem postoji pojedinačna gospodarska građevina, čija je veličina i vrsta takva da to zemljište u smislu odredaba ove Odluke ne bi bilo dovoljno veliko za gradnju dvaju gospodarskih građevina, ne može se parcelirati na manje dijelove, bez obzira u koje je vrijeme i po kojoj osnovi je ta građevina podignuta.

Točka 56.

Etažna visina pojedinačnih gospodarskih građevina je prizemnica s mogućnošću izvedbe podruma i potkrovlja.

Iznimno od stavka 1. ovog članka omogućava se gradnja i viših građevina ukoliko je to neophodno zbog tehnološkog rješenja (mlinovi, silosi i sl.).

Oblikovanje pojedinačnih gospodarskih građevina mora u pravilu biti u skladu s lokalnom graditeljskom tradicijom.

Na terenu s nagibom duža strana građevine mora biti položena paralelno sa slojnicama. Pojedinačne gospodarske građevine moraju se locirati niže od sljemena brežuljaka, najmanje toliko da se ne ocrtavaju na njihovom obrisu.

Točka 57.

Klijet razvijene netto površine podruma i prizemlja do 40 m² (ukupna površina svih etaža) može se graditi u vinogradima površine od najmanje 2.000 m² i ako je zasađeno najmanje 85 % površine vinograda.

Razvijena površina iz stava 1. ovog članka može se uvećati za 10 m² za svakih daljih 400 m² vinograda, ali najviše do 80 m².

Izuzetno, ukoliko je površina vinograda manja od one propisane stavkom 1. ovog članka, može se odobriti u vinogradu gradnja prizemne drvene gospodarske građevine, veličine najviše 9,0 m².

Točka 58.

Spremište voća može se graditi samo u već podignutim voćnjacima, starim najmanje 2 godine, čija površina nije manja od 2000 m².

Uvjeti za klijeti odnose se i na spremišta voća i povrća.

Točka 59.

Kada se klijet, odnosno spremište voća lociraju u blizini sjeverne međe do susjednog vinograda, udaljenost građevine od te međe ne može biti manja od srednje visine vijenca u odnosu na završnu kotu uređenog terena, a nikako manja od 3,0 m.

Udaljenost klijeti, odnosno spremišta voća, od ostalih međa ne može biti manja od 1,0m.

Međusobna udaljenost klijeti, odnosno spremišta voća, koje su izgrađene na susjednim česticama ne može biti manja od 6,0 m.

Izuzetno kad susjedi sporazumno zatraže izdavanje lokacijske dozvole za gradnju klijeti ili spremišta voća na poluotvoren način, građevina se može graditi na susjednoj međi.

Točka 60.

Na poljoprivrednim površinama unutar ili izvan građevinskog područja mogu se graditi staklenici za uzgoj povrća, voća i cvijeća, te plastenici.

Staklenicima se smatraju montažne građevine s ostakljenom nosivom konstrukcijom.

Plastenicima se smatraju montažne građevine od plastične folije na drvenom ili metalnom roštilju.

Točka 61.

Na potocima i stajaćim vodama mogu se graditi ribnjaci u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova i službi.

Na potocima se mogu graditi i male hidroelektrane, te mlinovi u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova i službi.

3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

Točka 62.

Pod gospodarskim djelatnostima podrazumijevaju se poslovne građevine i proizvodni pogoni čiste industrijske i druge proizvodnje, servisne i zanatske djelatnosti, skladišta i servisi, te ostale djelatnosti.

U sklopu zona gospodarskih djelatnosti gradnja treba biti tako koncipirana da :

- maksimalni koeficijent izgrađenosti građevinske čestice iznosi do 70 % ;
- najmanje 20 % od ukupne površine građevinske čestice mora biti ozelenjeno.

U zoni gospodarske djelatnosti mogu se izgrađivati samo objekti čiste industrijske i druge proizvodnje koje svojim postojanjem i radom ne otežavaju i ugrožavaju ostale funkcije i čovjekovu okolinu u naselju.

Građevinske parcele u ovoj zoni moraju biti udaljene od građevinskih parcela stambene izgradnje i građevina javnih i pratećih sadržaja najmanje 50m.

Građevine gospodarskih djelatnosti, kao i vanjski prostori na kojima će se odvijati djelatnosti koje umjereno opterećuju okolinu moraju biti udaljene najmanje 100 m od građevinskih parcela stambene izgradnje i građevina javnih i pratećih sadržaja.

Građevine gospodarskih djelatnosti, kao i vanjski prostori na kojima će se odvijati djelatnosti koje jako opterećuju okolinu moraju biti udaljene najmanje 200 m od građevinskih parcela stambene izgradnje i građevina javnih i pratećih sadržaja.

Građevinske čestice u zoni gospodarskih djelatnosti moraju biti odijeljene od građevinskih čestica stambenih i javnih građevina u zonama mješovite gradnje zelenim pojasom, zaštitnim infrastrukturnim koridorom ili javnom prometnom površinom.

Točka 63.

Gradnja u zonama gospodarskih djelatnosti izvodi se u pravilu na temelju PPU0, sve do izrade detaljnih dokumenata prostornog uređenja čija izrada će se odrediti "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Gvozd".

4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Točka 64.

U građevinskim područjima naselja omogućena je gradnja javnih i pratećih sadržaja za:

- obrazovanje,
- dječju zaštitu ,
- zdravstvenu zaštitu,
- djelatnost društvenih i kulturnih organizacija,
- javne djelatnosti (pošte, banke i sl.),
- trgovine dnevne opskrbe,
- uslužne zanate,
- ugostiteljstvo i
- ostale javne i prateće sadržaje.

Točka 65.

Ako se dječji vrtić, jaslice ili osnovna škola grade sjeverno od postojeće građevine, njihova udaljenost od te građevine mora iznositi najmanje tri njegove visine, odnosno ako se ispred navedenih javnih sadržaja gradi nova građevina, njena udaljenost prema jugu od navedenih javnih sadržaja ne može biti manja od tri visine.

Točka 66.

U mjestima u kojima se planira ustrojavanje vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja potrebno je predvidjeti prostor za gradnju vatrogasne postaje približno u središtu mjesta uz glavnu prometnicu, kako bi vrijeme intervencije vatrogasne postrojbe bilo približno jednako za sve dijelove područja za koje se ono ustrojava.

5. UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Točka 67.

PPUG-om je predviđeno opremanje područja Općine Gvozd sljedećom prometnom i komunalnom infrastrukturom :

- prometne površine (ceste, željeznička pruga, biciklističke staze, pješački putevi) ,
- mreža telekomunikacija ;
- elektroenergetska mreža ;
- vodoopskrba ;
- odvodnja.

Unutar Planom utvrđenih koridora komunalne infrastrukture nije dozvoljena gradnja građevina, a za sve intervencije potrebno je ishoditi odobrenja i suglasnosti nadležnih organa i javnih poduzeća. Planirani koridori za infrastrukturne vodove smatraju se rezervatom, i u njihovoj širini i po čitavoj trasi nije dozvoljena nikakva gradnja sve do izdavanja lokacijske dozvole na temelju idejnog rješenja, kojim se utvrđuje stvarna trasa i zaštitni pojas.

Detaljno određivanje trasa prometnica, komunalne i energetske infrastrukture s točnim lokacijama i profilima (prometnica, cjevovoda i dr.), te pratećih uređaja i objekata (crpne stanice, vodospreme, trafostanice i dr.) utvrđuje se dokumentima prostornog uređenja nižeg reda, raznim studijama, projektnom dokumentacijom za pojedine dijelove infrastrukture, odnosno lokacijskom dozvolom, vodeći računa o konfiguraciji tla, posebnim uvjetima i drugim okolnostima.

Prilikom izdavanja lokacijske dozvole može se utvrditi izvedba objekata i uređaja komunalne infrastrukture i kvalitetnijim materijalima nego što je to predviđeno dokumentima prostornog uređenja iz prethodnog stavka.

Točka 68.

Sve javne prometne površine unutar građevinskog područja (ulice i trgovi) na koje postoji neposredan pristup sa građevinskih čestica, ili su uvjet za formiranje građevinske čestice, moraju se projektirati, graditi i uređivati na način da se omogućuje vođenje komunalne infrastrukture, te moraju biti vezane na sustav javnih prometnica.

Prilaz sa građevinske čestice na javnu prometnu površinu treba odrediti tako da se ne ugrožava javni promet.

Točka 69.

Ulicom se smatra svaka cesta ili javni put unutar građevinskog područja uz kojega se izgrađuju ili postoje stambene ili druge građevine, te na koji te građevine imaju izravan pristup.

Ulice u naselju s funkcijom državne, županijske ili lokalne ceste smatraju se tom vrstom ceste.

Ulica iz stavka 1. ovog članka mora imati najmanju širinu 5,5 m (za dvije vozne trake), odnosno 3,5 m (za jednu voznu traku).

Samo jedna vozna traka može se izgrađivati samo iznimno na preglednom dijelu ulice, pod uvjetom da se na svakih 150 m uredi ugibalište, odnosno u slijepim ulicama čija dužina ne prelazi 100 m na preglednom dijelu ili 50 m na nepreglednom.

Kada se građevinska čestica nalazi uz spoj sporedne ulice i ulice koja ima značaj državne ili županijske ceste, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obvezno se ostvaruje preko sporedne ulice.

Za potrebe nove gradnje na neizgrađenom dijelu građevinskog područja koje se širi uz državnu ili županijsku cestu treba osnivati zajedničku sabirnu ulicu preko koje će se ostvariti direktan pristup na javnu prometnu površinu, a sve u skladu s posebnim uvjetima organizacije nadležne za upravljanje prometnicom na koju se priključuje.

Točka 70.

Minimalna udaljenost regulacionog pravca od ruba kolnika treba osigurati mogućnost gradnje odvodnog jarka, usjeka nasipa, bankine i nogostupa, a ne može biti manja od one određene zakonskim propisima.

Izuzetno uz kolnik slijepe ulice može se osigurati gradnja nogostupa samo uz jednu njenu stranu.

Ne dozvoljava se gradnja građevina, zidova i ograda, te podizanje nasada koji sprečavaju proširivanje previše uskih ulica, uklanjanje oštih zavoja, te zatvaraju vidno polje vozača i time ometaju promet.

Točka 71.

Sve prometne površine trebaju biti izvedene bez arhitektonskih barijera tako da na njima nema zapreka za kretanje niti jedne kategorije stanovništva.

Točka 72.

U postupku izdavanja lokacijske dozvole za gradnju građevina javne, proizvodno-servisne ili sportsko-rekreativne namjene potrebno je utvrditi potrebu osiguranja odgovarajućeg broja parkirališnih mjesta za osobna ili teretna vozila.

Dimenzioniranje broja parkirališno-garažnih mjesta za osobna vozila za građevine iz prethodnog stavka odrediti će se na temelju sljedeće tablice :

NAMJENA GRAĐEVINE		BROJ MJESTA NA :	POTREBAN BROJ MJESTA
1.	INDUSTRIJA I SKLADIŠTA	1 zaposleni	0,15 - 0,45 PGM
2.	UREDSKI PROSTORI	1.000 m ² korisnog prostora	7 - 20 PGM
3.	TRGOVINA	1.000 m ² korisnog prostora	20 - 30 PGM
4.	BANKA, POŠTA, USLUGE	1.000 m ² korisnog prostora	30 - 40 PGM
5.	UGOSTITELJSTVO	1.000 m ² korisnog prostora	15 - 25 PGM
6.	VIŠENAMJENSKE DVORANE	1 gledatelj	0,15 PGM
7.	ŠPORTSKE GRAĐEVINE	1 gledatelj	0,20 - 0,30 PGM

Smještaj potrebnog broja parkirališnih mjesta za osobna i teretna vozila potrebno je predvidjeti na građevinskoj čestici ili iznimno u sklopu zelenog pojasa izvan čestice.

Točka 73.

Odredbama PPUO se predviđa korištenje mjesnih i međumjesnih ulica za javni prijevoz.

Na odgovarajućim mjestima potrebno je predvidjeti proširenja za stajališta s nadstrešnicama za putnike.

Odredbama PPUO se predviđa gradnja i uređenje biciklističkih staza tako da im širina bude min 1,10 m za jedan smjer, odnosno 2,5 m za dvosmjerni promet.

Odredbama PPUO se uz mjesne ulice predviđa uređenje pločnika za kretanje pješaka u širini koja ovisi o pretpostavljenom broju korisnika, ali ne manjoj od 0,75 m.

Točka 74.

Trasa 110 kV voda Glina - Gvozd - Vojnić trebala bi slijediti trasu postojećeg 20 kV voda na relaciji Glina - Gvozd.

Točka 75.

Ispred postojećih i budućih vatrogasnih postaja predviđa se gradnja po jednog nadzemnog hidranta za punjenje vatrogasnih vozila.

Točka 76.

Unutar postojećeg koridora jadranskog naftovoda planirana je izgradnja još jednog cjevovoda.

Zona opasnosti, unutar koje je zabranjena izgradnja objekata iznosi 20 m lijevo i desno od osi cjevovoda.

Zaštitna zona naftovoda je 100 m lijevo i desno od osi cjevovoda.

6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA

6.1. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Točka 77.

Za svu gradnju i uređivanje zemljišta na području zaštićenih prirodnih i povijesnih cjelina, te za intervencije na zaštićenim zgradama kulturno povijesne vrijednosti kao i za gradnju u njihovoj neposrednoj blizini, potrebno je u postupku izdavanja lokacijske dozvole zatražiti suglasnost i smjernice za moguće intervencije od nadležne službe za zaštitu spomenika kulturne, odnosno prirodne baštine.

Nakon dobivanja posebnih uvjeta iz prethodnog stavka treba se ishoditi prethodna dozvola na projekt usuglašen s datim uvjetima.

Točka 78.

Temeljem Zakona o zaštiti prirode («Narodne novine» br. 30/94 i 72/94) na području prostora Općine Gvozd zaštićen je **Poseban botanički rezervat – Blatuša**.

Ovaj lokalitet upisan je u Upisnik zaštićenih dijelova prirode pod brojem 196(136).

U posebnom rezervatu nisu dopuštene radnje koje bi mogle narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom (branje i uništavanje biljaka, unošnje alohtonih vrsta, melioracijski zahvati, razni oblici gospodarskog i ostalog korištenja i slično).

Bez prethodne suglasnosti Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja u posebnom rezervatu Blatuša je zabranjeno sijeći i oštećivati stabla, brati samonikle biljke, kopati i odnositi treset, kopati kanale za odvodnjavanje (ili čistiti postojeće), te na bilo koji drugi način oštećivati prirodnu vegetaciju i mijenjati sadašnji izgled.

Točka 79.

Prostornim planom Sisačko – moslavačke županije dan je prijedlog da se dolina rijeke Kupe na području Općine Gvozd, Grada Gline, Grada Petrinje, Općine Lekenik i Grada Siska, temeljem Zakona o zaštiti prirode upiše kao zaštićeni krajolik.

Cjelokupni prostor predložen je za izradu Prostornog plana područja posebne namjene, jer je cijelo područje potencijalno atraktivna turistička zona.

U vezi zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti na dijelovima Općine Gvozd potrebno je:

- utvrditi granice područja zaštićenog krajolika na Osnovnoj državnoj karti u mjerilu 1:5000;
- utvrditi i proglasiti razinu – kategoriju zaštite i veličinu područja sukladno Zakonu o zaštiti prirode;
- izraditi za područje zaštićenog krajolika doline rijeke Kupe prostorni plan posebnih obilježja.

6.2. ZAŠTITA NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA

Točka 80.

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz Zakona i Uputa, koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):

- Zakon o zaštiti kulturnih dobara (NN 69/99);
- Zakon o gradnji (NN 52/99);
- Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98);
- Obvezatna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja (Ministarstvo kulture – Uprava za zaštitu kulturne baštine, 1995., 1998.)

Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na: pojedinačnim spomeničkim građevinama, građevnim sklopovima, arheološkim lokalitetima, parcelama na kojima se spomeničke građevine nalaze te predjelima (zonama) zaštite naselja i kultiviranoga krajolika ili drugim predjelima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu sljedeći zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: popravak i održavanje postojećih građevina, dogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne prenamjene postojećih građevina, izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na građevinama, sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje je ovim prostornim planom utvrđena obveza zaštite (Poglavlje 3. Plan prostornog uređenja, 3.4.3.1. Inventarizacija kulturno povijesnih vrijednosti Tabelarni prikaz nepokretnih kulturnih dobara) kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole),
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole) i
- nadzor u svim fazama radova, provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine

Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena svojstva kulturnog dobra i na koje se obvezatno primjenjuju sve zakonske odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao kulturna dobra:

- upisana u Registar (R),
- predložena za pokretanje postupka upisa u Registar (PR),
- zaštićena ovim Prostornim planom (ZPP).

Temeljem evidencije (inventarizacije) provedene prilikom izrade ovoga prostornoga plana, uz ranije registrirane (R), Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenje rješenja o zaštiti za sve vrednije građevine, povijesna naselja i lokalitete koji su predloženi za zaštitu (PR). Do donošenja odgovarajućega rješenja treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za zaštićene zgrade.

Sastavni dio odredbi za provođenje je Popis kulturnih dobara (Poglavlje 3. ovog plana), a odnosi se na sve građevine, bez obzira na njihov trenutni status zaštite (R, PR, ZPP).

Provedbu obnove i zaštite kulturne baštine (a to znači sve zahvate unutar povijesnih jezgri ali i moguću izgradnju u kontaktnim zonama zaštite) treba temeljiti na Konzervatorskim uvjetima i mjerama zaštite.

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, građevine i sklopovi, arheološki lokaliteti, memorijalna baština i područja kulturnog krajolika, navedeni u Popisu i prikazani na kartografskim prilogima te iskazani u tablicama smatraju se zaštićenima i podliježu odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Točka 81.

Na području općine Gvozd upisom u Registar spomenika kulture **zaštićeni su**:
u grupi **memorijalnih obilježja**: - Blatuša, spomeničko mjesto;
- Ostrožin, zgrada, spomeničko mjesto ;
- Čremušnica, zgrada, spomeničko mjesto.

Ovim Prostornim planom predlažu se za **pokretanje postupka upisa u Registar nepokretnih kulturnih dobara**:
u grupi **stambenih etnoloških građevina**:

- tradicijska kuća Karlovačka 21, (Gvozd),
- tradicijska kuća Karlovačka 23, (Gvozd)
- tradicijska kuća Ostrožin 1 i
- tradicijska kuća Čemernica bb

u grupi **gospodarskih etnoloških građevina**:

- mlin vodenica sela Šljivovac
- mlin vodenica sela Bović

u grupi **arheoloških lokaliteta**:

- Stari grad Bović,
- Gradina Kiringrad (Donji Kirin),
- Lukinića pećina, (zaseok Lukinići, Čremušnica) ,
- Stari grad Ostrožin,
- Veliki Petrovac,
- Gradina (Gvozd),

u grupi **kulturnih krajolika**:

- područje Petrove Gore,
- dolina Kupe (od Dugog sela Lasinjskog do Čremušnice).

Ovim Prostornim planom evidentirana su **nepokretna kulturna dobra lokalnog značaja** koja se štite odredbama i mjerama ovog plana:

- u grupi **povijesnih naselja**:
- Blatuša
 - Čemernica
 - Ostrožin,
 - Šljivovac,
 - Bović,
- u grupi **sakralnih građevina**:
- parohijska crkva sv.Nikole (Blatuša),
 - parohijska crkva Vaskrsenja Kristovog (Bović),
 - parohijska crkva sv.Petke (G. Čemernica),
 - parohijska crkva (lokalitet) apostola Petra i Pavla (Stipan),
 - parohijska crkva (lokalitet) Vaskrsenja Hristova, Kirin
- u grupi **memorijalnih građevina i obilježja**:
- Blatuša, spomen ploča na školi, Bović spomenik palim borcima,
 - Čemernica spomenik kod škole,
 - Kozarac spomenik NOB,
 - groblje (Blatuša, Kirin, Čemernica)
- u grupi **arheoloških lokaliteta**:
- Crkvina (Bović),
 - lokalitet Gornja Čemernica.
 - Bulatska brda, Korkuti (Gvozd),

Točka 82.

Na kartografskom prikazu 3. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora (mj 1:25000) i na kartografskim prikazima građevinskih područja naselja (mj 1:5000) ucrtane su građevine i cjeline kulturno povijesnih vrijednosti koje se štite na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Ovom odredbom obuhvaćene su slijedeća povijesna naselja, odnosno dijelovi naselja:

Blatuša, Bović, Čemernica, Ostrožin, Šljivovac.

Svi građevinski zahvati na građevinama i u prostoru povijesne jezgre navedenih naselja, označeni na kartografskom prikazu kao **B zona (2. stupanj) zaštite**, moraju se uvažiti značajke povijesnog ambijenta. Na povijesnim građevinama (tradicijskim kućama, stambenim i gospodarskim), mogući su radovi održavanja, očuvanje izvornog izgleda i oblikovnih elemenata, uz potrebne prilagodbe u interijeru suvremenim zahtjevima stanovanja, kao i neophodni radovi građevinske sanacije.

U **kontaktnim zonama** (zonama širenja građevnih područja), nove je građevine moguće planirati na način da se njihovom postavom, lokacijom, volumenom, primjenom materijala završnog oblikovanja, kao i kvalitetom oblikovanja ne naruše postojeći vrijedni ambijenti i vizure na njih.

Zone zaštite povijesnih naselja definirane su kao:

B zona zaštite vrednuje se kao 2.stupanj zaštite i uključuje povijesni prostor naselja u kojem je očuvana tradicionalna matrica, mreža ulica i parcelacija te pripadajuća povijesna (tradicijska) arhitektura, ali je djelomice izgrađena i novijim građevinama koje čine skladnu cjelinu. Za ovu se zonu propisuju sljedeći uvjeti:

- obvezna je potpuna zaštita matrice naselja (građevne strukture, parcelacije, uličnih poteza), skladnih ambijenata, gabarita, glavnih ekspozicija i vizurne izloženosti
- uz održavanje i sanaciju postojećih građevina dozvoljeni su građevinski zahvati u svrhu nužnog prilagođavanja suvremenim potrebama
- dozvoljene i kvalitetne novogradnje (interpolacije) koje se svojim oblikovanjem, mjerilom, tipologijom te gabaritima moraju uklopiti u ambijent
- iznimno su dozvoljena rušenja dotrajalih građevina ako nisu ocijenjena kao pojedinačno vrijedne povijesne građevine.

Zona zaštite ekspozicije naselja (zoni krajolika) - u ovoj zoni se ne dozvoljava formiranje građevnih područja. Iznimno se mogu smjestiti javni sadržaji naselja kao što su igrališta, sportski tereni i sl. koji ne izazivaju velike promjene u smislu prostornih odnosa i načina korištenja zelenih površina.

Uređivanje svih vanjskih ploha objekata unutar povijesnih cjelina mora se temeljiti na korištenju isključivo lokalnih arhitektonskih izraza i građevinskih materijala.

Na jednoj građevnoj parceli mogu se dozvoliti dvije stambene zgrade u slučaju da se radi o očuvanje vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na parceli u graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti izgradnja nove kuće. Preporuča se staru kuću sačuvati i obnoviti, te ju koristiti za trajno ili povremeno stanovanje, poslovni prostor ili u turističke svrhe (seoski turizam).

Povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem (vrtom, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.);

Raznim mjerama na razini lokalne zajednice poticati obnovu i održavanje starih, umjesto izgradnje novih kuća.

Vlasnici (korisnici) građevina kod kojih su utvrđena spomenička svojstva (PR) mogu putem nadležne Upave za zaštitu kulturne baštine iz državnoga proračuna zatražiti novčanu potporu za održavanje i vrsnu obnovu povijesno vrijednih zgrada.

Zone ekspozicije naselja i građevina, označene kao ozelenjene i pejzažne površine treba i nadalje održavati u toj namjeni, bez širenja građevinskog područja, budući da su značajne kao prostori vizualne izloženosti povijesnog naselja.

Točka 83.

Sve povijesne građevine navedene u Popisu (Poglavlje 3. Plan prostornog uređenja, 3.4.3.1. Inventarizacija kulturno povijesnih vrijednosti Tabelarni prikaz nepokretnih kulturnih dobara) i označene prema vrstama na 3. kartografskom prikazu Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mj. 1:25000, i na kartama građevinskih područja u mj 1:5000, bez obzira na njihov trenutni status zaštite podliježu obvezama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Radi integralnog sagledavanja spomenika i njegove neposredne okoline uspostavlja se zona zaštite ekspozicije na prostoru oko pojedinačnog kulturnog dobra u svrhu zadržavanja građevina u okviru njihovog autentičnog okruženja, sprječavanja nove izgradnje u njihovoj neposrednoj blizini, posebno one predimenzioniranih gabarita, neprimjerenih materijala i oblikovanja koje mogu zakloniti vizure na kulturno dobro ili s njega na neposredni kontakti prostor. Ovo se odnosi na povijesne građevine koje se ne nalaze u zoni naselja vrednovanog kao kulturno dobro, te na one koje imaju znatnu ulogu u oblikovanju šireg prostora, odnosno kada ovaj prostor sudjeluje u formiranju slike povijesne vrijednosti (crkve s vertikalom tornja).

Sve građevinske i druge intervencije u zoni navedenog režima zaštite podliježu upravnom postupku, tj. potrebno je, na temelju odgovarajuće tehničke dokumentacije kojoj će po potrebi prethoditi konzervatorsko-restauratorski istražni radovi, ishoditi posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole) i prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevinske dozvole) nadležnog konzervatorskog odjela.

Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su utvrđena svojstva kulturnog dobra (prema Popisu kulturnih dobara) kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili, ako je to posebno istaknuto, njen povijesno vrijedni dio.

Točka 84.

Arheološki lokaliteti istraženi i potencijalni označeni su približnom lokacijom na 3. kartografskom prikazu Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mj. 1:25000., a samo ih je manji broj istražen, dokumentiran i prezentiran. S obzirom na značaj ovog prostora kroz povijest do danas je evidentiran tek manji broj arheoloških lokaliteta. Potencijalna mogućnost nalaženja i drugih arheoloških nalaza je velika, stoga su potrebna sustavna istraživanja. Upravo zbog stupnja neistraženosti, arheološki se lokaliteti svrstavaju u grupu ugroženih i najmanje zaštićenih kulturnih dobara. Većina lokaliteta indicirana je na temelju slučajnih nalaza, no jedan broj čini skupina potencijalnih nalazišta, pretpostavljenih na temelju indikativnih toponima, geomorfološkog položaja, povijesnih podataka, kontinuiteta naseljavanja, te brojna područja uz materijalne ostatke povijesnih građevina

- na dosad neistraženim arheološkim lokalitetima potrebno je provesti pokusna arheološka sondiranja, kako bi se mogle odrediti granice zaštite lokaliteta
- prioritarna istraživanja provoditi na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukturnih sustava
- radi njihove identifikacije potrebno je obaviti detaljno kartiranje i dokumentiranje, na temelju istražnih radova i rekognosciranja. Na svim rekognosciranim područjima, prije građevinskih zahvata izgradnje infrastrukture ili drugih objekata, treba provesti arheološke istražne radove, sondiranja, radi utvrđivanja daljnjeg postupka.
- u postupku ishoda lokacijske dozvole treba obaviti arheološka istraživanja. Ukoliko se prilikom izvođenja zemljanih radova naiđe na predmete ili nalaze arheološkog značenja, potrebno je radove odmah obustaviti, a o nalazu obavijestiti najbliži muzej ili Upravu za zaštitu kulturne baštine.

Točka 85.

Za padine Petrove gore i krajolik od Dugog sela Lasinjskog do Čremušnice koji je dio kulturnog krajolika Pokuplja propisuju se sljedeće mjere:

- Ispitati potrebu širenja građevnih područja naselja, budući da većina ima velik broj napuštenih zgrada u povijesnim jezgrama. Razvitak naselja usmjeravati na revitalizaciju postojeće građevne strukture, a iznimno planirati nova građevna područja;
- Ukoliko se pokaže potreba za proširenjem građevnoga područja, treba očuvati tipološki prepoznatljive oblike naselja, tako da se građevinska područja planiraju na način koji će nastaviti povijesnu matricu i karakterističnu sliku naselja ;
- Stambena građevina se u pravilu postavlja zabatom ili dužim pročeljem orjentirana prema ulici, udaljena od ulice za prostor predvrta, cca 3,0m;
- Građevina može biti maksimalno jednokatne visine, dvostrešnog krovišta (eventualno poluskošenog na zabatu) položenog u smjeru duže osi, nagiba 35-45%, pokrivenog crijepom (nikako salonitom ili tegolom);
- Tlocrtni obris ima biti pravokutnik;
- Završna obrada pročelja može biti drvo odnosno žbuka, kolorirana u zemljanim tonovima;
- Ograda prema ulici može biti živica ili drvena;
- Oko pojedinačnih zaštićenih ili evidentiranih kulturno povijesnih vrijednosti ne dozvoljava nova izgradnja. Ovo se poglavito odnosi na zaštićene predjele oko crkvi;
- Nove gospodarske i stambene zgrade mogu se graditi od drva (hrastovih planjki) ili od opeke s ožbukanim pročeljima s pokrovom od crijepa. Kod gradnje novih kuća u kontaktnim područjima povijesnog naselja preporuča se oblikovanje kojim će se uspostaviti harmonični odnosi s postojećom građevnom strukturom, u pogledu gabarita, nagiba krovova, upotrebi materijala završnog oblikovanja i kolorita. Ne dopušta se izgradnja izbačenih balkona, velikih terasa i lukova, te korištenje grubih žbuka bijele boje, već u oblikovanju građevine i njenoga neposrednoga okruženja valja slijediti prepoznatljive tradicijske građevne oblike.

Točka 86.

Kultivirani agrarni krajolik potrebno je očuvati od daljnje izgradnje u najvećoj mogućoj mjeri, te usmjeravati izgradnju objekata interpolacijama unutar izgrađene strukture naselja.

Za sve zahvate izvođenja prometnih i infrastrukturnih sustava u zonama kulturnih krajolika potrebno je ishoditi posebne uvjete odnosno suglasnost Konzervatorskog odjela.

7. POSTUPANJE S OTPADOM**Točka 87.**

Kruti otpad može se odlagati samo na za to određena mjesta.

Za postavljanje kontejnera za komunalni otpad, te sekundarne sirovine (staklo, papir, PET ambalažu i sl. potrebno je osigurati odgovarajući prostor kojime se neće ometati kolni i pješачki promet, te koji će po mogućnosti biti ograđen tamponom zelenila, ogradom ili sl.

Točka 88.

Na građevinskom području može se spaljivati samo drvo i lignocelulozni otpad.

Točka 89.

Za pojedina naselja ili zajednički za više naselja mogu se odrediti lokacije za kontrolirano ukapanje životinjskih konfiskata s cijelog područja, na mjestima gdje neće imati nepovoljan utjecaj na nadzemnu i podzemnu vodu i to nizvodno od postojećih i budućih crpilišta i izvan šire vodozaštitne zone. Za ove zahvate je potrebno izraditi studiju utjecaja na okoliš.

Ove lokacije odrediti će se posebnom Odlukom Općinskog poglavarstva.

Točka 90.

PPUO-om Gvozd je određena lokacija na kojoj će se provesti istražni radovi u svrhu utvrđivanja lokacije deponije komunalnog otpada Općine Gvozd.

Točna lokacija deponije komunalnog otpada biti će utvrđena posebnom Studijom.

8. MJERE SPRIJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ**Točka 91.**

Mjere sanacije, očuvanja i unapređenja okoliša i njegovih ugroženih dijelova provoditi će se u skladu s važećim zakonima, odlukama i propisima koji su relevantni za ovu problematiku.

U cilju zaštite poljoprivrednih površina sve intervencije u prostoru se trebaju odvijati sukladno odredbama posebnih zakona (Zakona o poljoprivredi, Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Zakona o stočarstvu, Zakona o slatkovodnom ribarstvu, Zakona o hrani i dr.).

U prijedlogu promjene namjene ili mogućnosti obavljanja djelatnosti treba utvrditi učinke (gubitak određene kategorije tla, voda, promjene ili ograničenje u provedbi važećeg režima korištenja, osobito zaštite ili promjene koje će time nastati), te utvrditi mjere za unapređenje odnosno sanaciju.

Točka 92.

Sanitarne otpadne vode iz domaćinstva u naseljima bez kanalizacije moraju se prikupljati u nepropusnim sabirnim armirano-betonskim jamama zatvorenog tipa, koje omogućavaju lako povremeno pražnjenje djelomično pročišćene otpadne vode i odvoz u zatvorenim posudama na mjesto ispusta koje odredi sanitarna inspekcija.

Pražnjenje sabirnih jama može se vršiti odvozom i ispustom na poljoprivredne površine.

Podovi u stajama i svinjcima moraju biti nepropusni za tekućinu i imati rigole za odvodnju osoke u gnojišnu jamu. Dno i stijenke gnojišta do visine od 0,5 m iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala.

Sva tekućina iz staja, svinjaca i gnojišta mora se odvesti u jame ili silose za osoku i ne smije se razlijevati po okolnom terenu. Jame i silosi za osoku moraju imati siguran i nepropustan pokrov, te otvore za čišćenje i zračenje.

U pogledu udaljenosti od ostalih građevina i naprava, za jame i silose za osoku vrijede jednaki propisi kao i za gnojišta.

Točka 93.

Svi gospodarski pogoni, te poljoprivredna gospodarstva i farme trebaju imati izveden sustav odvodnje, koji onemogućuje izlivanje i prodiranje u tlo otpadnih voda. Do izvedbe sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje u naseljima, zaštita i predtretman moraju se izvesti na samoj lokaciji, putem nepropusnih građevina i odvoza taložnog mulja i otpada.

Točka 94.

Šume i šumsko zemljište ne mogu mijenjati svoju namjenu u odnosu na stanje zatečeno stupanjem na snagu PPUO.

Izuzetno od stava 1. ovog članka, šuma se može krčiti za potrebe infrastrukture predviđene ovim planom i planovima višeg reda.

Nekvalitetno poljoprivredno zemljište koje ekonomski nije opravdano koristiti u poljoprivredne svrhe može se pošumiti.

Točka 95.

Uređenje i korištenje zemljišta u vodozaštitnom području crpilišta «Prezdan» druge i treće zone sanitarne zaštite, koje se nalaze na području Općine Gvozd, provodi se na temelju Odluke o vodozaštitnom području crpilišta Prezdan - Glina (SV 22/88).

Točka 96.

Sve vodotoke, vodne površine i vodne resurse može se koristiti i uređivati u skladu s vodoprivrednom osnovom i Zakonom o vodama, a sve zahvate uz vodne površine, te vodoopskrbu i odvodnju treba uskladiti sa zahtjevima JP Hrvatske vode.

U zonama potencijalnih vodocrpilišta moraju se provoditi sve mjere zaštite od zagađenja podzemnih voda, vršiti daljnja istraživanja, a na ista se ne mogu širiti građevinska područja niti izgrađivati gospodarski i drugi pogoni.

Točka 97.

U naseljima, te uz prometnice i vodotoke, kao i u rekreativnim zonama, treba formirati poteze i veće površine zaštitnog zelenila.

Točka 98.

Sve gospodarske građevine moraju imati takovu tehnologiju koja sprečava nedozvoljenu količinu buke i emisiju prašine iznad dozvoljene količine i sastava.

Točka 99.

Svi radovi na površini zemljišta (građevinski iskopi, gradnja cesta i sl.) trebaju se vršiti na način da se očuva kompaktnost i površinska odvodnja poljoprivrednih površina, uz obvezu deponiranja humusnog sloja.

Točka 100.

Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine i plinovi, moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja u skladu s odredbama Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima ("Narodne novine" broj 108/95), te

Pravilnika o zapaljivim tekućinama («Narodne novine» br. 54/99), Pravilnika o postajama za opskrbu prijevoznih sredstava gorivom («Narodne novine» br. 93/98) i Pravilnika o izgradnji postrojenja za tekući naftni plin i o uskladištavanju i pretakanju ukapljenog naftnog plina («Sl. list» br. 24/71)

Mjesta za gradnju građevina u kojima se obavlja proizvodnja, smještaj i čuvanje eksplozivnih tvari biti će određena sukladno članku 44. Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku upotrebu (NN 12/94), u skladu sa zahtjevom nadležne službe za zaštitu od požara.

U mjestima u kojima se planira ustrojavanje vatrogasnih postaja prostor za gradnju vatrogasne postaje potrebno je predvidjeti približno u središtu mjesta uz glavnu prometnicu.

Ispred postojećih i budućih vatrogasnih postaja predvidjeti gradnju po jednog nadzemnog hidranta za punjenje vatrogasnih vozila.

Mjesta za civilna, poslovne prostore za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva te popravljavanje i prepravljavanje oružja odrediti će se u skladu s odredbama Zakona o oružju («Narodne novine» broj 46/97 – pročišćeni tekst 27/99) i Pravilnika o posebnim uvjetima što ih moraju ispunjavati poslovne prostorije za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva, popravljavanje i prepravljavanje oružja, vođenje civilnih strelišta te zaštitu od požara, krađe i drugih nezgoda i zlouporaba («Narodne novine» broj 8/93).

Točka 101.

Sukladno članku 15. stavak 1. Zakona o zaštiti od požara («Narodne novine» br. 58/93), potrebno je ishoditi suglasnost Policijske uprave sisačko-moslavačke na mjere zaštite od požara primjenjene u Glavnom projektu, za zahvate u prostoru na sljedećim građevinama:

1. Sve građevine i prostore u kojima se obavlja držanje, skladištenje ili promet zapaljivih tekućina i/ili plinova;
2. Sve građevine koje nisu obuhvaćene člankom 2. Pravilnika o građevinama za koje nije potrebno ishoditi posebne uvjete građenja glede zaštite od požara («Narodne novine» br. 25/94).

Točka 102.

Radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevina, kao i gašenja požara na građevini i otvorenom prostoru, građevina mora imati vatrogasni prilaz određen prema posebnom propisu, a prilikom gradnje i rekonstrukcije vodopskrbnih mreža mora se, ukoliko ne postoji, predvidjeti vanjska hidrantska mreža.

9. MJERE PROVEDBE PLANA

9.1. Obveza izrade prostornih planova

Točka 103.

Obveza izrade Urbanističkog plana uređenja nalaže se za naselje Gvozd, s obzirom na njegov značaj kao veće lokalno i općinsko razvojno središte.

Granica obuhvata Urbanističkog plana uređenja iz stavka 1. ovog članka određena je grafički u kartografskom prikazu br. 3. Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora.

Izrada Detaljnog plana uređenja obvezatna je za nove gospodarske zone veće od 5 ha.

Preporuča se izrada Prostornog plana područja posebnih obilježja za područje Petrove gore.

Kod prijenosa granica iz kartografskih prikaza Prostornog plana u mjerilu 1:25 000 na podloge u većim mjerilima, osim onih elemenata Prostornog plana koji se prikazuju u mjerilu 1:5 000, dozvoljena je prilagodba granica odgovarajućem mjerilu podloge.

Točka 104.

Prioritet izrade dokumenata prostornog uređenja, te komunalnog opremanja i uređivanja prostora na području obuhvata PPUO određuje se "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Gvozd".

Točka 105.

U cilju zaštite i racionalnog korištenja prostora obvezuje se Općina Gvozd da osigura sredstva za izradu dokumenata prostornog uređenja čiji će prioritet biti definiran "Programom mjera za unapređenje stanja u Općini Gvozd".

9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera**Točka 106.**

Na području Općine Gvozd biti će primjenjivane posebne razvojne i druge mjere koje donesu nadležni organi Države, Županije i Grada.

Potrebno je provoditi poticajne mjere «Nacionalnog programa demografskog razvitka RH».

Poticajnim mjerama potrebno je poticati naseljavanje u naselja koja su ovim Planom određena kao razvojna središta.

9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni**Točka 107.**

Sve postojeće pojedinačne stambene, stambeno-poslovne i gospodarske građevine te građevine druge namjene, izgrađene u skladu s odobrenjem za gradnju ili prije 15.02.1968. godine, koje se nalaze na površinama predviđenim PPUG-om za drugu namjenu mogu se adaptirati, sanirati i rekonstruirati u opsegu neophodnom za poboljšanje uvjeta života i rada, ukoliko Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru nisu predviđene za rušenje.

Neophodnim obimom rekonstrukcije za poboljšanje uvjeta života i rada smatra se za :

I. stambene, odnosno stambeno - poslovne građevine:

1. obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevina, krovništva, stropa, potkrovlja, poda, stolarije i slično, u postojećim gabaritima;
2. priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture (elektrika, vodovod, kanalizacija, telefon), te rekonstrukcija svih vrsta instalacija ;
3. dogradnja sanitarnih prostorija (WC, kupaonica) s ulaznim predprostorom uz postojeće stambene građevine koje nemaju iste izgrađene u svom sastavu ili na postojećoj građevinskoj čestici, i to u najvećoj površini od 12 m² brutto;
4. dogradnja, odnosno nadogradnja stambenih ili pomoćnih prostora, tako da s postojećim ne prelazi ukupno 75 m² brutto građevinske površine svih etaža, s time da se ne poveća broj stanova;
5. adaptacija tavanskog ili drugog prostora unutar postojećeg gabarita u stambeni prostor ;
6. postava novog krovništva, bez nadozida kod građevina s dotrajalim ravnim krovom ili s nadozidom ako se radi o povećanju stambenog prostora (do ukupno 75 m² brutto građevinske površine prema točki I. broj 4. ovoga stavka) ;
7. sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta).

II. građevine druge namjene

(poslovne, građevine za rad, javne, komunalne, prometne građevine):

1. obnova i sanacija oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevina i krovišta;
2. dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i sl. do najviše 16 m² izgrađenosti za građevine do 100 m² bruto izgrađene površine, odnosno do 5% ukupne bruto izgrađene površine za veće građevine;
3. prenamjena i funkcionalna preinaka građevina vezano uz prenamjenu prostora, ali pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim stambenim prostorima;
4. izmjena uređaja i instalacija vezanih za promjenu tehnoloških rješenja, s time da se građevine ne mogu dograđivati izvan postojećih gabarita;
5. promjena namjene poslovnih prostora, pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim stambenim prostorima, ali samo unutar postojećih gabarita;
6. prenamjena dotrajalog stambenog prostora nepodesnog za stanovanje u prizemlju (iznimno na katu) u poslovni prostor kada za to postoje ostali uvjeti, ali samo unutar postojećeg gabarita i prema ostalim važećim propisima;
7. priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture (elektrika, vodovod, kanalizacija, telefon);
8. rekonstrukcija svih vrsta instalacija, dogradnja i zamjena građevina i uređaja komunalne infrastrukture i rekonstrukcija javno prometnih površina;
9. sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta).

KORIŠTENA DOKUMENTACIJA:

1. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja Republike Hrvatske, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb, srpanj 1997)
2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99)
3. Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske (Ministarstvo pomorstva, prometa i veza Republike Hrvatske, Zagreb, studeni 1999.)
4. Prostorni plan Sisačko - moslavačke županije (Županijski zavod za prostorno uređenje, u suradnji s CPA – Centar za prostorno uređenje i arhitekturu, d.o.o. Zagreb, Sisak, travanj 2001.)
5. Konzervatorska podloga za prostorni plan uređenja Općine Gvozd, Ministarstvo kulture, uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, srpanj 2003.
6. Ciljevi i strategija gospodarskog razvitka Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: Institut za međunarodne odnose, Zagreb, srpanj 1999.)
7. Sustav naselja Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: CPA - Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, siječanj 1997.)
8. Ciljevi i strategija demografskog razvitka Sisačko-moslavačke županije (izrađivači: dr. Stjepan Šterc i Roko Mišetić - prosinac 1999.)
9. Studija prometnog sustava Sisačko-moslavačke županije (izrađivač: IGH - Institut građevinarstva Hrvatske, Zavod za prometnice, Zagreb, ožujak 1999.)
10. Konceptijsko rješenje prioriternih faza razvitka vodoopskrbe na području Sisačko-moslavačke županije (izrađivač: "Hidroprojekt - ing", Zagreb, lipanj 1998.)
11. Studija energetskog razvitka Županije (izrađivač: Energetski institut "Hrvoje Požar" d.o.o. Zagreb, srpanj 1999.)
12. Zaštita prirodne baštine Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: Županijski zavod za prostorno uređenje u suradnji sa Državnom upravom za zaštitu prirodne i kulturne baštine, Sisak, lipanj 1997.)
13. Studija zaštite kulturne baštine Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, veljača 1999.)
14. Izvješće o stanju okoliša Sisačko-moslavačke županije (izrađivač: APO - Agencija za posebni otpad, Zagreb, listopad 1998.)

15. Program gospodarenja otpadom Sisačko - moslavačke županije (izrađivač: CPA - Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, svibanj 1997.)
16. Agroekološka studija – Program razvitka poljoprivrede na području Sisačko-moslavačke županije (izrađivač: Agroekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb veljača 2000.g.)
17. Državni zavod za statistiku – statistički pokazatelji o stanovništvu, naseljima, stanovima i dr. (popis 1991. god., popis 2001. god.)
18. Prostorni plan općine Vrginmost («Sl. vjesnik» br. 41/84)
19. Vrginmost Prostorni urbanistički provedbeni plan, Urbanistički arhitektonski projektni biro «Ar-59» Zagreb, 1977.
20. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda naselja Vrginmost, idejno rješenje, VRO – Zagreb, OOUR- Vodoprivreda Karlovac, 1985 Karlovac
21. Novelacija idejnog rješenja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda naselja Vrginmost, Karlovac 1987
22. Izvješće o stanju u prostoru na području Općine Gvozd i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru («Službeni vjesnik « br. 20/97).
23. Osnova korištenja i zaštite prostora Općine Vrginmost, Urbanistički zavod grada Zagreba, lipanj 1993.